

MEZUNİYET ÖNCESİ TIP EĞİTİMİ ULUSAL ÇEKİRDEK EĞİTİM PROGRAMI 2020

Sayın Sağlık Eğiticileri, Hizmet Sunucuları, Tıp Eğitimi Paydaşları ve Tıp Fakültesi Öğrencileri;

1980’li yıllardan itibaren ülkemizde tıp fakültesi sayılarında yaşanan artışlar nedeniyle farklı olanaklara ve alt yapıya sahip fakültelerde farklı eğitim model ve programları uygulanmaya başlanmıştır. Bu süreçte hangi sistem veya programı uygularsa uygulasin temel bilgi ve becerilere sahip hekimlerin yetiştirilmesi için çerçeve bir program hazırlanması gereksinimi doğmuştur. Bu amaçla 2000’li yılların başında tıp fakültelerinin katkıları ile hazırlanan Ulusal Çekirdek Eğitim Programı (UÇEP), kabul edildiğinde iki yılda bir revize edilme kararı alınmış olmasına rağmen içerik değişikliği yapılmadan kullanılmaya devam edilmiş ve ÇEP’in gözden geçirilmesi 2007 yılında Tıp Dekanları Konseyi’nin (TıpDEK) oluşturulması ile yeniden gündeme gelmiş ancak hayata geçirilmesi mümkün olmamıştır. Aralık 2012’de Kayseri’de yapılan TıpDEK toplantısında bir komisyon oluşturulması kararı alınmış ve çalışmalarına başlayan komisyon tarafından UÇEP-2014 hazırlanmıştır. Bu programın hiçbir zaman nihai bir program olmadığına bilinmesi, günün ihtiyaçlarına göre sürekli geliştirilmesi gerekliliği nedeniyle 6 yılda bir gözden geçirme kararı alınmıştır. UÇEP 2020 hazırlık çalışmalarına başlanması ve tamamlanması bu amaca hizmet etmiştir. UÇEP-2014’de yer almayıp bir sonraki UÇEP için tavsiye kararı şeklinde bildirilen Mezun Yetkinlikleri ve Yeterlilikleri de UÇEP 2020’de tanımlanmış, ayrıca Davranışsal, Sosyal ve Beşeri Bilimler daha geniş kapsamlı farklı bakış açılarının değerlendirildiği bir bölüm olarak ele alınmıştır. Yine UÇEP-2014’de beklenen kazanımlar bölümünde tanımlanan Tıpta Uzmanlık Sınav içeriği üzerinde de değişiklik yapılması önerisi UÇEP-2020’de Tıp Dekanlar Konseyi Yürütme Kurulu çabalarıyla

hayat bulmuş ve bu konuda da ÖSYM ile ilgili çalışmalar başlamıştır. Bunun için, 6 yıl sonra Tıp Dekanlar Konsey'ine güncellenme adına görev düşmektedir.

UÇEP'nin kullanılması ile ulaşılmaması hedeflenen temel kazanımlar;

1. Tüm Tıp Fakültelerinde akreditasyon süreçlerinde de talep edildiği gibi özellikle eğitim programlarının UÇEP'e uyumlanma çalışmalarının yapılması hedeflenmektedir.
2. Fakültelerin müfredatlarında UÇEP'i temel alması ile aynı temel bilgi ve becerilere sahip hekimler yetişecektir.
3. Öğrencilerin tıp eğitimi süresince kazanacakları bilgi ve beceriler, ilgili konuların toplumun gereksinim ve görülme / kullanılma sıklığına göre eğitim programında yer bulacaktır.
4. Öğrenciler programların UÇEP'ye uygunluğunu denetleyebilecektir.
5. UÇEP'in Tıpta Uzmanlık Sınavı içeriği ile uyumluluk çalışması üzerinde başlanılan çalışmanın sağlıklı devam etmesi ve sınava yansımaları amaçlanmaktadır.

UÇEP-2020'nin gerçekleşmesinde programda büyük özveri ile çalışan tüm komisyon üyelerimize, katkıda bulunan fakültelele, meslektaşlarımıza, derneklere ve kuruluşlara sonsuz şükranlarımızı sunuyoruz.

Programın tıp eğitiminin gelişmesine katkı sağlaması dileğiyle...

TıpDEK Adına Yürütme Kurulu

Dönem Başkanı Prof. Dr.

Bülent ALTUN

İÇİNDEKİLER

Giriş	1
Ulusal çekirdek eğitim programının yeniden yapılandırma süreci	2
Ulusal çekirdek eğitim programı-2020’de neler değişti, ileriye yönelik hangi hedefler belirlendi?	4
UÇEP-2020’de Yapılan Değişiklikler	6
Tablo I. UÇEP 2014-UÇEP 2020 karşılaştırma tablosu	7
Tablo II. UÇEP-2020’de Eklenen ve Çıkarılan Hastalıklar	8
Tablo III. UÇEP-2020’de İsim Değişikliği Olan Çekirdek Hastalıklar	10
Tablo IV. UÇEP-2020’de Öğrenim Düzeyi Değişen Çekirdek Hastalıklar	12
Tablo V. UÇEP-2020’de Klinik Semptom/Bulgu/Durum Listesinde Eklenen ve Çıkarılanlar	15
Tablo VI. Temel Hekimlik Uygulamalarında Eklenenler	17
Tablo VII. Temel Hekimlik Uygulamalarında Çıkarılanlar	19
Tablo VIII. UÇEP-2020’de Temel Hekimlik Uygulamalarında Öğrenim Düzey Değişikliği	20
UÇEP-2020 projesinin devamına yönelik yeni hedefler	21

UÇEP 2020 BİLEŞENLERİ

BÖLÜM 1

Tıp Fakültesi Mezunlarının Ulusal Yetkinlik ve Yeterlikler Belgesi	24
1.1. Çalışma Yöntemi	25
1.2. Ulusal Yetkinlik ve Yeterlikler Belgesinin Kullanımı	26
1.3. Ulusal Yetkinlik ve Yeterlikler Belgesinin Oluşturulması	27
1.4. Ulusal Yetkinlik ve Yeterlikler Listesi	29
1.5. Kaynaklar	34

İÇİNDEKİLER

Şekil 1.1. Yetkinlik alanları ve ilgili yetkinlikler	35
Şekil 1.2. Yetkinlik/Yeterlikler listesi ile eğitim programının ilişkisi	36
Tablo 1.1. Yetkinlik ve Yeterlikler listesi ile eğitim programının ilişkilendirilmesi (Örnek Tablo)	37
Tablo 1.2. Yetkinlik ve ilgili Yeterlik başlığına göre alt yeterliklerin (ders-blok-kurul- staj amaç ve hedeflerin) belirlenmesi (Örnek Tablo)	38
Tablo 1.3. Belge oluşturulurken ulusal ve uluslararası literatür taraması sonucunda, sıklıkla değişen anahtar terimler ile ulusal yetkinlik ve yeterlikler belgesi kapsamındaki yetkinlik ve yeterliklerle ilişkilendirilmesi	40

BÖLÜM 2

UÇEP 2020-Güncelleme ve İçerik Çalışma Listeleri

Tablo 2.1. Klinik Semptom/Bulgu/Durum	44
Tablo 2.2. Çekirdek Hastalıklar/Klinik Problemler	49
Tablo 2.3. Semptomlar / Durumlar ile Çekirdek Hastalıklar / Klinik Problemler Eşleştirme Listesi	64
Tablo 2.4. Temel Hekimlik Uygulamaları Listeleri	122
Tablo 2.5. Temel Tıp Bilimleri UÇEP Uyum Tablosu	128
2.6. Kaynaklar	130

BÖLÜM 3

Davranışsal, Sosyal ve Beşeri Bilimler Listesi

Tablo 3.1. Ana/Alt Durumlar Listesi	134
Tablo 3.2. UÇEP 2014-UÇEP 2020 Karşılaştırması	143
Tablo 3.3. Kaynaklar	146

GİRİŞ

Ülkemizde, tıp fakültelerinin sayısındaki artışa paralel olarak, tıp eğitiminin iyileştirilmesi, temel standartların oluşturulması için “Ulusal Çekirdek Eğitim Programı” (UÇEP) çalışmalarına 2001 yılında başlanmış, 2014’de güncellenmiş ve 6 yılda bir güncellenmesi için karar alınmıştır. UÇEP-2014 çalışmalarında güncellenme çalışmaları için oluşturulacak komisyonun, UÇEP’nin sürdürülebilirliği ve kolay yürütülebilirliği açısından eski komisyon üyelerinden de katılacak akademisyenlerle oluşturulması önerisi sunulmuştur. Tıp Dekanları Konseyi yürütme kurulunun önerisi ile UÇEP 2020 çalışmalarına başlarken bir önceki çalışmadaki önerilere uyulmuş ve UÇEP 2020 için eski komisyon üyelerinin de dahil edildiği yeni komisyon kurulmuştur. Bu komisyonda özellikle her anabilim dalını temsilen bir kişinin olmasına özen gösterilmiş, gönüllü olmayan durumlarda o anabilim dallarından toplantının yapıldığı fakültelerden katkı istenmiş, katkı veren öğretim üyeleri olarak komisyona dahil edilmiştir. Komisyonda özellikle UÇEP’nin amacının mezun ve sahada çalışacak hekimler olması nedeniyle, sahada ve üniversite hastanelerinde çalışan aile hekimleri ve acil tıp öğretim üyeleri de gruba dahil edilmiştir. Komisyon çalışma öncesi ve sonrası tıp fakülteleri dekanlıklarından görüşler almış, komisyonda tartışıp çalışması uygun görülenler UÇEP’ye dahil edilerek son şekli verilmiştir.

Ulusal Çekirdek Eğitim Programı (UÇEP-2002 ve UÇEP-2014), ülkemizdeki tüm tıp fakültelerinin kendi eğitim programlarına eğilmelerini ve ulusal anlamda ilk kez tıp eğitiminin belirli standartlara göre yapılmasını sağlaması bakımından ülkemiz tıp eğitimine çok büyük katkılar sağlamıştır. Tıp eğitiminde akreditasyon için uyumlanmanın önemi ile fakültelerin UÇEP’ye verdikleri önem artmış ve tüm fakültelerde uygulanabilir ve eğitimle ilgili çalışmalarında temel kaynaklardan birisi olmuştur. Nisan 2014 tarihli üniversitelerarası kurul toplantısında UÇEP 2014 kabul edilmiştir. Yine aynı toplantıda tıp fakültelerine, UÇEP-2014’ü kendi eğitim programlarına yansıtılabilmeleri için, bir yıllık süre verilmiş, UÇEP-2014’ün 2015-2016 eğitim öğretim yılı ile birlikte tüm tıp fakültelerinde uygulamaya başlatılması

kararlaştırılmıştır. O tarihten bu yana uygulanmaya başlanan UÇEP tüm tıp fakülteleri tarafından aktif olarak kullanılmıştır. UÇEP-2020 yaklaşık bir yıllık emek sonucunda, komisyonun yoğun çalışması ve tıp fakültesi dekanlıklarının geri bildirimlerinin katkısıyla son şeklini almıştır.

ULUSAL ÇEKİRDEK EĞİTİM PROGRAMININ YENİDEN YAPILANMA SÜRECİ

Tıp Dekanlar Konseyi tarafından UÇEP'in güncellenmesi amacı ile Prof. Dr. Dilek Sema Arıcı Başkan olarak görevlendirilmiştir. Komisyon başkanı tarafından bir önceki UÇEP'de görev alan Prof. Dr. Mehmet Ali Gülpınar ve Prof. Dr. Erol Gürpınar koordinatör olarak görev almışlardır. Daha sonra tıp eğitiminde yer alan tüm anabilim dallarından birer temsilci olacak şekilde farklı fakültelerde görev alan öğretim üyelerinden oluşan bir komisyon oluşturulmuştur. Komisyon üyelerinin kendi fakültelerinde eğitim ile ilgili kurul ve komisyon görevlerinde aktif çalışan kişiler olmasına dikkat edilmiştir. Komisyon ilk toplantısını 8-9 Aralık 2018 tarihinde Bezmialem Vakıf Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde gerçekleştirmiştir.

İlk toplantıda öncelikle komisyonu oluşturan üyelere UÇEP-2014'ün amacı, oluşturulma süreci, çalışma takvimi, yaşanan olumlu ve sorun yaşanan deneyimler koordinatörler tarafından aktarılmıştır. Ardından tüm komisyon üyelerinin UÇEP-2014 ile ilgili görüşleri alınmış ve güncelleme sürecinin nasıl yapılması gerektiğine birlikte karar verilmiştir. Bu toplantıda aşağıdaki kararlar alınmıştır.

1) UÇEP-2014 Güncelleme Komisyonu çalışmalarının daha etkin olması adına üç çalışma grubunun oluşturulmasına karar verilmiştir. Bu gruplar;

A. Ulusal Mezun Yetkinlik ve Yeterlikler Çalışma Grubu; tıp fakültesi mezununun sahip olması gereken ulusal yetkinlik ve yeterliklerin belirlenmesine yönelik çalışmalarını yürütecektir.

B. UÇEP-2020 Çalışma Grubu Üyeleri, semptomlar/durumlar, çekirdek hastalıklar ve klinik problemler, temel hekimlik uygulama listelerini gözden geçirerek güncelleme ve içerik belirlemeye yönelik çalışacaktır.

C. Davranışsal, Sosyal ve Beşeri Bilimler Çalışma Grubu; Ulusal ÇEP 2014'te semptomlar/durumlar listesinde yer alan Davranışsal, Sosyal ve Beşeri Bilimleri ilgilendiren tüm başlıkları tekrar değerlendirip, gerekirse yenilerini ekleyip farklı perspektiften bakılarak ve güçlendirilerek yeniden ele alıp çalışmalarını yürütecektir.

Tüm toplantılar öncesinde çalışılacak konuları belirten programlar düzenlenmiş, toplantı bitiminde güncelleme komisyonu rapor tutanakları şeklinde raporlandırılmıştır. Süreci daha iyi planlayabilmek için çalışmaya başlamadan önce, tüm dekanlıklara anketler gönderilmiş sonuçlar komisyonca değerlendirilmiştir. Anket yanısıra UÇEP-2014'e yönelik önerilerin (ekleme, çıkartılma veya düzey değişikliği ve diğer) resmi yazı ile istenilmesine karar verilmiştir.

Yine UÇEP güncelleme çalışmasında yol gösterici bir rehber olarak kullanılmak üzere, ülkemiz sağlık durumunu gösteren ve son beş yılda yayınlanan ulusal kaynaklar, raporlar, rehberler, çalışmaların toplanması konusunda komisyon üyelerinden ilgili öğretim üyeleri görevlendirilmiştir.

Bu ilk toplantıda; "Temel tıp bilimleri için ayrı bir UÇEP olmalı mı?" konusu tartışılmış ve böyle bir listenin yapılmasının tıp eğitiminde entegrasyona zarar verebileceği düşüncesi ile ayrı bir liste yerine temel tıp bilimlerin UÇEP'yi nasıl kullanabileceğine ilişkin örneklerin UÇEP-2020'de olmasına karar verilmiştir.

Güncelleme çalışmalarının UÇEP-2014'teki tüm listeye yönelik olmasının ardından son hali verildikten sonra tekrar tüm tıp fakülteleri ve TEPDAD'den görüş alınıp, gelen görüşlere göre UÇEP-2020'ye son halinin verilmesine karar verilmiştir.

Listelerin güncellenmesi çalışmalarını sırasında alınan ilke kararları ise şunlardır:

1) Öncelikle, tüm tıp fakülteleri tarafından uygulanmaya başlanan UÇEP-2014'te yer alan ana yapının korunmasına,

2) Güncelleme sırasında tartışılan başlık ile ilgili önce fakültelerden gelen görüşlerin değerlendirilmesine, ardından ulusal kaynaklar, raporlar, rehberler, konu ile ilgili durumun değerlendirilmesine, ardından komisyon üyelerinden konunun uzmanının görüşünün dinlenmesi ve komisyon tarafından tartışıldıktan sonra oylama yapılarak oybirliği/oyçokluğu ile kararın alınmasına,

3) Son olarak her altı yılda bir kez UÇEP'nin Tıp Dekanları Konseyi tarafından oluşturulacak bir komisyon tarafından gözden geçirilmesine, deneyimlerin aktarılabilmesi amacı ile oluşturulacak komisyonun üyelerinin yarısının bir önceki çalışmayı yapan komisyon üyeleri tarafından oluşturulmasının uygun olacağına karar verilmiştir.

Bu ilkeler kapsamında, çalışma grubunun çalışmalarına bir yıl süresince 2-3 gün süreli toplantılarla devam etmiş, her toplantı sonucunda bir sonraki toplantının yapılacağı yer ve tarih belirlenmiştir. Ocak 2020 tarihinde üç çalışma grubunun raporları bir araya getirilmiş ve UÇEP-2020'ye son hali verilmiştir.

ULUSAL ÇEP-2020'DE NELER DEĞİŞTİ, İLERİYE YÖNELİK HANGİ HEDEFLER BELİRLENDİ?

Tıp Dekanları Konseyi'nin UÇEP'in güncellenmesine yönelik girişimi ile oluşturulan UÇEP Çalışma Grubu, ilk toplantısında konuyu ele alıp değerlendirmiş; yapılan değerlendirme sonrasında, yürütülecek çalışmanın UÇEP 2014'ün mevcut çerçevesi içinde kalınarak bir güncelleme çalışması yapmaya, ancak mezun yetkinlik ve yeterliklerinde çalışılmasına ve Davranışsal, Sosyal ve Beşeri Bilimlerin de ayrı başlık altında çalışılıp listelerin belirlenmesine karar verilmiştir. UÇEP-2020 bu doğrultuda yaklaşık 1 yıl çalışmıştır. Çalışma sırasında ulusal hastalık yükü, yanısıra gelen geri bildirimler sahada çalışan aile hekim ve acil tıp hekimlerinin önerileri ile UÇEP-2014'te tanımlanan çekirdek hastalık, semptom durumlar ve temel hekimlik uygulamaları için belirlenen ölçütler gözönüne alınarak UÇEP-2020 hazırlanmıştır. UÇEP-2020'de bir diğer yenilik olarak

belirlenen ölçütler gözönüne alarak müfredatta daha çok yer verilmesi gereken, mezun oluncaya kadar tekrar tekrar anlatılmasının uygun olacağı düşünülen hastalık, semptom durum ve temel hekimlik uygulamalarında ayrıca çalışılmış ve tablolarda yıldız konularak belirtilmiştir. Özellikle, mezunların **birinci basamak düzeyinde** iyi hekimler olmaları amaçlandığı için her çekirdek hastalık, semptom, durumlar ve temel hekimlik uygulamalarının performans düzeyleri belirlenirken birinci basamak düzeyinde ibaresi her düzeyde belirtilmiştir. UÇEP-2020, UÇEP-2002 ve UÇEP-2014'ler gibi eğitim müfredatında anlatılacak minimum olmazsa olmaz konuları içermektedir. Yine önceki UÇEP'lerde olduğu gibi, tıp eğitimi programına UÇEP'in tamamının yansımaları (%100), bunun üzerine her fakültenin kendi vizyon, misyon ve buldukları yerlerin hastalık yüküne göre eğitim programına eklemeler yapması beklenmektedir. Bu amaçla fakültelerin eğitim programının yaklaşık %70-75'ini UÇEP'in oluşturması (UÇEP'te yer alan tüm konular programda yer alacak şekilde) kalan %25-30'luk kısımın ise fakültenin kendi hedeflerine göre belirleyeceği içerikle oluşturması beklenmektedir.

UÇEP 2020'de yapılan değişiklikler UÇEP-2014'deki çekirdek hastalık, klinik problemler, Semptom ve Bulgular üzerinden gidilerek

1. Birinci basamak sağlık hizmetlerinde sık karşılaşılmaması,
2. Sık karşılaşılmamakla birlikte yaşamsal önem arz etmesi, acil girişim gerektirmesi,
3. Birey, toplum sağlığı ve/veya küresel sağlık üzerinde ciddi sonuçları / etkileri olması,
4. Şu anda olmasa da yakın gelecekte ilk üç ölçütten birisini karşılayacak olması halinde UÇEP'te yer almasına karar verilmiştir. Ek olarak sahada birinci basamakta çalışan hekimlerin görüşleri de alınarak değerlendirilmiş ve tüm bu bilgiler doğrultusunda eklemeler, çıkarmalar yapılmış, düzeyler azaltılmış veya arttırılmıştır.

UÇEP-2014 Semptomlar ve Durumlar Listesinde Yer Alan:

- 1) Şiddet, ihmal ve istismar, öğrenme güçlüğü gibi **adli ve/veya psikosoyal durumlar**,
- 2) Büyüme ve gelişme, sağlıklı cinsel yaşam, ağız dış sağlığı, beslenme gibi **sağlıklılık durumları**,
- 3) Okul, işyeri, yerleşim merkezi gibi çevrelerde karşı karşıya olunan kirlilik, salgın, afet, göç ve savaş vb. gibi sağlıkla ilgili **çevresel (fiziksel çevre, sosyo-kültürel çevre) ve küresel durumlar** semptomlar ve durumlar listesinden çıkarılmış, buradaki konular daha geniş kapsamlı Davranışsal, Sosyal ve Beşeri Bilimler listesi içerisinde yerini almıştır. Yeni düzenlenen içerikler 3. bölümde Davranışsal, Sosyal ve Beşeri Bilimler listesinde Tablo 3.1.'de verilmiştir.

ULUSAL ÇEP-2020'DE YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER

UÇEP-2014'de Semptomlar ve Durumlar olarak kullanılan ana başlığın 'Semptomlar ve Durumlar' tablosundaki tüm verilerin daha anlaşılır hale gelmesi için isimlendirmenin Klinik Semptom/Bulgu/Durum olarak değiştirilmesine karar verilmiştir. Buna göre UÇEP-2020'de Klinik Semptom/Bulgu/Durum, Çekirdek Hastalıklar/Klinik Problemler, ile Temel Hekimlik Uygulamalarında yapılan değişiklikler aşağıda Tablo I-VI'da verilmektedir.

Tablo I. UÇEP 2014-2020 Karşılaştırma Tablosu			
UÇEP-2014	Sayı	UÇEP-2020	Sayı
Çekirdek Hastalıklar/Klinik Problemler	345	Çekirdek Hastalıklar/Klinik Problemler	342
Ekleme yapılan	41		
Çıkarılan	44		
İsim değişikliği olan	31		
Öğrenim düzeyi değişen	79		
Semptom ve Durumlar	124	Klinik Semptom/Bulgu/Durum	141
Eklene	34		
Çıkarılan	17		
Temel Hekimlik Uygulamaları	136	Temel Hekimlik Uygulamaları	157
Eklene	35		
Çıkarılan	14		
Düzeyi değişen	22		

Tablo II. 2020-UÇEP’inde Eklenen ve Çıkarılan Hastalıklar	
Eklenen Çekirdek Hastalıklar/ Klinik Problemler	Çıkarılan Çekirdek Hastalıklar/Klinik Problemler
Agorafobi	Akalazyza
Akciğer dışı mesleki hastalıklar	Akut arter tıkanıklığı
Alkol ve madde kullanımı ile ilgili acil durumlar	Amiloidoz
Alzheimer	Angina pectoris
Bilişsel (kognitif), zihinsel bozukluklar (Demans)	Ani ölüm
Büllöz hastalıklar	ARDS
Çocukluk çağı solid tümörleri	Arter ven yaralanmaları
Çocukta fonksiyonel kabızlık	Bebek bezi dermatiti
D Vitamini eksikliği	Beyin ödemi
Deliryum	Boğulma/boğulayazma
Ekstrapulmoner tüberküloz	Davranım bozuklukları
Enterik ateş	Dışa atım bozuklukları
Esansiyel tremor	Diyabetin akut komplikasyonları
Gastrointestinal konjenital anomaliler	Ekstremitte kırıklar travma ile birleştirildi
Gebelik Rh Uyuşmazlığı	Fobik bozukluklar*
Göz yaşı kanal tıkanıklığı	Hipokondriyazis
Geriatrik Sendromlar	İhmal
İletişim bozuklukları (Kekemelik, vb)	İntestinal polipozis
İntrakraniyal kanamalar	İntihar
İyonlaştırıcı olan/İyonlaştırıcı olmayan Radyasyon Maruziyeti	İntrakraniyel enfeksiyonlar*
Keratit	Karşı olma, karşı gelme bozukluğu
Kan uyuşmazlıkları	
Mekanik bel ağrısı	

Tablo II. Devamı

Eklenen Çekirdek Hastalıklar/ Klinik Problemler	Çıkarılan Çekirdek Hastalıklar/Klinik Problemler
Merkezi sinir sistemi enfeksiyonları	Kazalar
Nörojenik mesane	Kognitif bozukluklar
Pelvik Ağrı sendromu	Konuşma bozuklukları
Pelvik Enflamatuvar hastalık	Konversiyon bozukluğu
Polimiyaljiya romatika	Kronik venözyetmezlik
Sosyal anksiyete bozukluğu	Mental retardasyon*
Stomatit	Nazal obstrüksiyon
Şarbon	Nöroblastoma
Şaşılık	Öğrenme bozuklukları
Travma ve yaralanmalar	Özefagus atrezisi
Uterus tümörleri	Paraneoplastik sendromlar
Üveit	Pelvik kitle*
Vazovagal senkop	Sağlık hizmetleri ilişkili enfeksiyonlar
Yenidoğanda gastrointestinal sistem malformasyonları	Salmonella enfeksiyonları
Yenidoğanın hemorajik hastalıkları	Subaraknoid kanama
Yıkıcı bozukluklar, dürtü kontrol ve davranım bozuklukları	Şistozomiyazis
Zehirlenmeler	Taşit tutması
Zihinsel yetersizlikler	Toraks travması
	Uyumsuz ADH salımı
	Wilms tümörü
	Yenidoğanda intestinal obstrüksiyon
	Yenidoğanda prematür retinopati
	Raşitizm
Çıkarılan Çekirdek Hastalıklar/Klinik Problemler bölümünde yanına (*) konulanlar UÇEP-2020'de farklı isimle yer almıştır.	

Tablo III. UÇEP-2020'de İsim Değişikliği Olan Çekirdek Hastalıklar

İsim Değişen Çekirdek Hastalık	
Yeni isim	Eski isim
Agarofobi	Fobik bozukluk
Akciğer tüberkülozu	Tüberküloz
Akne Vulgaris/rozasea	Akne vulgaris
Akut Böbrek hastalığı	Akut böbrek yetmezliği
Akut Karın sendromu	Akut karın
Alkol ve madde kullanım bozuklukları	Alkol ve madde kullanımıyla ilgili sorunlar
Alopesi	Sikatrisyel ve non-sikatrisyel alopesiler
Baş-boyun tümörleri	Baş-boyun kanserleri
Benign paroksizmal pozisyonel vertigo	Benign paroksizmal vertigo
Cinsel işlev problemleri	Cinsel işlev bozuklukları
Cinsel kimlik sorunları	Cinsel yönelim sorunları
Diabetes Mellitus ve komplikasyonları	Diabetes Mellitus
Döküntülü enfeksiyöz hastalıklar	Döküntülü hastalıklar
Ekstremitte travması/kırıkları	Ekstremitte travması
Ekstremitede varis/venöz yetmezlik	Ekstremitede varis
Gastrointestinal sistem tümörleri	Gastrointestinal sistem kanserleri
HIV enfeksiyonu	AIDS ve HIV
Kanama bozuklukları (hemofili, trombositopeni, vb)	Kanama diyatezi ve hemofililer
Kronik Böbrek hastalığı	Kronik böbrek yetmezliği
Kronik Koroner Arter hastalığı	Koroner Arter hastalığı
Lenfödem/lipödem	Lenfödem
Merkezi sinir sistemi enfeksiyonları	İntrakraniyal enfeksiyonlar
Obezite	Obezite (endojen-ekzojen)
Otizm spektrum bozukluğu	Yaygın gelişimsel bozukluk, otizm

Tablo III. Devamı	
İsim Değişen Çekirdek Hastalık	
Yeni isim	Eski isim
Perikard hastalıkları	Perikardiyal efüzyon/tamponad
Plevral hastalıklar	Plevral efüzyon, ampiyem
Spondiloartropatiler	Spondiloartropatiler (ankilozan spondilit)
Vasküler malformasyon/hemanjiyom	Vasküler malformasyon
Yabancı cisim ilişkili problemler	Yabancı cisim/aspirasyonu
Yanıklar	Yanmalar
Yıkıcı bozukluklar, dürtü kontrol ve davranım bozuklukları	Mental retardasyon

Tablo IV. UÇEP-2020'de Öğrenim Düzeyi Değişen Çekirdek Hastalıklar

Öğrenim Düzeyi Değişen Çekirdek Hastalıklar	Yeni düzey	Eski düzey
Abortus	A	ÖnT
Adrenokortikal yetmezlik	ÖnT-A	T-A
Ailevi akdeniz ateşi	ÖnT-İ	ÖnT
Akut pankreatit	A	ÖnT
Alkol ve madde kullanım bozuklukları	ÖnT-K	T-A-K
Alerjik reaksiyon	TT-A	T-A
Aort diseksiyonu	A	ÖnT
Apandisit	A	ÖnT
Bipolar bozukluk	ÖnT-A-K-İ	T-A
Demir eksikliği anemisi	TT-A-K-İ	TT-K
Depresyon	T-K-İ	TT-K-İ
Deri ve Yumuşak Doku enfeksiyonları, apseleri	TT-K	TT
Difteri	ÖnT-K	TT-K
Disk hernileri	T-K	ÖnT-K
Dislipidemi	TT-K-İ	T
Doğum travması	ÖnT-K	T-K
Doğuştan metabolik hastalıklar	ÖnT-K-İ	Ön-T-K
Donmalar (soğuktan)	A	T-A
Eklampsi, preeklampsi, HELLP sendromu	T-A-K	T-A
Epilepsi	ÖnT-A-K-İ	ÖnT-İ
Fasial paralizi	T-A	T
Gazlı gangren	A	ÖnT
Geçici iskemik atak	A	ÖnT
Genital enfeksiyonlar	TT-K	T-K
Gestasyonel diyabet	T-K-İ	T-İ

Tablo IV. Devamı		
Öğrenim Düzeyi Değişen Çekirdek Hastalıklar	Yeni düzey	Eski düzey
Göz travması (fiziksel, kimyasal)	A-K	A
Guatr	T-K-İ	TT-K-İ
Hiperemesis gravidarum	TT-A	A
Hipertiroidizm	T-A-İ	ÖnT
İlaç yan etkileri	T-A-K-İ	TT-A-K-İ
İleus	A	T
İnterstisyel akciğer hastalıkları	ÖnT-K	ÖnT
İntrauterin büyüme geriliği	ÖnT-K	T-K
İrritabl barsak hastalığı	T-K-İ	ÖnT
K vitamini yetersizliği	A-K	TT-A-K-
Kalp ritm bozuklukları	T-A-İ	ÖnT
Kan ve ürünleri transfüzyon komplikasyonları	T-A	ÖnT
Kanama bozuklukları (hemofili, trombositopeni, vb.)	ÖnT-K-İ	ÖnT
Katılma nöbeti	T	T-A
Kırım-kongo kanamalı ateşi	T-A-K	A-K
Kistik fibroz	ÖnT-K	ÖnT
Kompartman sendromu	A	T-A-K
Konjenital hipotiroidizm	TT-K-İ	TT
Kromozom hastalıkları (sık görülen)	ÖnT-K	ÖnT
Kronik hepatit	ÖnT-K	ÖnT
Kronik pankreatit	ÖnT-K	ÖnT
Lenfödem/lipödem	ÖnT-K-İ	ÖnT
Myastenia gravis ve kolinerjik kriz	A	T-A
Obsesif-kompulsif bozukluk	ÖnT	T
Obstrüktif üropati	A	T-A
Otitis eksterna	TT-K	TT

Tablo IV. Devamı		
Öğrenim Düzeyi Değişen Çekirdek Hastalıklar	Yeni düzey	Eski düzey
Otitis media	TT-K	TT
Perianal abse	T	ÖnT
Periferik Arter hastalığı	ÖnT- A	T-A
Peritonit	A	ÖnT
Premenstrüel sendrom	ÖnT	TT_K
Pnömotoraks	A	T-A
Pulmoner emboli	A-K-İ	Ön-T-K
Riskli gebelik	ÖnT-K	T-K
Sekonder hipertansiyon	ÖnT	ÖnT-İ
Sepsis	A	T-A
Septum deviasyonu	ÖnT	T
Serebral palsy	ÖnT	T
Sıcak çarpması	A	T-A-İ
Sıtma	ÖnT-K	T-K
Şizofreni ve diğer psikotik bozukluklar	ÖnT-A-K	T-A
Şok	A	T-A
Testis tümörü	ÖnT	Önt-K
Tik bozuklukları	ÖnT	T-İ
Tiroid Tümörleri	ÖnT	ÖnT-K
Tromboflebit	T-K	T
Üriner sistem taş hastalığı	T-A-K	T-A
Ürtiker ve anjioödem	TT-A-K	TT-A
Yaygın damar içi pıhtılaşması	A	Ön T
Yenidoğanda konvulsiyon	A-K	A
Yenidoğanda metabolik bozukluklar	ÖnT-K	T-A-K
Yenidoğanda nekrotizan enterokolit	A	ÖnT

Tablo V. Klinik Semptom/Bulgu/Durum Listesinde Eklenen ve Çıkarılanlar	
Eklenen Klinik Semptom/Bulgu/Durum	Çıkarılan Klinik Semptom/Bulgu/Durum
Ağız kokusu	Abdominal distansiyon
Asfiksi	Ajitasyon
Bel ve sırt ağrısı	Disfaji*
Bilişsel bozukluklar/unutkanlık	Ense sertliği
Boyun ağrısı	Fekal inkontinans
Enkoprezis	Genital bölgede yara
Göz kuruluğu	İlaçların istenmeyen yan etkileri
Hareket bozuklukları	İmpotans
Hiperaktivite	İştahsızlık*
İdrarda renk değişikliği	Konvülsiyon*
İmmobilizasyon	Nevraljiler
İntihar (düşüncesi, girişimi) / kendine zarar verme	Obsesyon
İştah bozuklukları	Panik atağı
Karında şişkinlik	Şaşılık (ÇH gitti)
Kekemelik	Tinnitus*
Korozif madde maruziyeti	Unutkanlık*
Kramp	Yükseklik ve dalma ile ilgili sorunlar
Kronik ağrı	
Meme ağrısı	
Muhakeme yetisinde bozulma	
Nöbet geçirme	
Nöropatik ağrı	
Omuz ağrısı	
Öfke ve saldırganlık	
Öğrenme güçlüğü	
Pelvik kitle	
Pitozis	

Tablo V. Devamı

Eklenen Klinik Semptom/Bulgu/Durum	Çıkarılan Klinik Semptom/Bulgu/Durum
Postnazal akıntı	
Sabah tutukluğu	
Skrotal ağrı	
Tekrarlayan düşmeler	
Tütün kullanımı	
Yan ağrısı	
Yutma güçlüğü	
Yanına (*) konulan klinik semptom/bulgu/durum UÇEP-2020'de farklı isimle yer almıştır.	

Tablo VI. Eklenen Temel Hekimlik Uygulamaları	
Adli vaka bildirimini düzenleyebilme	4
Akılcı laboratuvar ve görüntüleme inceleme istemi yapabilme	4
Anne ve çocuk sağlığı	4
Arteryal kan gazı alma	3
Bağışıklama danışmanlığı verebilme	4
Bağışıklama-çocukluk çağı ve erişkinlerde	4
Balon maske (Ambu) kullanımı	4
Bilimsel verileri derleyebilme, tablo ve grafiklerle özetleyebilme,	3
Bilimsel verileri uygun yöntemlerle analiz edebilme ve sonuçları yorumlayabilme	3
Bir araştırmayı bilimsel ilke ve yöntemleri kullanarak planlayabilme	2
Çoklu travma hastasının değerlendirilmesi	3
Dix Hallpike testi ve Epley Manevrası uygulayabilme	3
Egzersiz ve fiziksel aktivite	4
Endoskopik işlem	1
Engellilik raporu konusunda danışmanlık yapabilme	3
Geriyatrik değerlendirme yapabilme	3
Göz muayenesi	3
Gözden yabancı cisim çıkarılması	2
Güncel literatür bilgisine ulaşabilme ve eleştirel gözle okuyabilme	3
Güncel mevzuata uygun sağlık raporlarını hazırlayabilme	3
Hastayı uygun biçimde sevk edebilme	4
Hayatın farklı evrelerinde sağlıklılık (gebelik, doğum, lohusalık, yenidoğan, çocukluk, ergenlik, yetişkinlik, yaşlılık)	4
İntraosseos uygulama yapabilmesi	2
Klinik karar verme sürecinde, kanıta dayalı tıp ilkelerini uygulayabilme	3

Tablo VI. Devamı	
Maluliyet değerlendirme	1
Otopsi yapabilme	2
Ruhsal durum muayenesi	3
Sağlık çalışanlarının sağlığının korunması ile ilişkili önlemleri alabilme	4
Sağlık düzeyi göstergelerini kullanarak hizmet bölgesinin sağlık düzeyini yorumlayabilme	3
Sağlık ile ilgili konularda veri toplama, analizi ve yorumlayabilme	3
Sağlıklı beslenme	4
Taramalar (Çocuk ve Erişkin)	4
Toplumdaki risk gruplarını belirleyebilme	3
Yasal olarak bildiri zorunlu hastalıkları ve durumları bildirme ve raporlama	4
Zehirlemelerde akut dekontaminasyon ilkelerini sağlama	2

Tablo VII. Çıkarılan Temel Hekimlik Uygulamaları

Hastaları uygun sevk edebilme

Raporlama ve bildirimini düzenleyebilme

Mikroskopik inceleme için boyalı-boyasız preparat hazırlayabilme ve inceleme yapma

Transkutan bilirubin ölçme ve değerlendirme

Galveston oryantasyon skalası

Hastalık travma şiddet skorlamasının değerlendirilmesi

İntihar riskini değerlendirme

Mide yıkayabilme

Kötü haber verebilme

Rıza Ehliyetini belirleme

Solunum havasında alkol ölçümü yapabilme

Tıp uygulamalarında etik sorun çözebilme

Aile danışmanlığı verebilme

Esnaf ve işyeri denetimi yapma

Tablo VIII. Temel Hekimlik Uygulamalarında Düzey Değişikliği

Düzey değişenler	Yeni	Eski
Acil yardımların organizasyonunu yapabilme	3	2
Aile planlaması danışmanlığı yapabilme	4	2
Bilinç değerlendirme	4	3
Çocuklarda büyüme ve gelişmeyi izleyebilme (persentil eğrileri, Tanner derecelendirmesi)	3	4
Defibrilasyon uygulayabilme	4	3
Delil tanıyabilme/koruma/nakil	2	3
Dış kanamayı durduracak/sınırlayacak önlemleri alabilme	3	4
Genogram çıkarabilme (Soy ağacı çıkarabilme)	1	3
Hukuki ehliyeti belirleyebilme	2	3
IM, IV, SC, ID enjeksiyon yapabilme	4	3
Kan transfüzyonu yapabilme	3	2
Kanamama zamanı ölçümü yapabilme ve değerlendirebilme	2	4
Meme ve aksiller bölge muayenesi	3	4
Olay yeri incelemesi	2	3
Ölüm belgesi düzenleyebilme	3	4
Parasentez yapabilme	1	2
Periyodik sağlık muayenesi (görme, işitme, metabolik hastalıklar, riskli grupların aşılınması, kanser taramaları)	4	3
Puls oksimetre uygulayabilme ve değerlendirebilme	4	3
Su dezenfeksiyonu yapabilme	3	4
Su numunesi alabilme	3	4
Tam idrar analizi (mikroskopik inceleme dahil) yapabilme ve değerlendirebilme	3	4
Yüzeyel sütür atabilme ve alabilme	4	3

ULUSAL ÇEP-2020 PROJESİNİN DEVAMINA YÖNELİK YENİ HEDEF

UÇEP-2020 çalışma gruplarının bir sonraki versiyonda yapılması hedeflenen çalışmalar aşağıda tanımlanmıştır.

1. ULUSAL ÇEP-2026

Altı yıllık periyotlarda güncel bilgiler doğrultusunda revize edilmesi uygundur ancak çalışmanın 1-2 yıllık periyoda yayılması, buna göre planlamanın yapılması hedeflenmelidir.

2. Temel Tıp Bilimleri/Ulusal ÇEP Uyum Çalışması

Tıp eğitimi bir bütündür. UÇEP içerik olarak altı yıllık tıp eğitim müfredatını hedefleyen, tıp mezunun kazanması gereken minimum bilgi, beceri, tutumu kazandırmaya çalışan ve yetkin birer hekim olarak mezun olmalarını sağlamaya çalışan bir programdır. Temel tıp bilimleri olmaksızın klinik bilgilerin yerleşmesinin zorluğu da bilinmektedir. UÇEP'in kapsamı birinci sınıftan mezun oluncaya kadar tüm eğitim-öğretim dönemidir. UÇEP-2014'de yer almayan UÇEP-2020'de olmasını hedeflediğimiz ancak çalışma süresinin kısıtlılığı nedeniyle tam görüş birliği ile sonuçlandıramadığımız temel tıp bilimleri/UÇEP uyum çalışmasının ileri ki dönemlerde ayrıntılı çalışılmasına gereksinim duyulmuştur. Bu süreçte kurumlara yol gösterici olabilmek adına UÇEP-2020 çalışmaları sırasında örnek olması açısından temel tıp bilimleri örnek bir konu üzerinden UÇEP'e nasıl uyumlandırılacağı tablo üzerinden tanımlanmıştır (Tablo 2.5). Bu tablo ileri ki yıllarda farklı çalışmalar ve görüşlerle geliştirilebilir. Her kurum temel tıp bilim ve klinik tıp bilimler işbirliğinde çalışarak konu temelinde çalışarak ortak hedefe varabilir. Akreditasyon sürecinde talep edilen dikey entegrasyona da hizmet edecek bir çalışma olabilir. Bu bağlamda UÇEP-2020'de sunduğumuz örneğin önümüzdeki yıllarda hazırlanacak UÇEP'lerde daha da geliştirilerek iyileştirilmesi hedeflenmiştir. Yol gösterici olabilmek adına çalıştaylar planlanabilir.

3. Davranışsal, Sosyal ve Beşeri Bilimler (DSBB) Çalışması

Son yıllarda tıp alanında daha bütüncül yaklaşımlar başlamıştır. Sağlıkta yaşanan bu durum tıp eğitim süreçlerine de yansımış tıp eğitimi programlarında davranışsal, sosyal ve beşeri bilimlerin yerinin güçlendirilmesi adına çeşitli arayışlara girilmiştir. Gelişen tıp eğitimi takip etmek adına UÇEP-2020 güncelleme çalışması kapsamında bu konunun ayrıca ele alınarak güçlendirilmesine karar verilmiştir. Çalışma grubu üyeleri çok farklı perspektiflerden bakarak UÇEP-2020’de yer alan DSBB listesini hazırlamıştır. Ancak çalışma grubu tarafından ayrıntılı çalışma devam etmektedir. Çalışmanın özet şeklinde tamamlanmış şekli UÇEP-2020’de yer almıştır. Çalışma tamamlanınca e-kitap veya Tıp Eğitim Dünyası Dergisinde yayınlanması hedeflenmiştir.

ULUSAL ÇEP-2020 BİLEŞENLERİ

UÇEP-2020’nin bileşenleri, dolayısıyla ülkemizde mezuniyet öncesi tıp eğitiminin dayanakları üç bölüm halinde tanımlanmıştır.

BÖLÜM 1

Tıp Fakültesi Mezunlarının Ulusal Yetkinlik ve Yeterlikler Belgesi

BÖLÜM 2

Güncelleme ve İçerik

2.1. Klinik Semptom/Bulgu/Durum Listesi

2.2. Çekirdek Hastalıklar / Klinik Problemler Listesi

2.3. Klinik Semptom/Bulgu/Durum, Çekirdek Hastalıklar/Klinik Problemler Eşleştirme Listesi

2.4. Temel Hekimlik Uygulamaları Listesi

BÖLÜM 3

Davranışsal, Sosyal ve Beşeri Bilimler Listesi

BÖLÜM 1

TIP FAKÜLTESİ MEZUNLARININ
ULUSAL YETKİNLİK VE YETERLİKLERİ
BELGESİ

Tıp eğitiminin niteliğinin geliştirilmesi için, yetkinlik ve yeterlik kavramlarının Ulusal Çekirdek Eğitimi Programı (UÇEP) ve Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi (TYYÇ) ile ilişkisi, yaklaşık yirmi yıldır ülkemizdeki tıp fakültelerinde tartışılmaktadır. Mezunlar için yetkinlik ve yeterlik kavramlarının anlam ve kullanım farklılıkları, kullanılan terminolojilerin yabancı literatür kaynaklı olması ve dilimizde uygun karşılığının bulunamaması nedeniyle, tıp fakülteleri arasında fikir birliğine varılamadığı görülmüştür. Bununla beraber, ülkemiz tıp fakültelerinin iç ve dış değerlendirmeye yönelik çalışmaları, mezunların yetkinlik ve yeterliklerini tanımlamada ulusal düzeyde bir belgeye ihtiyaç duyulduğunu göstermiştir. Tıp Dekanları Konseyi Yürütme Kurulu bu soruna çözüm önerileri sunmak ve ülkemizde kullanılabilecek ulusal bir belge hazırlamak amacı ile bir çalışma grubu oluşturmuştur. Çalışma grubuna Tıp Dekanları Konseyi Yürütme Kurulu ve kurulun Program Değerlendirme ve Akreditasyon Komisyonundan, UÇEP-2020 Güncelleme Komisyonundan üyeler ve ilgili akademisyenler dahil edilmiştir. Bu sürecin olgunlaşması ve kabul edilebilir bir ulusal belgenin hazırlanması için, Aralık 2018-Aralık 2019 tarihleri arasında farklı tıp fakültelerinin ev sahipliğinde çalışmalar yapılmıştır. Kavramların tanımlanması, literatür taraması ve mevcut durum analizi çalışmalarından sonra, ülkemize özgün, anlaşılabilir ve fakültelerimiz tarafından kullanılabilir içeriğe sahip birtaslak belge oluşturulmuş ve Türkiye’deki tüm tıp fakültelerine görüş almak için gönderilmiştir. Fakültelerden gelen geri bildirimlerin değerlendirilmesi ile belgeye son hali verilmiştir.

Ulusal Yetkinlik ve Yeterlilikler Belgesi (UYYB), mezuniyet öncesi eğitim programlarını yeterliliklere dayalı olarak geliştirmelerinde, tıp fakültelerine katkı sağlayacak ve kılavuzluk edecektir. Belgenin ihtiyaç ve geri bildirimlere göre güncellenmesinin, UÇEP-2026 güncelleme çalışmaları kapsamında yapılması hedeflenmektedir.

Bu çalışmanın gerçekleştirilmesine katkı veren ve görüş sunan herkese Çalışma Grubumuz ve Tıp Dekanları Konseyi Yürütme Kurulu adına teşekkür eder, saygılarımızı sunarız.

Tıp fakültelerimizin mezuniyet öncesi eğitim programlarının kalite ve akreditasyona yönelik çalışmaları, mezunların yetkinlik ve yeterliklerinin tanımlamasında ulusal düzeyde bir belgeye ihtiyaç duyulduğunu göstermiştir. Tıp Dekanları Konseyi Yürütme Kurulu, bu soruna çözüm önerileri sunmak ve ülkemizde kullanılabilecek ulusal bir belge hazırlamak amacı ile bir çalışma grubu oluşturmuştur. Çalışma grubunun amacı, tıp fakültesi mezunlarının mesleğin gerektirdiği görev ve sorumlulukları yerine getirirken, sahip olmaları gereken yetkinlik ve yeterlikleri belirlemektir. Çalışma grubunun içerisinde iş bölümü yapılarak, kullanılacak terminolojinin belirlenmesi, ulusal ve uluslararası literatür taraması ve tıp fakültelerindeki mevcut durumun değerlendirmesi için, aşağıda yer alan alt gruplar oluşturulmuştur.

1.1. ÇALIŞMA YÖNTEMİ

Tıp fakültesi mezunlarının Ulusal Yetkinlik ve Yeterlikler Belgesi'nin (UYYB) taslak metninin oluşturulması, fakültelerden görüş alınması ve metnin son şeklinin verilmesi için bir yıl boyunca toplamda 7 kez yüzyüze toplantı yapılmıştır.

1.1.1. Verilerin Toplanması ve İşlenmesi İçin Yapılan Çalışmalar

1. Mevcut durumun saptanması için hazırlanan anketin tıp fakültesi dekanlıklarına gönderilmesi ve elde edilen verilerin değerlendirilmesi,
2. Tıp fakültelerinin web sayfalarından ulaşılabilen yetkinlik ve yeterlikler konusundaki belge ve çalışmaların değerlendirilmesi,
3. Yetkinlik ve yeterlik kavramlarına ilişkin ulusal ve uluslararası literatürün taranması,
4. Mevcut tanımların gözden geçirilip, ulusal düzeyde kullanılabilecek özgün yetkinlik ve yeterlik tanımlamalarının oluşturulması,
5. Tıp fakültesi mezunlarının UYYB'nin taslak metninin oluşturulması,

6. Taslak belgenin tıp fakültesi dekanlıklarına gönderilmesi, geri bildirimlerin alınması ve sonuçların değerlendirilmesi,
7. Tıp fakültesi mezunlarının UYYB'ye son şeklinin verilmesi ve Tıp Dekanları Konseyi Yürütme Kuruluna sunulması.

1.2. ULUSAL YETKİNLİK VE YETERLİKLER BELGESİNİN KULLANIMI

Bu belge, eğitim yönetimlerine, mezuniyet öncesi tıp eğitimi programlarını değerlendirme ve güncellemelerinde, öğretim üyelerine derslerinin planlanmasında, öğrencilere ise mezuniyet aşamasında sahip olmaları beklenen yetkinlik ve yeterlikleri tanımlarında yol gösterici olacak bir rehberdir.

1.2.1. Tıp fakültesi eğitim yönetimlerinin, UYYB'yi aşağıdaki şekilde kullanmaları ve kendi yetkinlik ve yeterlikler belgelerini bu doğrultuda güncellemeleri/oluşturmaları beklenmektedir.

1.2.1.1. Tıp fakültesinin, kendi yetkinlik ve yeterlikler liste / belgesini, UYYB ile karşılaştırması ve ulusal belgeye uyumlu hale getirmesi,

1.2.1.2. Tıp fakültesinin gerektiği takdirde, kendi vizyon, misyon, amaç ve hedefleri doğrultusunda UYYB'de yer alan yetkinliklerle ilişkilendirerek, yeni yeterlikler belirlemesi,

1.2.1.3. Tıp fakültesinin, kendi mezunları için belirlediği, kuruma özgü yetkinlik ve yeterlikler belgesinde bulunan yeterliklere ulaşmayı sağlayacak alt yeterlikler (ders-blok-kurul-staj amaç ve hedefleri) belirlemesi,

Önemli Not: UYYB'de yer alan yetkinlik alanı ve yetkinliklere yönelik değiştirme / ekleme ve çıkarma yapılmaması, yeterliklere ilişkin ise yukarıda belirtildiği gibi, gerektiği takdirde yalnızca yeni yeterlikler eklenebileceği unutulmamalıdır.

1.2.1.4. Tıp fakültesinin, mezunları için belirlediği kendi yetkinlik ve yeterlikler belgesindeki amaçlanan yeterliklere ulaşmayı sağlayacak şekilde, altı yıllık tıp eğitim programını (içerik, öğrenme, öğretim ve ölçme değerlendirme) geliştirmesi,

1.2.1.5. Tıp fakültesinin, mezun olan hekimlerin belirlenen yetkinlik ve yeterliklere ulaşip ulaşmadığının değerlendirilmesi (program değerlendirme),

1.2.1.6. Tıp Fakültesinin eğitim programının ilgili tüm bileşenlerinin sistematik olarak gözden geçirilmesi (program iyileştirme).

1.2.2. Öğretim üyelerinin, yürüttükleri eğitim faaliyetlerini UYYB ile ilişkilendirerek düzenlemeleri,

1.2.3. Tıp fakültesi öğrencilerinin, UYYB’de belirtilen ve mezunun ulaşması gereken yetkinlikler-yeterlikleri bilmeleri, öğrenme sorumluluklarının farkında olarak tıp eğitimi yaşantıları boyunca listeyi bir rehber olarak kullanmaları beklenmektedir.

1.3. ULUSAL YETKİNLİK VE YETERLİKLER BELGESİNİN OLUŞTURULMASI

Çalışma Grubu aşağıda belirtilen aşamalarda çalışmalar yürüterek Ulusal Yetkinlik ve Yeterlikler Belgesini ortaya koymuştur.

1.3.1. Çalışmada öncelikle, dil birliğini sağlamak amacıyla Yetkinlik ve Yeterlik kavramlarının tanımlamaları yapılmıştır. Buna göre tanımlar şunlardır:

Yetkinlik: Birinci basamak sağlık hizmeti sunumunda tanımlanmış görevleri, ilgili yeterlikleri kullanarak gerçek iş/yaşam ortamında tam olarak yerine getirme durumudur.

Yetkin diyebilmemiz için gerçek iş/yaşam ortamında gözlenebilir ve etkin bir performansın olması beklenir.

Yeterlik: Tanımlanmış yetkinliğe ulaşabilmek için kazanılması gereken alt yeterliklerin (bilgi, beceri ve tutumların) toplum yararını gözeterek biçimde belirlenmiş performans seviyelerinde kullanılmasıdır.

Yeterli olma durumunu göstermek için, alt yeterliklerin (kazanılmış bilgi, beceri ve tutumların) gerçek ve/veya ideal koşullarda kanıtlanması gerekir.

Alt yeterlik: Tanımlanmış yeterliğe ulaşmak için eğitim sürecinin belirli evrelerinde kazanılması gereken bilgi, beceri ve tutumlardır. Alt yeterlikler kurumsal yeterliklere ulaşmak için kazanılması gereken ders-blok-kurul-staj amaç ve hedeflerini ifade etmektedir.

Yetkinliklere ulaşmada **yetkinlik, yeterlikler ve alt yeterlikler arasında hiyerarşik bir ilişki bulunmaktadır.** Bu nedenle eğitim programları alt yeterlikler yoluyla yeterliklere, yeterlikler yoluyla mezuniyet yetkinliklerine ulaşıldığını garanti altına almalı, öğretimin tasarımı, uygulanması ve değerlendirilmesi faaliyetlerini de buna uygun olarak planlanmalıdır.

1.3.2. Ülkemizde mevcut durumu saptamak amacı ile tıp fakültelerinin güncel yetkinlik ve yeterlikler listeleri gözden geçirilmiş, ortak başlıklar ve altında yer alan yeterlikler belirlenmiştir. Eş zamanlı olarak yürütülen bir diğer çalışma ile de yetkinlik ve yeterlikler ile ilgili ulusal ve uluslararası kaynak metinler (Bkz. Kaynaklar) incelenmiştir. Bu çalışmalar ile dünyada ve ülkemizde yetkinlik ve yeterlikler konusuna ilişkin bir durum tespiti yapılmıştır.

1.3.3. Terminoloji-tanımların yapılması ve mevcut durum tespiti çalışmalarının sonuçlarına dayanarak tıp fakültesi mezunu için aşağıda verilen “**Üç Yetkinlik Alanı**” belirlenmiştir:

- 1. Mesleki Uygulamalar**
- 2. Mesleki Değerler ve Yaklaşımlar**
- 3. Mesleki ve Bireysel Gelişim**

Sonuç olarak, bir tıp fakültesi mezununun Mesleki Uygulamalar, Mesleki Değerler ve Yaklaşımlar ile Mesleki ve Bireysel Gelişim alanlarında yetkin olması beklenmektedir. Ülkemizde bulunan tıp fakülteleri, eğitim program modelleri ne olursa olsun eğitim modelinden bağımsız bu yetkinlik alanlarına mezunlarının ulaşması için eğitim programlarında düzenlemeler yapacaklardır. Mezunların alana ilişkin yetkinliği kazanmaları, fakültelerin yetkinlik alanı ile ilişkili yeterliklere ve alt yeterliklere (ders-blok-kurul-staj amaç ve hedefleri) uygun bir hiyerarşide planlama, uygulama ve değerlendirme yapmalarına bağlıdır. Bu hiyerarşi eğitim programının her aşamasında sürekli gözetilmeli ve gözlenebilir-objektif kanıtlar üretilmelidir.

Yetkinlik alanlarının belirlenmesinden sonraki aşamada bir tıp fakültesi mezununun bu üç yetkinlik alanına ulaşması için gerekli sekiz adet yetkinlik ve her bir yetkinliğe ulaşmak için gerekli olan yeterlikler (32 adet) belirlenmiştir (Şekil 1).

UYYB ile eğitim programının ilişkilendirilmesi örnek olarak hazırlanmış ve Şekil 2’de verilmiştir. Belirlenen yeterliklere ulaşmayı sağlayacak alt yeterlikleri, fakültelerin kendi programlarına göre belirlemesi hedeflenerek çalışma grubu tarafından çalışılmamıştır. Alt yeterliklerin belirlenmesi konusunda fakültele yol göstermesi açısından bir alt yeterlik tanımlama örneği Tablo 1.1. ve Tablo 1.2.’de verilmiştir.

1.4. ULUSAL YETKİNLİK VE YETERLİKLER LİSTESİ

Yapılan çalışmalar sonucunda ortaya çıkan belge, tıp fakültesi mezunlarının UYYB olarak adlandırılmıştır. Belge aşağıda sunulduğu üzere üç temel yetkinlik alanında sekiz yetkinlik, 32 yeterlikten oluşmaktadır. Belge oluşturulurken ulusal ve uluslararası literatür taraması sonucu sıklıkla değinilen anahtar terimler ile UYYB kapsamındaki Yetkinlikler/Yeterliklerle ilişkilendirilmesi Tablo 1.3.’de verilmiştir. Kavramlarla ilgili ilişkilendirmeler, fakültele özgün yeterlik-alt yeterliklere uygun olarak değiştirilebilir ve güncellenebilir durumdadır.

YETKİNLİK ALANI-1 / Mesleki Uygulamalar	
YETKİNLİK 1.1.	Sağlık Hizmeti Sunucusu
Yeterlik 1.1.1.	Temel ve klinik tıp bilimlerinden, davranış bilimlerinden ve sosyal bilimlerden edindiği bilgi, beceri ve tutumları bütünleştirerek sağlık hizmeti sunumunda kullanır.
Yeterlik 1.1.2.	Hasta yönetiminde, dil, din, ırk ve cins ayrımı gözetmeden bireyin sosyodemografik ve sosyokültürel geçmişini de dikkate alan biyopsikososyal bir yaklaşım gösterir.
Yeterlik 1.1.3.	Sağlık hizmeti sunumunda, bireylerin ve toplumun sağlığını koruma ve geliştirmeyi önceler.
Yeterlik 1.1.4.	Sağlığı etkileyen bireysel, toplumsal, sosyal ve çevresel faktörleri dikkate alarak; sağlıklılık durumunun sürdürülmesi ve geliştirilmesi yönünde gerekli çalışmaları yapar.
Yeterlik 1.1.5.	Hedef kitlenin özelliklerini, ihtiyaçlarını ve beklentilerini tanıyarak, sağlıklı/hasta bireylere ve yakınlarına ve diğer sağlık çalışanlarına sağlık eğitimi verir.
Yeterlik 1.1.6.	Sağlık hizmet sunumunda, koruma, tanı, tedavi, takip ve rehabilitasyon süreçlerinde güvenli, akılcı ve etkin yaklaşım gösterir.
Yeterlik 1.1.7.	Tanı, tedavi, takip ve rehabilitasyon süreçlerinde, girişimsel ve/veya girişimsel olmayan uygulamaları hasta için güvenli ve etkin bir biçimde gerçekleştirir.
Yeterlik 1.1.8.	Hasta ve çalışan sağlığını ve güvenliğini göz önünde bulundurarak sağlık hizmeti sunar.
Yeterlik 1.1.9.	Sağlık hizmet sunumunda, sağlığa etki eden gerek bölgesel ve küresel ölçekteki fiziksel ve sosyoekonomik çevreye ilişkin değişiklikleri, gerekse de kendisine başvuran kişilerin bireysel özellik ve davranışlarındaki değişimleri göz önünde bulundurur.

YETKİNLİK ALANI-2 / Mesleki Değerler ve Yaklaşımlar	
YETKİNLİK 2.1.	Mesleki Etik ve Profesyonel İlkeleri Benimseyen
Yeterlik 2.1.1.	Mesleğini yürütürken iyi hekimlik uygulamalarını dikkate alır.
Yeterlik 2.1.2.	Mesleğinin gerektirdiği etik ilkeler ile hak ve yasal sorumluluklar çerçevesinde görev ve yükümlülükleri yerine getirir.
Yeterlik 2.1.3.	Hastanın bütünlüğünü dikkate alarak, yüksek nitelikli sağlık bakımı sunma konusunda kararlı davranışlar gösterir.
Yeterlik 2.1.4.	Mesleki uygulamalarındaki performansını, duygularını ve bilişsel özelliklerini de göz önünde bulundurarak değerlendirir.
YETKİNLİK 2.2.	Sağlık Savunucusu
Yeterlik 2.2.1.	Toplum sağlığının korunması ve geliştirilmesi için, sosyal güvenilirlik ve sosyal yükümlülük kavramlarını göz önünde bulundurarak, sağlık hizmet sunumunu geliştirmeyi savunur.
Yeterlik 2.2.2.	Sağlığın korunması ve geliştirilmesi için birey ve toplum sağlığı ile ilgili hizmet sunumu, eğitim ve danışmanlık süreçlerini tüm bileşenler ile işbirliği içinde planlayabilir ve yürütebilir.
Yeterlik 2.2.3.	Sağlık politikalarının ve uygulamalarının birey ve toplum sağlık göstergelerine etkisini değerlendirir ve sağlık hizmetleri kalitesinin artırılmasını savunur.
Yeterlik 2.2.4.	Hekim kendi fiziksel, ruhsal ve sosyal yönden sağlığını korumaya ve geliştirilmesine önem verir, bunun için gerekenleri yapar.
YETKİNLİK 2.3.	Lider-Yönetici
Yeterlik 2.3.1.	Hizmet sunumu sırasında sağlık ekibi içinde örnek davranışlar gösterir, liderlik yapar.
Yeterlik 2.3.2.	Yöneticisi olduğu sağlık kuruluşunda, sağlık hizmetlerini planlama, uygulama, değerlendirme süreçlerinde kaynakları maliyet-etkin, toplum yararına ve mevzuata uygun kullanır.

YETKİNLİK ALANI-2 / Mesleki Değerler ve Yaklaşımlar	
Yeterlik 2.4.1.	Birlikte hizmet sunduğu sağlık ekibi içinde, olumlu iletişim kurar ve gerektiğinde farklı ekip rollerini üstlenir.
Yeterlik 2.4.2.	Sağlık ekibi içindeki sağlık çalışanlarının görev ve yükümlülüklerinin farkındadır ve buna uygun davranışlar gösterir.
Yeterlik 2.4.3.	Mesleki uygulamalarında meslektaşları ve diğer meslek grupları ile uyumlu ve etkin çalışır.
YETKİNLİK 2.5.	İletişimci
Yeterlik 2.5.1.	Hasta, hasta yakınları, sağlık çalışanları ve diğer meslek grupları, kurum ve kuruluşlarla etkili iletişim kurar.
Yeterlik 2.5.2.	Özel yaklaşım gerektiren ve farklı sosyokültürel özelliklere sahip birey ve gruplar ile etkili iletişim kurar.
Yeterlik 2.5.3.	Tanı, tedavi, takip ve rehabilitasyon süreçlerinde, hastayı karar verme mekanizmalarına ortak eden, hasta merkezli bir yaklaşım gösterir.

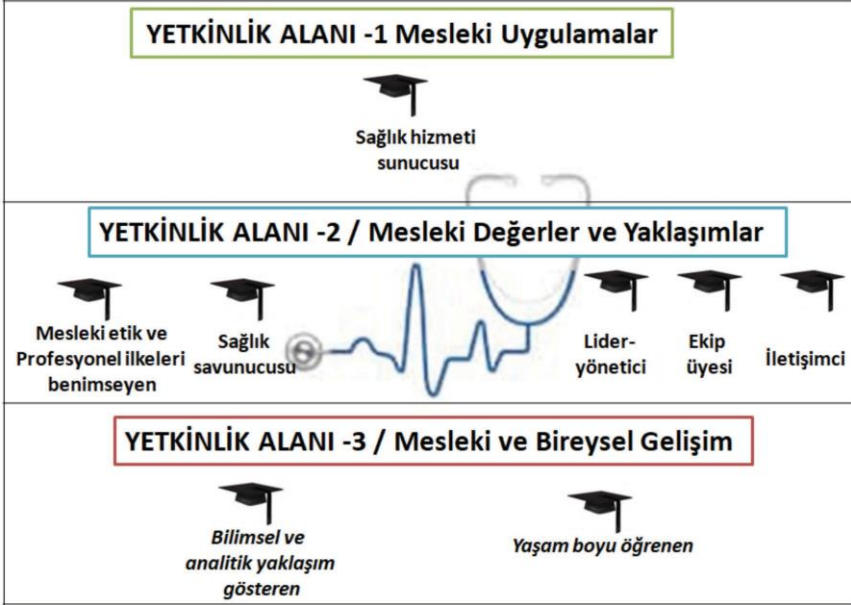
YETKİNLİK ALANI-3 / Mesleki ve Bireysel Gelişim	
YETKİNLİK 3.1.	Bilimsel ve Analitik Yaklaşım Gösteren
Yeterlik 3.1.1.	Hizmet sunduğu nüfusa yönelik, gerekli durumlarda bilimsel araştırma planlar, uygulamalar ve elde ettiği sonuçları ve/veya başka araştırmaların sonuçlarını toplumun yararına kullanır.
Yeterlik 3.1.2.	Mesleği ile ilgili güncel literatür bilgisine ulaşır ve eleştirel değerlendirir.
Yeterlik 3.1.3.	Klinik karar verme sürecinde, kanıta dayalı tıp ilkelerini uygular.
Yeterlik 3.1.4.	Sağlık hizmeti, araştırması ve eğitimine yönelik çalışmalarının etkinliğini artırmak için bilişim teknolojilerini kullanır.
YETKİNLİK 3.2.	Yaşam Boyu Öğrenen
Yeterlik 3.2.1.	Bireysel çalışma süreçlerini ve kariyer gelişimini etkili olarak yönetir.
Yeterlik 3.2.2.	Yeni bilgileri edinme, değerlendirme, mevcut bilgileri ile entegre etme, mesleki durumlara uygulama ve meslek yaşamı boyunca değişen koşullara uyum sağlama becerilerini gösterir.
Yeterlik 3.2.3.	Sunduğu sağlık hizmetinin niteliğini geliştirmek için doğru öğrenme kaynaklarını seçer, kendi öğrenme sürecini düzenler.

1.5. KAYNAKLAR

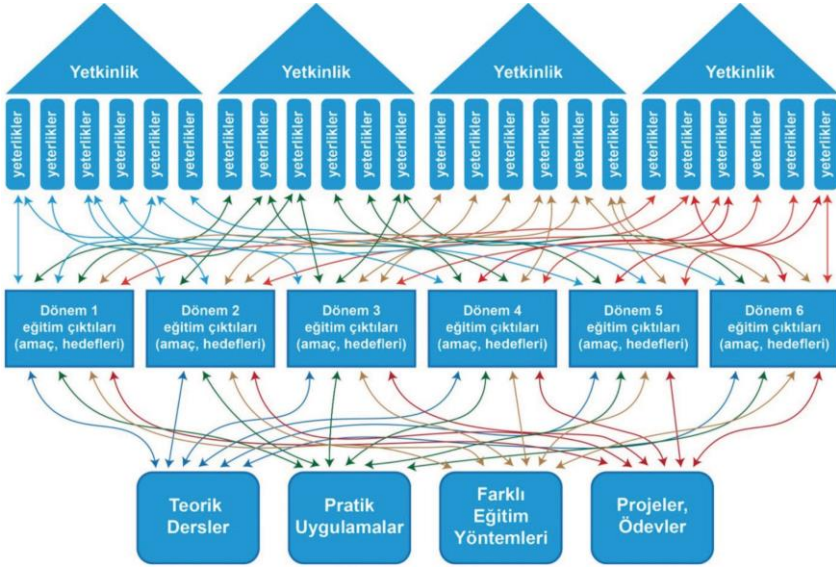
1. The Tuning Project (MEDICINE) Learning Outcomes for Undergraduate Medical Education in Europe; 2008.
2. Scottish Doctor Learning Outcomes for the Medical Undergraduate in Scotland: A Foundation for Competent and Reflective Practitioners; 2009.
3. Tomorrow's Doctors Outcomes and Standards for Undergraduate Medical Education in UK; 2009.
4. The Draft CanMEDS Physician Competency Framework in Canada; 2015.
5. ACGME Core Competencies, Accreditation Council for Graduate Medical Education (ACGME); 2001.
6. UÇEP Tıp Fakültesi Mezunları İçin Ulusal Yeterlikler Çerçevesi Önerisi; 2014.
7. Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi (TYYÇ) Temel Alan Yeterlilikleri, Sağlık Temel Alanı, Düzey 7; 2011.
8. Tıp Dekanları Konseyi, Ulusal Yetkinlik-Yeterlik Çalışma Grubu, Tıp Fakülteleri Anket Çalışması Sonuçlarından Üretilen Çekirdek Yeterlilikler; 2019.
9. Harden RM. Learning outcomes and instructional objectives: is there a difference? Med Teach 2002;24:151-5.
10. Mezuniyet Öncesi Tıp Eğitimi Ulusal Çekirdek Eğitim Programı; 2014.
11. Burch VC. Medical education in the 21st century: what would Flexner ask? Med Education 2011;45:22-4.
12. Khay-Guan Y. The future of medical education. Singapore Med J 2019;60:3-8.

ŞEKİLLER

Şekil 1.1. Yetkinlik alanları ve ilgili yetkinlikler

Şekil 1.2. Yetkinlik/Yeterlik listesi ile eğitim programının ilişkilendirilmesi

Tablo 1.1. YETKİNLİK VE YETERLİKLER LİSTESİ İLE EĞİTİM PROGRAMININ İLİŞKİLENDİRİLMESİ (Örnek Tablo)

Yetkinlik	İlgili yeterlikler	Bu yeterliğe ulaşmak için gerekli alt yeterlikler (ders-blok-kurul-staj hedefleri)	Bu yeterliğe ulaşmak için uygulanacak olan kuramsal dersler	Bu yeterliğe ulaşmak için uygulanacak olan uygulamalı dersler	İlgili yeterliğin hangi ölçme değerlendirme yöntem(leri) ile ölçüleceği
Lider Yönetici	Hizmet sunumu sırasında sağlık ekibi içinde örnek davranışlar gösterir, liderlik yapar.	Liderlik ve yönetim modellerini tanımlar ve analiz eder	Acil Tıp		Çoktan seçmeli CORE
			Halk Sağlığı.....		
		Belirlenen amaçlar doğrultusunda ekip oluşturma, etkili ekip çalışması ve kişilerarası çalışma ilkelerini tanımlar	Acil Tıp	Simülasyon	OSCE
			Halk Sağlığı.....	Toplum sağlığı problemleri	Portfolyo
	Ekip içindeki rolleri belirler ve uygulanmasını sağlar	Aile Hekimliği.....	Birinci basamakta ekip hizmeti	Problem çözme	
		Acil Tıp	Simülasyon	OSCE	
		Halk Sağlığı.....	Problem çözme		
	Aile Hekimliği.....				
Yöneticisi olduğu sağlık kuruluşunda, sağlık hizmetlerini planlama, uygulama, değerlendirme süreçlerinde kaynakları maliyet-etkin, toplum yararına ve mevzuata uygun kullanır.		Sağlık hizmetlerinde maliyet etkin kaynak yönetiminin ilkelerini sayar	Halk Sağlığı.....	-	Çoktan seçmeli
	Toplum sağlığı için sağlık hizmeti kullanımında gerekli kaynakları etkin şekilde kullanır	Aile Hekimliği.....			
		Halk Sağlığı.....	Problem çözme	OSCE	
		Aile Hekimliği.....			

Tablo 1.2. YETKİNLİK VE İLGİLİ YETERLİK BAŞLIĞINA GÖRE ALT YETERLİKLERİN (Ders-Blok-Kurul-Staj Amaç ve Hedefleri) BELİRLENMESİ (Örnek Tablo)**YETKİNLİK ALANI-2/Mesleki Değerler ve Yaklaşımlar****YETKİNLİK-2.3/Lider Yönetici**

YETERLİK 2.3.1: Hizmet sunumu sırasında sağlık ekibi içinde örnek davranışlar gösterir, liderlik yapar.

Bu yeterlik alanına ulaşmak için;

Alt yeterlik 2.3.1.1: Liderlik ve yönetim modellerini tanımlar ve analiz eder.

Alt yeterlik 2.3.1.2: Belirlenen amaçlar doğrultusunda ekip oluşturma, etkili ekip çalışması ve kişilerarası çalışma ilkelerini tanımlar.

Alt yeterlik 2.3.1.3: Ekip içindeki rolleri belirler ve uygulanmasını sağlar.

Alt yeterlik 2.3.1.4: Gerekliğinde diğer takım üyelerinin liderliğini destekler ve takım içinde farklı roller üstlenir.

Alt yeterlik 2.3.1.5: Grup dinamikleri ilkelerini bilir ve uygular.

Alt yeterlik 2.3.1.6: Etkili geri bildirim verme ilkelerini bilir ve kullanır.

..... devam edebilir.

YETERLİK 2.3.2: Yöneticisi olduğu sağlık kuruluşunda, sağlık hizmetlerini planlama, uygulama, değerlendirme süreçlerinde kaynakları maliyet-etkin, toplum yararına ve mevzuata uygun kullanır.

Bu yeterlik alanına ulaşmak için;

Alt yeterlik 2.3.2.1: Sağlık hizmetlerinde maliyet etkin kaynak yönetiminin ilkelerini sayar.

Alt yeterlik 2.3.2.2: Toplum sağlığı için sağlık hizmeti kullanımında gerekli kaynakları etkin şekilde kullanır.

Alt yeterlik 2.3.2.3: Sağlık hizmeti sunumunda kullanılacak kaynakları bilir.

..... devam edebilir.

Tablo 1.3. BELGE OLUŞTURULURKEN ULUSAL VE ULUSLARARASI LİTERATÜR TARAMASI SONUCUNDA, SIKLIKLA DEĞİNİLEN ANAHTAR TERİMLER İLE ULUSAL YETKİNLİK VE YETERLİKLER BELGESİ KAPSAMINDAKİ YETKİNLİKLER VE YETERLİKLERLE İLİŞKİLENDİRİLMESİ

1. Sağlığın geliştirilmesi	1.1.1, 1.1.2, 1.1.5, 2.2.2, 2.2.4
2. Hasta güvenliği	1.1.6, 1.1.7, 2.2.4
3. Çalışan güvenliği	1.1.6, 1.1.7
4. Birey ve toplum odaklı	1.1.5, 2.2.2
5. Bütüncül (biyo-psiko-sosyal ve kültürel) yaklaşım odaklı	1.1.1, 1.1.4
6. Bütüncül bir sağlık bakımı (bağlamsal bakım)	1.1.1, 1.1.3, 1.1.4, 1.1.5
7. Sosyal güvenirlilik	2.2.1
8. Sosyal yükümlülük	2.2.1
9. Hekimlik bilgi, beceri ve uygulamaları	1.1.1, 1.1.2, 1.1.6
10. Kronik hastalıklar	1.1.3
11. Acil sağlık hizmetleri	1.1.1
12. Birincil, ikincil, üçüncül, dördüncül korunma	1.1.3, 1.1.5, 1.1.6
13. Küresel	1.1.8, 2.2.3
14. Uluslararası	1.1.8
15. Kanıta dayalı	3.1.3
16. Reflektif düşünme ve uygulama	3.2.3
17. Sürekli mesleki ve bireysel gelişim	3.1.2
18. Bireysel ve toplumsal fayda	2.2.3
19. Hasta yönetimi	2.5.1
20. Hasta merkezli	1.1.3, 2.5.1
21. Tanı, tedavi, rehabilitasyon ve izlem	1.1.3
22. Etik	2.3.2
23. Maliyet-etkin	2.3.2

24. Tıbbi bilgi temelli eğitim	1.1.1
25. Karar verme	3.1.2, 3.1.3
26. Eleştirel düşünme	3.1.2
27. Klinik nedenselleştirme	3.1.2, 3.1.3
28. Bilimsel yaklaşım	3.1.1
29. Araştırma	3.1.1
30. İnsani ve mesleki değerler (profesyonellik)	2.1.1
31. Kişilerarası ilişkiler	2.3.1, 2.4.1
32. Multidisipliner yaklaşım	2.4.1, 2.4.2
33. İnterdisipliner yaklaşım	2.4.1, 2.4.3
34. İletişim/Etkileşim	2.3.1, 2.4.1, 2.5.1
35. İnsani, toplumsal ve kültürel değerler	2.5.2
36. Mesleki ve hukuksal sorumluluklar	2.1.2
37. Hasta hakları ve meslektaşlarının hakları	2.1.2
38. Aydınlatılmış onam	2.1.3, 2.1.2
39. Ulusal ve uluslararası sağlık politikaları	2.2.3
40. Fırsat eşitliği	2.2.3
41. Ekip anlayışı	2.3.1, 2.4.1
42. Liderlik ve takım çalışması	2.3.1
43. Kritik karar verme	3.1.3
44. Bağımsız öğrenme	3.1.2, 3.2.2, 3.2.3
45. Yaşamboyu öğrenme	3.1.2, 3.2.1, 3.2.2, 3.2.3
46. Eğitim teknolojileri	3.1.4
47. Bilişim teknolojileri	3.1.4
48. Bilgisayar yazılımı ve iletişim teknolojileri	3.1.4
49. Strateji ve politika geliştirme	2.3.2
50. Sağlık eğitimi ve danışmanlık	1.1.7, 2.2.2
51. Kalite süreçleri	2.2.3
52. Olağan dışı durumlar	1.1.8
53. Fiziki çevre ile ilgili değişimler*	1.1.8
*Fakülterele özgün yeterlik-alt yeterliklere uygun olarak değiştirilebilir ve güncellenebilir.	

BÖLÜM 2

KLİNİK SEMPTOM/BULGU/DURUM

**ÇEKİRDEK HASTALIKLAR/KLİNİK
PROBLEMLER**

TEMEL HEKİMLİK UYGULAMALARI

BÖLÜM 2

Klinik Semptom/Bulgu/Durum Listesi

Hekimin klinik ortamlarda (poliklinik, acil vb.) ve diğer ortamlarda (okul, işyeri, yerleşim merkezi vb.) karşı karşıya olduğu ve belirli düzeylerde yönetmesi gereken ilk karşılaşma durumlarını içerir. Hastaneye, bir sağlık merkezine başvuran hastanın geliş anında dile getirdiği **bel ağrısı**, *linik semptom*; **hipertansiyon** *linik durum*, **pitosis** *linik bulgu* şeklinde olan Klinik Semptom/Bulgu/Durum listesi tabloda sunulmuştur.

TABLO 2.1. Klinik Semptom/Bulgu/Durum

1. Adet bozukluğu (amenore)*
2. Ağız kokusu
3. Ağız kuruluğu*
4. Ağızda yara*
5. Anemi*
6. Anksiyete*
7. Anorektal ağrı
8. Anüri-oligüri*
9. Apne
10. Asfiksi
11. Ateş*
12. Baş ağrısı*
13. Başdönmesi*
14. Bel ve sırt ağrısı*
15. Bilinç değişiklikleri*
16. Bilişsel bozukluklar/unutkanlık*
17. Boğaz ağrısı*
18. Boyun ağrısı*
19. Boyunda kitle
20. Bulantı-kusma*
21. Burun akıntısı/tıkanıklığı*
22. Burun kanaması*
23. Büyüme-gelişme geriliği

TABLO 2.1. Klinik Semptom/Bulgu/Durum

24. Cinsel işlev bozukluğu/sorunları
25. Çarpıntı*
26. Çift görme
27. Çomak parmak
28. Denge ve hareket ile ilgili sorunlar*
29. Deri döküntüleri/lezyonları (makülopapüler, bülloz, veziküler)*
30. Deri ve eklerinde değişiklikler (kuruluk, renk değişikliği vb.)*
31. Dismenore
32. Dispepsi*
33. Dispne*
34. Diyare*
35. Dizüri*
36. Donma
37. Duygudurum değişiklikleri*
38. Eklem ağrısı/şişliği*
39. Eklemlerde hareket kısıtlılığı
40. Emme güçlüğü
41. Enkoprezis
42. Enürezis*
43. Gerçeği değerlendirme sorunları (sanrı varsanı)
44. Göğüs ağrısı*
45. Göğüs duvarı anomalileri
46. Görme bozukluğu/kaybı*
47. Göz kuruluğu
48. Halsizlik/yorgunluk*
49. Hareket bozuklukları
50. Hematokezya/anorektal kanama
51. Hematüri
52. Hemoptizi*
53. Hepatomegali

BÖLÜM 2

TABLO 2.1. Klinik Semptom/Bulgu/Durum

54. Hışıltılı solunum (wheezing)*
55. Hiperaktivite
56. Hipertansiyon*
57. Hipotansiyon*
58. Hipotermi/hipertermi
59. Hirsutizm
60. Horlama
61. İdrar retansiyonu
62. İnfertilite (erkek, kadın)
63. İnmemiş testis
64. İşitme bozukluğu ve tinnitus*
65. İdrarda renk değişikliği*
66. İmmobilizasyon
67. İntihar (Düşüncesi, girişimi)/Kendine zarar verme
68. İştah bozuklukları*
69. Jinekomasti
70. Kabızlık
71. Kalpte üfürüm
72. Kanamaya eğilimi
73. Karın ağrısı*
74. Karında kitle
75. Karında şişkinlik*
76. Kas güçsüzlüğü*
77. Kas-İskelet sistemi ağrıları (ekstremitte ağrısı ve yumuşak doku)
78. Kasıkta/skrotumda kitle*
79. Kaşıntı*
80. Kekemelik
81. Kırmızı göz (Gözde kızarıklık)*
82. Kilo artışı/fazlalığı*
83. Kilo kaybı

TABLO 2.1. Klinik Semptom/Bulgu/Durum

84. Kladikasyo intermittant
85. Kolik ağrıları (renal, bilier, intestinal)*
86. Konuşma bozuklukları (afazi, disfazi, dizartri, vb.)*
87. Korozif madde maruziyeti
88. Kramp
89. Kronik ağrı*
90. Kulak ağrısı/akıntısı/tıkanıklığı*
91. Kuşkulu genitalya
92. Lenfadenopati*
93. Melena-hematemez
94. Meme ağrısı
95. Meme akıntısı
96. Memede kitle*
97. Mikro-makrosefali
98. Muhakeme yetisinde bozulma
99. Nöbet geçirme*
100. Nöropatik ağrı*
101. Omuz ağrısı
102. Ödem*
103. Öfke ve saldırganlık
104. Öğrenme güçlüğü
105. Öksürük/balgam çıkarma*
106. Parestezi
107. Parezi, paralizi
108. Pelvik ağrı
109. Pelvik kitle
110. Peteşi, purpura, ekimoz*
111. Pitozis
112. Polidipsi*
113. Poliüri

BÖLÜM 2

TABLO 2.1. Klinik Semptom/Bulgu/Durum

114. Pollaküri/noktüri
115. Postnazal akıntı*
116. Puberte bozuklukları (erken-geç)
117. Pupil değişiklikleri
118. Sabah tutukluğu
119. Saç dökülmesi
120. Sarılık*
121. Senkop*
122. Ses kısıklığı*
123. Siyanoz
124. Skrotal ağrı
125. Sokmalar (böcek, vb.)/ısırtıklar*
126. Splenomegali
127. Stridor
128. Tekrarlayan düşmeler
129. Terleme değişiklikleri
130. Tetani
131. Tremor
132. Tütün kullanımı
133. Uyku ile ilgili sorunlar*
134. Üretral akıntı
135. Üriner inkontinans*
136. Vajinal akıntı*
137. Vajinal kanama (gebelikte, postpartum, post menopozal, diğerleri)
138. Yabancı cisim (yutma/aspirasyon/kulak/burun)*
139. Yan ağrısı*
140. Yanık*
141. Yutma güçlüğü

Yanında (*) olan Klinik Semptom/Bulgu/Durum eğitim programında daha fazla ağırlık verilmesi gereken mümkünse altı yıllık eğitim programı boyunca farklı dönemlerde sık tekrar edilecek şekilde programa yansıtılması beklenen klinik semptom/bulgu/durumlardır.

ÇEKİRDEK HASTALIKLAR, KLİNİK PROBLEMLER LİSTESİ

Hekimin, kendisine başvuran hastanın semptomlarını ve karşı karşıya olduğu durumları değerlendirdikten sonra tanısını/öntanısını koyduğu apandisit, üriner sistem taş hastalığı gibi *hastalıkları* veya tanımladığı alerjik reaksiyon, asit, akciğer ödemi gibi “*klirik problemleri*” içerir.

Bir hastalık veya klinik problemi “Çekirdek” olarak niteleyen ve bu listeye girmesini belirleyen ölçütler şunlardır:

- 1) Birinci basamakta sık karşılaşılmaması.
- 2) Sık karşılaşılmamakla birlikte yaşamsal önem arz etmesi, acil girişim gerektirmesi.
- 3) Birey, toplum sağlığı ve/veya küresel sağlık üzerinde ciddi sonuçları/etkileri olması.
- 4) Şu anda olmasa da yakın gelecekte ilk üç ölçütten birisini karşılayacak olması.

Çekirdek Hastalıklar, Klinik Problemler Öğrenme Düzeyleri:

Tıp fakültesinden mezun olan hekimin bir hastalık veya klinik problem karşısında sergilemesi gereken performansın, dolayısıyla öğrenmenin *asgari düzeyini* belirtir (Tablo 2.2.1). Asgari düzey çekirdek hastalık ve klinik problem listesindeki her bir hastalık ve problem için ayrı ayrı belirlenir.

Tablo 2.2.1. Öğrenme (Performans) Düzeyleri:	
Tıp Fakültesi Mezunları Birinci Basamak Sağlık Hizmeti Sunumunda;	
A	<u>Acil durumu tanımlayarak ilk tedavisini</u> yapabilmeli, gerektiğinde uzmana yönlendirebilmeli.
ÖnT	<u>Acil olmayan durumlarda Ön tanı</u> koyarak gerekli ön işlemleri yapıp uzmana yönlendirebilmeli
T	<u>Tanı</u> koyabilmeli ve tedavi hakkında bilgi sahibi olmalı, gerekli ön işlemleri yaparak, uzmana yönlendirebilmeli.
TT	<u>Tanı</u> koyabilmeli, <u>tedavi</u> edebilmeli.
İ	Uzun süreli <u>takip (izlem)</u> ve kontrolünü yapabilmeli
K	<u>Korunma</u> önlemlerini (birincil, ikincil ve üçüncül korunmadan uygun olan/olanları) uygulayabilmeli

BÖLÜM 2

2.2. ÇEKİRDEK HASTALIKLAR VE KLİNİK PROBLEMLER LİSTESİ

Çekirdek hastalıklar/klinik problemler	Öğrenme düzeyi	Organ sistemi
1. Abortus	A	Ürogenital
2. Adenoid hipertrofi	ÖnT	Solunum
3. Adrenokortikal yetmezlik	ÖnT-A	Endokrin
4. Agorafobi/özgül fobiler	ÖnT	Sinir-Davranış
5. Ailevi akdeniz ateşi	ÖnT-İ	Multisistem
6. Akciğer dışı mesleksi hastalıklar	ÖnT-K-İ	Multisistem
7. Akciğer tümörleri	ÖnT-K	Solunum
8. Akciğer ödemi*	A	Solunum-Dolaşım
9. Akciğer tüberkülozu*	TT-K-İ	Solunum
10. Akne vulgaris/rozasea*	TT-İ	Deri-Yumuşak Doku
11. Akut böbrekhasarı	T-A-K	Boşaltım
12. Akut glomerulonefrit	T-A	Boşaltım
13. Akut hepatitler	T-K	Gastrointestinal
14. Akut karın sendrom*	T-A	Gastrointestinal
15. Akut koroner sendromlar*	T-A-K	Dolaşım
16. Akut pankreatit	A	Gastrointestinal
17. Akut romatizmal ateş	T-K	Multisistem
18. Akut ve travma sonrası stres bozukluğu	ÖnT-A	Sinir-Davranış
19. Alkol ve madde kullanım bozuklukları	ÖnT-K	Sinir-Davranış
20. Alkol ve madde kullanımı ile ilgili acil durumlar*	A-K	Sinir-Davranış
21. Alerjik reaksiyon*	TT-A	Multisistem
22. Alerjik rinit*	TT-K	Solunum
23. Alopesi	ÖnT	Deri-Yumuşak Doku
24. Alt gastrointestinal kanama*	T-A	Gastrointestinal

Tablo 2.2. Devamı

Çekirdek hastalıklar/klinik problemler	Öğrenme düzeyi	Organ sistemi
25. Alzheimer hastalığı	ÖnT-K-İ	Sinir-Davranış
26. Anafilaksi*	A-K	Multisistem
27. Anal fissür*	TT	Gastrointestinal
28. Aort anevrizması	ÖnT	Dolaşım
29. Aort diseksiyonu	A	Dolaşım
30. Apandisit*	A	Gastrointestinal
31. Aplastik anemi	ÖnT	Hematopoetik
32. Artrit*	T	Kas-İskelet
33. Asit	T	Multisistem
34. Asit-baz denge bozuklukları*	A	Multisistem
35. Astım*	TT-A-K-İ	Solunum
36. Ataksik bozukluklar	ÖnT	Sinir-Davranış
37. Avitaminoz*	ÖnT-K	Multisistem
38. Bası yaraları	TT-K-İ	Deri-Yumuşak Doku
39. Baş-boyun tümörleri	ÖnT-K	Multisistem
40. Bedensel belirti bozukluğu* (Somatizasyon/konversiyon)	ÖnT	Sinir-Davranış
41. Behçet hastalığı	ÖnT	Multisistem
42. Benign paroksizmal pozisyonel vertigo*	TT	Duyu
43. Benign prostat hipertrofisi*	ÖnT	Ürogenital
44. Besin zehirlenmesi*	A-K	Multisistem
45. Bilişsel (kognitif) bozukluklar (Demans)*	ÖnT K-İ	Sinir-Davranış
46. Bipolar bozukluk*	ÖnT-A-K-İ	Sinir-Davranış
47. Boğmaca	TT-A-K	Solunum
48. Böbreğin kistik hastalıkları	ÖnT	Boşaltım
49. Böbrek anomalileri	ÖnT	Boşaltım

BÖLÜM 2

2.2. ÇEKİRDEK HASTALIKLAR VE KLİNİK PROBLEMLER LİSTESİ

Tablo 2.2. Devamı

Çekirdek hastalıklar/klinik problemler	Öğrenme düzeyi	Organ sistemi
50. Böbrek tümörleri	ÖnT	Ürogenital-Boşaltım
51. Bronşiektaziler	ÖnT-K-İ	Solunum
52. Bronşiolit*	T-A	Solunum
53. Bruselloz	TT-K	Multisistem
54. Büllöz hastalıklar	ÖnT	Deri-Yumuşak Doku
55. Cinsel işlev bozuklukları	ÖnT	Multisistem
56. Cinsel kimlik bozuklukları	ÖnT	Sinir-Davranış
57. Cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlar	TT-K-İ	Ürogenital
58. Crush yaralanması	T-A-K	Multisistem
59. Cushing hastalığı	ÖnT	Endokrin
60. Çıkık*	T-A-K	Kas-İskelet
61. Çocukluk çağı solid tümörleri	ÖnT	Multisistem
62. Çocukta fonksiyonel kabızlık*	TT-K-İ	Gastrointestinal
63. D vitamini eksikliği*	TT-K-İ	Multisistem
64. Dehidratasyon*	TT-A-K	Multisistem
65. Dekompresyon hastalığı	A	Multisistem
66. Deliryum	T-A-K-İ	Sinir-Davranış
67. Demir eksikliği anemisi*	TT-A-K-İ	Hematopoetik
68. Depresyon*	T-K-İ	Sinir-Davranış
69. Deri tümörleri*	ÖnT-K	Deri-Yumuşak Doku
70. Deri ve yumuşak doku enfeksiyonları, abseleri*	TT-K	Deri-Yumuşak Doku
71. Deri yaralanmaları*	A	Deri-Yumuşak Doku
72. Derin ven trombozu	ÖnT-K	Dolaşım
73. Derinin paraziter hastalıkları	TT-K	Deri-Yumuşak Doku
74. Dermatit (atopik, kontakt, seboreik, bebek bezi)*	TT-K-İ	Deri-Yumuşak Doku
75. Diabetes insipidus	ÖnT	Endokrin

Tablo 2.2. Devamı

Çekirdek hastalıklar/klinik problemler	Öğrenme düzeyi	Organ sistemi
76. Diabetes mellitus ve komplikasyonları*	TT-A-K-İ	Multisistem
77. Diafragma hernileri	ÖnT	Gastrointestinal
78. Difteri	ÖnT-K	Multisistem
79. Dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu*	ÖnT	Sinir-Davranış
80. Disk hernileri*	T-K	Multisistem
81. Dislipidemi	TT-K-İ	Multisistem
82. Disosiyatif bozukluklar	ÖnT	Sinir-Davranış
83. Divertiküler hastalıklar	ÖnT	Gastrointestinal
84. Diyabetik anne bebeği	T-K	Multisistem
85. Doğum travması	ÖnT-K	Multisistem
86. Doğumda asfiksi	A-K	Multisistem
87. Doğumda fetal distres	A-K	Solunum
88. Doğuştan metabolik hastalıklar	ÖnT-K-İ	Multisistem
89. Doğuştan yapısal anomaliler	T-K	Multisistem
90. Donmalar (soğuktan)	A	Multisistem
91. Döküntülü enfeksiyöz hastalıklar*	TT-K	Multisistem
92. Eklampsi, preeklampsi, HELLP sendromu	T-A-K	Multisistem
93. Ekstrapulmoner tüberküloz	ÖnT	Multisistem
94. Ekstremitte travması/kırıkları*	T-A	Kas-İskelet
95. Ekstremitede varis /Venöz Yetmezlik*	ÖnT-K	Multisistem
96. Ektopik gebelik	ÖnT	Ürogenital
97. Endokardit	ÖnT-K	Dolaşım
98. Endometriyozis	ÖnT	Ürogenital
99. Enterik ateş	A-K	Multisistem

Tablo 2.2. Devamı		
Çekirdek hastalıklar/klinik problemler	Öğrenme düzeyi	Organ sistemi
100. Epilepsi*	ÖnT-A-K-İ	Sinir-Davranış
101. Esansiyel hipertansiyon*	TT-A-K-İ	Dolaşım
102. Esansiyel tremor	ÖnT	Sinir-Davranış
103. Fasial paralizi*	T-A	Sinir-Davranış
104. Febril konvülsiyon*	TT-A-K	Sinir-Davranış
105. Feokromositoma	ÖnT	Endokrin
106. Fibromiyalji*	T	Kas-İskelet
107. Fimosis ve parafimosis	T	Ürogenital
108. Gastroenteritler*	TT-A-K	Gastrointestinal
109. Gastrointestinal konjenital anomaliler	A	Gastrointestinal
110. Gastrointestinal sistem tümörleri	ÖnT-K	Gastrointestinal
111. Gastrointestinal sistem motilite bozuklukları	ÖnT	Gastrointestinal
112. Gastrointestinal sistem parazitozları*	TT-K	Gastrointestinal
113. Gastro-özefageal reflü*	TT-K-İ	Gastrointestinal
114. Gazlı gangren	A	Multisistem
115. Gebelikte RH uyumsuzluğu	ÖnT-K	Ürogenital
116. Geçici iskemik atak*	A	Sinir-Davranış
117. Gelişimsel kalça displazisi (kalça çıkığı)	ÖnT-K	Kas-İskelet
118. Genital enfeksiyonlar*	TT-K	Ürogenital
119. Ürogenital sistem travması	A	Ürogenital
120. Geriatrik sendromlar (kırılganlık, sarkopeni, düşme, vb.)*	ÖnT-A-K-İ	Multisistem
121. Gerilim tipi baş ağrısı*	TT	Sinir-Davranış
122. Gestasyonel diyabet	T-K-İ	Endokrin
123. Glukom	ÖnT	Duyu

Tablo 2.2. Devamı

Çekirdek hastalıklar/klinik problemler	Öğrenme düzeyi	Organ sistemi
124. Göz travması (fiziksel, kimyasal)	A-K	Duyu
125. Göz yaşı kanal tıkanıklığı	ÖnT	Duyu
126. Guatr*	T-K-İ	Endokrin
127. Guillain-Barré sendromu	ÖnT	Sinir-Davranış
128. Gut hastalığı	ÖnT-K	Multisistem
129. Hemoglobinopatiler*	ÖnT-K	Hematopoetik
130. Hemolitik anemi	ÖnT	Hematopoetik
131. Hemolitik üremik sendrom/ trombotik trombositopenik purpura	ÖnT	Multisistem
132. Hemokromatozis	ÖnT	Multisistem
133. Hemoroid*	TT-K	Gastrointestinal
134. Henoch-Schönlein purpurası	T	Multisistem
135. Hepatik koma	A	Gastrointestinal
136. Hepatosteatoz	ÖnT	Gastrointestinal
137. HIV enfeksiyonu	ÖnT-K	Multisistem
138. Hidrosefali	ÖnT	Sinir-Davranış
139. Hidrozel	T	Ürogenital
140. Hiperemezis gravidarum*	TT-A	Ürogenital
141. Hiperparatiroidizm	ÖnT	Endokrin
142. Hipertiroidizm	T-A-İ	Endokrin
143. Hipofiz bozuklukları	ÖnT	Endokrin
144. Hipoglisemi*	A	Endokrin
145. Hipoparatiroidizm	ÖnT	Endokrin
146. Hipospadiasis, epispadiasis	T	Ürogenital
147. Hipotiroidizm	TT-İ	Endokrin
148. Hipotonik bebek	ÖnT	Sinir-Davranış
149. İlaç yan etkileri*	T-A-K-İ	Multisistem
150. İletişim bozuklukları (kekemelik, artikülasyon bozukluğu, sosyal iletişim bozukluğu, dil bozukluğu)	ÖnT	Sinir-Davranış

BÖLÜM 2

2.2. ÇEKİRDEK HASTALIKLAR VE KLİNİK PROBLEMLER LİSTESİ

Çekirdek hastalıklar/klinik problemler	Öğrenme düzeyi	Organ sistemi
151. İleus*	A	Gastrointestinal
152. İnflamatuvar barsak hastalığı	ÖnT	Gastrointestinal
153. İnfluenza*	TT-K	Multisistem
154. İnme*	A-K-İ	Sinir-Davranış
155. İnterstisyel akciğer hastalıkları	ÖnT-K	Solunum
156. İntrakraniyal kanamalar*	A	Sinir-Davranış
157. İntrauterin büyüme geriliği	ÖnT-K	Multisistem
158. İntrauterin enfeksiyonlar	ÖnT-K	Multisistem
159. İnvajinasyon	A	Gastrointestinal
160. İrritabl barsak hastalığı*	ÖnT-K-İ	Gastrointestinal
161. İyonlaştırıcı olan/iyonlaştırıcı olmayan radyasyon maruziyeti	ÖnT-K	Multisistem
162. K vitamini yetersizliği	A-K	Multisistem
163. Kabakulak	TT-K	Multisistem
164. Kafa içi basınç artması sendromu (KİBAS; akut serebrovasküler olaylar)	A	Sinir-Davranış
165. Kafa içi yer kaplayan lezyonlar	ÖnT	Sinir-Davranış
166. Kafa travması	A	Sinir-Davranış
167. Kalp kapak hastalıkları	ÖnT-K	Dolaşım
168. Kalp ritm bozuklukları*	T-A-İ	Dolaşım
169. Kalp yetersizliği*	T-A-K-İ	Dolaşım
170. Kan uyumsuzlukları*	ÖnT-K	Hematopoetik
171. Kan ve ürünleri transfüzyon komplikasyonları	T-A	Multisistem
172. Kanama bozuklukları (hemofili, trombositopeni, vb)	ÖnT-K-İ	Hematopoetik
173. Karaciğer sirozu	ÖnT-K	Gastrointestinal

Tablo 2.2. Devamı

Çekirdek hastalıklar/klinik problemler	Öğrenme düzeyi	Organ sistemi
174. Kardiyopulmoner arrest*	A	Dolaşım
175. Karın travmaları*	A	Multisistem
176. Kas hastalıkları (miyopatiler)	ÖnT	Sinir-Davranış
177. Kasık karın duvarı hernileri*	T-A	Gastrointestinal
178. Katarakt	ÖnT	Duyu
179. Katılma nöbeti	T	Sinir-Davranış
180. Kemik tümörleri	ÖnT	Kas-İskelet
181. Keratit	ÖnT	Duyu
182. Kırım-kongo kanamalı ateşi	T-A-K	Multisistem
183. Kırama kusurları	ÖnT	Duyu
184. Kist hidatik hastalığı	ÖnT-K	Multisistem
185. Kistik fibroz	ÖnT-K	Multisistem
186. Kişilik bozuklukları	ÖnT	Sinir-Davranış
187. Kolesistit, kolelitiazis	ÖnT	Gastrointestinal
188. Kolorektal tümörler	ÖnT-K	Gastrointestinal
189. Koma	A	Multisistem
190. Kompartman sendromu	A	Multisistem
191. Konjenital adrenal hiperplazi	ÖnT	Endokrin
192. Konjenital hipotiroidizm	TT-K-İ	Endokrin
193. Konjenital kalp hastalıkları	ÖnT	Dolaşım
194. Konjonktivit*	TT-K	Duyu
195. Kromozom hastalıkları (sık görülen)	ÖnT-K	Multisistem
196. Kronik böbrek hastalığı*	T-A-K-İ	Boşaltım
197. Kronik glomerulonefrit	ÖnT	Boşaltım
198. Kronik hepatit	ÖnT-K	Gastrointestinal
199. Kronik Koroner Arter hastalığı*	ÖnT-K-İ	Dolaşım

Tablo 2.2. Devamı

Çekirdek hastalıklar/klinik problemler	Öğrenme düzeyi	Organ sistemi
200. Kronik Obstrüktif Akciğer hastalığı*	TT-A-K-İ	Solunum
201. Kronik pankreatit	ÖnT-K	Gastrointestinal
202. Kuduz	ÖnT-K	Multisistem
203. Kulak zarı perforasyonu	T	Duyu
204. Laringeal obstrüksiyon	A	Solunum
205. Leishmaniasis	ÖnT-K	Multisistem
206. Lenfoproliferatif hastalıklar	ÖnT	Hematopoetik
207. Lenfödem/lipödem	ÖnT-K-İ	Dolaşım
208. Lösemiler	ÖnT	Hematopoetik
209. Malabsorbsiyon	ÖnT	Gastrointestinal
210. Malnutrisyon	TT-K-İ	Multisistem
211. Megaloblastik anemi	TT-K-İ	Multisistem
212. Mekanik bel ağrısı*	TT-K	Kas-İskelet
213. Meme hastalıkları ve tümörleri	ÖnT-K	Multisistem
214. Meniere hastalığı	ÖnT	Duyu
215. Meningokokal hastalıklar	A-K	Multisistem
216. Merkezi sinir sistemi enfeksiyonları	A	Sinir-Davranış
217. Mesane tümörleri	ÖnT-K	Ürogenital
218. Mesleksel akciğer hastalıkları	ÖnT-K-İ	Multisistem
219. Metabolik sendrom*	T-K-İ	Multisistem
220. Migren*	T-A-K-İ	Sinir-Davranış
221. Miyeloproliferatif hastalıklar	ÖnT	Hematopoetik
222. Miyokardit/kardiyomiyopati	ÖnT	Dolaşım
223. Moniliyazis	TT-K	Gastrointestinal
224. Multipl skleroz	ÖnT	Sinir-Davranış
225. Myastenia gravis ve kolinerjik kriz	A	Sinir-Davranış
226. Nefrotik sendrom	T	Boşaltım

Tablo 2.2. Devamı

Çekirdek hastalıklar/klinik problemler	Öğrenme düzeyi	Organ sistemi
227. Nöral tüp defektleri	T-K	Sinir-Davranış
228. Nörojenik mesane	ÖnT	Ürogenital
229. Nörokutanöz hastalıklar	ÖnT	Sinir-Davranış
230. Obezite*	T-K-İ	Multisistem
231. Obsesif-kompulsif bozukluk	ÖnT	Sinir-Davranış
232. Obstrüktif üropati	A	Ürogenital-Boşaltım
233. Omurga şekil bozuklukları	T-K	Kas-İskelet
234. Omurga yaralanmaları	A	Kas-İskelet
235. Onkolojik aciller	A	Multisistem
236. Optik nevrit	ÖnT	Duyu
237. Osteoartrit*	TT-K-İ	Kas-İskelet
238. Osteomyelit	ÖnT	Kas-İskelet
239. Osteoporoz	ÖnT-K	Multisistem
240. Otitis eksterna*	TT-K	Duyu
241. Otitis media*	TT-K	Duyu
242. Otizm spektrum bozukluğu	ÖnT	Sinir-Davranış
243. Otoskleroz	ÖnT	Duyu
244. Over tümörleri	ÖnT	Ürogenital
245. Panik bozukluk*	ÖnT	Sinir-Davranış
246. Parkinson hastalığı	ÖnT	Sinir-Davranış
247. Pelvik Ağrı sendromu	ÖnT-İ	Ürogenital
248. Pelvik Enflamatuvar hastalık	T-K	Ürogenital
249. Peptik hastalıklar (ülser, gastrit)*	TT-K-İ	Gastrointestinal
250. Perianal abse	T	Multisistem
251. Periferik arter hastalığı	ÖnT- A	Dolaşım
252. Periferik nöropati	ÖnT	Sinir-Davranış
253. Perikard hastalıkları	ÖnT	Dolaşım

BÖLÜM 2

2.2. ÇEKİRDEK HASTALIKLAR VE KLİNİK PROBLEMLER LİSTESİ

Çekirdek hastalıklar/klinik problemler	Öğrenme düzeyi	Organ sistemi
254. Peritonit	A	Gastrointestinal
255. Pilor stenozu	ÖnT	Gastrointestinal
256. Plevral hastalıklar	ÖnT	Solunum
257. Pnömoniler*	TT-K	Solunum
258. Pnömotoraks*	A	Solunum
259. Polikistik Over sendromu	ÖnT	Ürogenital
260. Polimiyaljiya romatika	ÖnT	Kas-İskelet
261. Polimiyozit ve dermatomyozit	ÖnT	Multisistem
262. Poliomyelit	ÖnT-K	Sinir-Davranış
263. Polisitemi	T	Hematopoetik
264. Portal hipertansiyon	ÖnT	Gastrointestinal
265. Prematürelilik	T-K	Multisistem
266. Premenstrüel sendrom	ÖnT	Ürogenital
267. Primerimmünyetmezlikler	ÖnT	Multisistem
268. Prostat kanseri	ÖnT-K	Ürogenital
269. Psöriasis, liken planus, Pitriazis rosea	T	Deri-Yumuşak Doku
270. Pulmoner emboli*	A-K-İ	Solunum-Dolaşım
271. Pulmoner hipertansiyon	ÖnT	Solunum-Dolaşım
272. Reaktif dermatozlar (eritema nodosum, eritema multiforme)	T	Deri-Yumuşak Doku
273. Reynaud hastalığı	ÖnT	Multisistem
274. Riskli gebelik	ÖnT-K	Ürogenital
275. Romatoid artrit	ÖnT	Multisistem
276. Sarkoidoz	ÖnT	Multisistem
277. Sekonder hipertansiyon	ÖnT	Multisistem

Tablo 2.2. Devamı

Çekirdek hastalıklar/klinik problemler	Öğrenme düzeyi	Organ sistemi
278. Sepsis*	A	Multisistem
279. Septum deviasyonu	ÖnT	Solunum
280. Serebral palsi	ÖnT	Sinir-Davranış
281. Serviks tümörleri	ÖnT-K	Ürogenital
282. Sıcak çarpması	A	Multisistem
283. Sıtma	ÖnT-K	Multisistem
284. Sıvı ve elektrolit denge bozuklukları*	T-A-K	Multisistem
285. Sistemik lupus eritematosus	ÖnT	Multisistem
286. Sjögren sendromu	ÖnT	Multisistem
287. Skleroderma	ÖnT	Multisistem
288. Solunum yetmezliği*	A	Solunum
289. Sorunlu doğum eylemi	A	Ürogenital
290. Sosyal anksiyete bozukluğu	ÖnT	Sinir-Davranış
291. Spinal Kord Bası sendromu	ÖnT	Sinir-Davranış
292. Spondiloartropatiler	ÖnT	Kas-İskelet
293. Stomatit	TT	Gastrointestinal
294. Şarbon	ÖnT-K	Deri-Yumuşak Doku
295. Şaşılık	ÖnT	Duyu
296. Şizofreni ve diğer psikotik bozukluklar*	ÖnT-A-K	Sinir-Davranış
297. Şok*	A	Multisistem
298. Tenosinovitler	TT	Kas-İskelet
299. Testis torsiyonu	A	Ürogenital
300. Testis tümörü	ÖnT	Ürogenital
301. Tetanoz	T-A-K	Multisistem
302. Tik bozuklukları	ÖnT	Sinir-Davranış
303. Tiroid tümörleri	ÖnT	Endokrin

Tablo 2.2. Devamı

Çekirdek hastalıklar/klinik problemler	Öğrenme düzeyi	Organ sistemi
304. Tiroiditler	ÖnT	Endokrin
305. Tortikolis	T	Kas-İskelet
306. Travma ve yaralanmalar	A	Multisistem
307. Tromboflebit	T-K	Dolaşım
308. Tubulointerstisyel hastalıklar	ÖnT	Boşaltım
309. Uterus tümörleri	ÖnT	Ürogenital
310. Uyku bozuklukları*	ÖnT	Multisistem
311. Uyku-apne sendromu	ÖnT	Multisistem
312. Üriner sistem enfeksiyonları*	TT-K	Ürogenital-Boşaltım
313. Üriner sistem taş hastalığı	T-A-K	Ürogenital-Boşaltım
314. Ürtiker ve anjioödem*	TT-A-K	Multisistem
315. Üst gastrointestinal kanama*	T-A	Gastrointestinal
316. Üst solunum yolu enfeksiyonları*	TT-K	Solunum
317. Üveit	ÖnT	Duyu
318. Varikosel	ÖnT	Ürogenital
319. Vasküler malformasyon/ hemanjiyom	ÖnT	Dolaşım
320. Vaskülit	ÖnT	Multisistem
321. Vazovagal senkop	ÖnT-K	Dolaşım
322. Vestibuler nörit	ÖnT	Duyu
323. Vitiligo	T	Deri-Yumuşak Doku
324. Wilson hastalığı	ÖnT	Multisistem
325. Yabancı cisim ilişkili problemler*	T-A-K	Multisistem
326. Yanıklar*	TT-A	Multisistem
327. Yarı damak, yarı dudak	T	Gastrointestinal
328. Yaygın anksiyete bozukluğu	ÖnT	Sinir-Davranış
329. Yaygın damar içi pıhtılaşması	A	Multisistem
330. Yeme bozuklukları	ÖnT	Sinir-Davranış

Tablo 2.2. Devamı

Çekirdek hastalıklar/klinik problemler	Öğrenme düzeyi	Organ sistemi
331. Yenidoğan sarılığı*	T-K	Multisistem
332. Yenidoğanda gastrointestinal sistem malformasyonları	A	Gastrointestinal
333. Yenidoğandakonjonktivit	TT-K	Duyu
334. Yenidoğanda konvulsiyon	A-K	Sinir-Davranış
335. Yenidoğanda metabolik bozukluklar	ÖnT-K	Multisistem
336. Yenidoğanda nekrotizan enterokolit	A	Gastrointestinal
337. Yenidoğanda sepsis ve menenjit	A	Multisistem
338. Yenidoğanda solunum güçlüğü	A	Solunum
339. Yenidoğanın hemorajik hastalıkları	A	Hematopoetik
340. Yıkıcı bozukluklar, dürtü kontrol ve davranım bozuklukları	ÖnT	Sinir-Davranış
341. Zehirlenmeler	A-K	Multisistem
342. Zihinsel yetersizlik	ÖnT	Sinir-Davranış
NOT: Yanında (*) olan Çekirdek Hastalıklar için; Belirlenen ölçütleri göz önüne alarak müfredatta daha çok yer verilmesi gereken, mezun oluncaya kadar tekrar tekrar anlatılmasının uygun olacağı düşünülen çekirdek hastalıklar ve klinik problemlerdir.		

Tablo 2.3. Klinik Semptom/Bulgu/Durum ve Çekirdek Hastalıklar/ Klinik Problemler Eşleştirme Tablosu

Klinik Semptom/ Bulgu/ Durum	Çekirdek hastalıklar/klinik problemler	Öğrenme Düzeyleri	Organ Sistemleri
Adet bozukluğu	Adrenokortikal yetmezlik	ÖnT-A	Endokrin
(Amenore)	Ektopik gebelik	ÖnT	Ürogenital
	Endometriyozis	ÖnT	Ürogenital
	Hipofiz bozuklukları	ÖnT	Endokrin
	Hipotiroidizm	TT-İ	Endokrin
	Kromozom hastalıkları (sık görülen)	ÖnT-K	Multisistem
	Polikistik over sendromu	ÖnT	Ürogenital
	Uterus tümörleri*	ÖnT	Ürogenital
	Yeme bozuklukları	ÖnT-K-İ	Sinir-Davranış
Ağız kokusu	Adenoid hipertrofisi	Ön T	Solumun
	Asit, baz denge bozuklukları	A	Multisistem
	Divertiküler hastalıklar	ÖnT	Gastrointestinal
	Gastrointestinal sistem parazitözlere	TT-K	Gastrointestinal
	Gastro-özofageal reflü	TT-K-İ	Gastrointestinal
	Kronik böbrek hastalığı	T-A-K-İ	Boşaltım
	Üst solunum yolu enfeksiyonları	TT-K	Solumun
Ağız kuruluğu	Dehidratasyon	TT-A-K	Multisistem
	Diabetes insipidus	ÖnT	Endokrin
	Diabetes Mellitus ve komplikasyonları*	TT-A-K-İ	Multisistem
	İlaç yan etkileri*	T-A-K-İ	Multisistem
	Sjögren sendromu	ÖnT	Multisistem

Tablo 2.3. Devamı

Klinik Semptom/ Bulgu/ Durum	Çekirdek hastalıklar/klinik problemler	Öğrenme Düzeyleri	Organ Sistemleri
Ağızda yara	Avitaminoz	ÖnT-K	Multisistem
	Baş-boyun kanserleri	ÖnT-K	Multisistem
	Behçet hastalığı	ÖnT	Multisistem
	Cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlar	TT-K-İ	Ürogenital
	HIV enfeksiyonu	ÖnT-K	Multisistem
	İyonlaştırıcı olan/iyonlaştırıcı olmayan Radyasyon maruziyeti	ÖnT-K	Multisistem
	Moniliyazis	TT-K	Gastrointestinal
	Primer immün yetmezlikler	ÖnT	Multisistem
	Sistemik lupus eritematosus	ÖnT	Multisistem
	Stomatit*	TT	Gastrointestinal
Anemi	Alt gastrointestinal kanama	T-A	Gastrointestinal
	Aplastik anemi	ÖnT	Multisistem
	Demir eksikliği anemisi*	TT-A-K-İ	Hematopoetik
	Gastrointestinal sistem tümörleri*	ÖnT-K	Gastrointestinal
	Hemoglobinopatiler	ÖnT-K	Hematopoetik
	Hemolitik anemi	ÖnT	Hematopoetik
	Hemolitik üremik sendrom/ trombotik trombositopenik purpura	ÖnT	Multisistem
	İyonlaştırıcı olan/iyonlaştırıcı olmayan radyasyon maruziyeti	ÖnT-K	Multisistem
	İlaç yan etkileri	T-A-K-İ	Multisistem
	Kan uyuşmazlığı	ÖnT-K	Hematopoetik
	Kronik böbrek hastalığı*	T-A-K-İ	Boşaltım
	Lösemiler	ÖnT	Hematopoetik

BÖLÜM 2

2.3. KLİNİK SEMPTOM/BULGU/DURUM ve ÇEKİRDEK HASTALIKLAR/ KLİNİK PROBLEMLER EŞLEŞTİRME TABLOSU

Tablo 2.3. Devamı			
Klinik Semptom/ Bulgu/ Durum	Çekirdek hastalıklar/klinik problemler	Öğrenme Düzeyleri	Organ Sistemleri
Anemi	Malnutrisyon	TT-K-İ	Multisistem
	Megaloblastik anemi	TT-K-İ	Multisistem
	Üst gastrointestinal kanama	T-A	Gastrointestinal
Anksiyete	Agarofobi ve özgül fobi	ÖnT	Sinir-Davranış
	Akut ve travma sonrası stres bozukluğu	ÖnT-A	Sinir-Davranış
	Alkol ve madde kullanım bozuklukları	ÖnT-K	Sinir-Davranış
	Dissosiyatif bozukluklar	ÖnT	Sinir-Davranış
	Kişilik bozuklukları	ÖnT	Sinir-Davranış
	Obsesif-kompulsif bozukluk	ÖnT	Sinir-Davranış
	Panik bozukluk	ÖnT	Sinir-Davranış
	Premenstrüel sendrom	ÖnT	Ürogenital
	Sosyal anksiyete bozukluğu	ÖnT	Sinir-Davranış
	Şizofreni ve diğer psikotik bozukluklar	ÖnT-A-K	Sinir-Davranış
	Uyku bozuklukları	ÖnT	Multisistem
Anorektal ağrı	Anal fissür	TT	Gastrointestinal
	Gastrointestinal sistem tümörleri	ÖnT-K	Gastrointestinal
	Hemoroid	TT-K	Gastrointestinal
	Perianal abse	T	Multisistem
Anüri-oligüri	Akut böbrek hasarı	T-A-K	Boşaltım
	Akut glomerulonefrit	T-A	Boşaltım
	Crush yaralanması	T-A-K	Multisistem
	Dehidratasyon	TT-A-K	Multisistem
	Kronik böbrek hastalığı	T-A-K-İ	Boşaltım
	Obstrüktif üropati	A	Ürogenital-Boşaltım

Tablo 2.3. Devamı

Klinik Semptom/ Bulgu/ Durum	Çekirdek hastalıklar/klinik problemler	Öğrenme Düzeyleri	Organ Sistemleri
Anüri-oligüri	Onkolojik aciller	A	Multisistem
	Sıvı ve elektrolit denge bozuklukları	T-A-K	Multisistem
	Şok*	A	Multisistem
	Yanıklar	TT-A	Multisistem
Apne	Doğumda fetal distres	A-K	Solunum
	Uyku-apne sendromu	ÖnT	Multisistem
	Yenidoğanda solunum güçlüğü	A	Solunum
Ateş	Ailevi akdeniz ateşi	ÖnT-İ	Multisistem
	Akut romatizmal ateş	T-K	Multisistem
	Boğmaca	TT-A -K	Solunum
	Bruselloz	TT-K	Multisistem
	Dehidratasyon*	TT-A-K	Multisistem
	Difteri	ÖnT-K	Multisistem
	Döküntülü enfeksiyöz hastalıklar*	TT-K	Multisistem
	Endokardit	ÖnT-K	Dolaşım
	Enterik ateş	A-K	Multisistem
	Febril konvülsiyon*	TT-A-K	Sinir-Davranış
	Gazlı gangren	A	Multisistem
	İnfluenza*	TT-K	Multisistem
	Kan ve ürünleri transfüzyon komplikasyonları	T-A	Multisistem
	Kırım-kongo kanamalı ateşi	T-A-K	Multisistem
	Leishmaniasis	ÖnT-K	Multisistem
	Lenfoproliferatif hastalıklar	ÖnT	Hematopoetik
	Meningokokal hastalıklar	A-K	Multisistem
	Merkezi sinir sistemi enfeksiyonları	A	Sinir-Davranış

Tablo 2.3. Devamı

Klinik Semptom/ Bulgu/ Durum	Çekirdek hastalıklar/klinik problemler	Öğrenme Düzeyleri	Organ Sistemleri
Ateş	Onkolojik aciller	A	Multisistem
	Osteomyelit	ÖnT	Kas-İskelet
	Pnömoniler*	TT-K	Solunum
	Primer immün yetmezlikler	ÖnT	Multisistem
	Sepsis*	A	Multisistem
	Sıcak çarpması	A	Multisistem
	Sıtma	ÖnT-K	Multisistem
	Şarbon	ÖnT-K	Deri-Yumuşak Doku
	Akciğer tüberkülozu*	TT-K-İ	Solunum
	Üriner sistem enfeksiyonları*	TT-K	Ürogenital-Boşaltım
	Üst solunum yolu enfeksiyonları*	TT-K	Solunum
	Yenidoğanda sepsis ve menenjit	A	Multisistem
Baş ağrısı	Bedensel belirti bozukluğu (somatizasyon/konversiyon)	ÖnT	Sinir-Davranış
	Depresyon*	T-K-İ	Sinir-Davranış
	Enterik ateş	A-K	Multisistem
	Esansiyel hipertansiyon*	TT-A-K-İ	Dolaşım
	Gerilim tipi baş ağrısı*	TT	Sinir-Davranış
	Glokom	ÖnT	Duyu
	İlaç yan etkileri*	T-A-K-İ	Multisistem
	Merkezi sinir sistemi enfeksiyonları	A	Sinir-Davranış
	İntrakraniyal kanamalar*	A	Sinir-Davranış
Kafa İçi Basınç Artması sendromu (KİBAS; akut serebrovasküler olaylar)	A	Sinir-Davranış	

Tablo 2.3. Devamı

Klinik Semptom/ Bulgu/ Durum	Çekirdek hastalıklar/klinik problemler	Öğrenme Düzeyleri	Organ Sistemleri
Baş ağrısı	Kafa içi yer kaplayan lezyonlar	ÖnT	Sinir-Davranış
	Kafa travması	A	Sinir-Davranış
	Kırma kusurları	ÖnT	Duyu
	Migren*	T-A-K-İ	Sinir-Davranış
	Polisitemi	T	Hematopoetik
	Riskli gebelik	ÖnT-K	Ürogenital
	Sekonder hipertansiyon	ÖnT	Multisistem
	Üst solunum yolu enfeksiyonları*	TT-K	Solunum
	Bedensel belirti bozukluğu (konversiyon, somatizasyon)	ÖnT	Sinir-Davranış
	Benign paroksizmal vertigo	TT	Duyu
	Dehidratasyon	TT-A-K	Multisistem
	İlaç yan etkileri	T-A-K-İ	Multisistem
	İnme	T-A-K-İ	Sinir-Davranış
	İntrakraniyel kanama	A	Sinir-Davranış
	Kafa içi yer kaplayan lezyonlar	ÖnT	Sinir-Davranış
	Kafa travması	A	Sinir-Davranış
	Meniere hastalığı	ÖnT	Duyu
	Taşıt tutması	TT-K	Multisistem
	Vestibuler nörit	ÖnT	Duyu

Tablo 2.3. Devamı

Klinik Semptom/ Bulgu/ Durum	Çekirdek hastalıklar/klinik problemler	Öğrenme Düzeyleri	Organ Sistemleri
Bel ve sırt ağrısı	Bedensel belirti bozukluğu (somatizasyon/konversiyon)	ÖnT	Sinir-Davranış
	Bruselloz	TT-K	Multisistem
	Disk hernileri*	T-K	Multisistem
	Ekstrapulmoner tüberküloz	ÖnT	Multisistem
	Fibromiyalji*	T	Kas-İskelet
	Kemik tümörleri	ÖnT	Kas-İskelet
	Mekanik bel ağrısı*	TT-K	Kas-İskelet
	Omurga şekil bozuklukları	T-K	Kas-İskelet
	Osteoartrit*	TT-K-İ	Kas-İskelet
	Osteoporoz	ÖnT-K	Multisistem
	Romatoid artrit	ÖnT	Multisistem
	Spondiloartropatiler	ÖnT	Kas-İskelet
	Travma ve yaralanmalar	A	Multisistem
Bilinç değişikliği	Alkol ve madde kullanım bozuklukları	ÖnT-K	Sinir-Davranış
	Asit-baz denge bozuklukları*	A	Multisistem
	Bilişsel (kognitif) bozukluklar (demans)*	ÖnT K-İ	Sinir-Davranış
	Dekompresyon hastalığı	A	Multisistem
	Deliryum	T-A-K-İ	Sinir-Davranış
	Diabetes Mellitus ve komplikasyonları*	TT-A-K-İ	Multisistem
	Eklampsi, preeklampsi, HELLP sendromu	T-A-K	Multisistem
	Enterik ateş	A-K	Multisistem
	Febril konvülsiyon*	TT-A-K	Sinir-Davranış
	Hipoglisemi*	A	Endokrin
	İnme*	A-K-İ	Sinir-Davranış

Tablo 2.3. Devamı

Klinik Semptom/ Bulgu/ Durum	Çekirdek hastalıklar/klinik problemler	Öğrenme Düzeyleri	Organ Sistemleri
Bilinç değişikliği	İntrauterin enfeksiyonlar	ÖnT-K	Multisistem
	İntrakraniyal kanamalar*	A	Sinir-Davranış
	Kafa İçi Basınç Artması sendromu (KİBAS; akut serebrovasküler olaylar)	A	Sinir-Davranış
	Kafa travması	A	Sinir-Davranış
	Kardiyo-pulmoner arrest*	A	Dolaşım
	Koma	A	Multisistem
	Sıvı ve elektrolit denge bozuklukları*	T-A-K	Multisistem
	Solunum yetmezliği*	A	Solunum
	Şok*	A	Multisistem
	Zehirlenmeler	A-K	Multisistem
Bilişsel bozukluklar/ unutkanlık	Alkol ve madde kullanım bozuklukları	ÖnT-K	Sinir-Davranış
	Bilişsel (kognitif) bozukluklar (demans)*	ÖnT K-İ	Sinir-Davranış
	Deliryum	T-A-K-İ	Sinir-Davranış
	Depresyon*	T-K-İ	Sinir-Davranış
	Geçici iskemik atak*	A	Sinir-Davranış
	Hidrosefali	ÖnT	Sinir-Davranış
	Hipotiroidizm	TT-İ	Endokrin
	İlaç yan etkileri*	T-A-K-İ	Multisistem
	İnme*	A-K-İ	Sinir-Davranış
	Kafa içi yer kaplayan lezyonlar	ÖnT	Sinir-Davranış
	Kafa travması	A	Sinir-Davranış
	Merkezi sinir sistemi enfeksiyonları	A	Sinir-Davranış
	Şizofreni ve diğer psikotik bozukluklar*	ÖnT-A-K	Sinir-Davranış

Tablo 2.3. Devamı

Klinik Semptom/ Bulgu/ Durum	Çekirdek hastalıklar/klinik problemler	Öğrenme Düzeyleri	Organ Sistemleri
Boğaz ağrısı	Baş-boyun tümörleri	ÖnT-K	Multisistem
	Difteri	ÖnT-K	Multisistem
	Gastro-özefageal reflü*	TT-K-İ	Gastrointestinal
	Üst solunum yolu enfeksiyonları*	TT-K	Solunum
	Yabancı cisim ilişkili problemler*	T-A-K	Multisistem
Boyun ağrısı	Baş-boyun tümörleri	ÖnT-K	Multisistem
	Disk hernileri*	T-K	Multisistem
	Fibromiyalji*	T	Kas-İskelet
	Gerilim tipi baş ağrısı*	TT	Sinir-Davranış
	Kemik tümörleri	ÖnT	Kas-İskelet
	Migren*	T-A-K-İ	Sinir-Davranış
	Osteoartrit*	TT-K-İ	Kas-İskelet
	Romatoid artrit	ÖnT	Multisistem
	Spondiloartropatiler	ÖnT	Kas-İskelet
	Tiroiditler	ÖnT	Endokrin
	Tortikolis	T	Kas-İskelet
	Travma ve yaralanmalar	A	Multisistem
Boyunda kitle	Guatr*	T-K-İ	Endokrin
	Kabakulak	TT-K	Multisistem
	Tortikolis	T	Kas-İskelet
	Baş-boyun tümörleri	ÖnT-K	Multisistem
	Tiroid tümörleri	ÖnT	Endokrin
	Lenfoproliferatif hastalıklar	ÖnT	Hematopoetik
Bulantı, kusma	Akut Karın sendrom*	T-A	Gastrointestinal
	Akut hepatitler	T-K	Gastrointestinal
	Akut pankreatit	A	Gastrointestinal

Tablo 2.3. Devamı

Klinik Semptom/ Bulgu/ Durum	Çekirdek hastalıklar/klinik problemler	Öğrenme Düzeyleri	Organ Sistemleri
Bulantı, kusma	Apandisit*	A	Gastrointestinal
	Enterik ateş	A-K	Multisistem
	Gastroenteritler*	TT-A-K	Gastrointestinal
	Gastrointestinal konjenital anomaliler	A	Gastrointestinal
	Gastro-özefageal reflü*	TT-K-İ	Gastrointestinal
	Hiperemesis gravidarum*	TT-A	Ürogenital
	İlaç yan etkileri*	T-A-K-İ	Multisistem
	İleus*	A	Gastrointestinal
	Merkezi sinir sistemi enfeksiyonları	A	Sinir-Davranış
	İntrakraniyal kanamalar*	A	Sinir-Davranış
	İnvajinasyon	A	Gastrointestinal
	İyonlaştırıcı olan/iyonlaştırıcı olmayan radyasyon maruziyeti	ÖnT-K	Multisistem
	Kafa İçi Basınç Artması sendromu (KIBAS; akut serebrovasküler olaylar)	A	Sinir-Davranış
	Kafa içi yer kaplayan lezyonlar	ÖnT	Sinir-Davranış
	Kafa travması	A	Sinir-Davranış
	Kolesistit, kolelitiazis	ÖnT	Gastrointestinal
	Pilor stenozu	ÖnT	Gastrointestinal
	Üriner sistem enfeksiyonları*	TT-K	Ürogenital-Boşaltım
	Üriner sistem taş hastalığı	T-A-K	Ürogenital-Boşaltım
	Üst gastrointestinal kanama*	T-A	Gastrointestinal
	Yeme bozuklukları	ÖnT	Sinir-Davranış
Yenidoğanda nekrotizan enterokolit	A	Gastrointestinal	

Tablo 2.3. Devamı

Klinik Semptom/ Bulgu/ Durum	Çekirdek hastalıklar/klinik problemler	Öğrenme Düzeyleri	Organ Sistemleri
Burun akıntısı/ tıkanıklığı	Adenoid hipertrofi	ÖnT	Solunum
	Alerjik reaksiyon*	TT-A	Multisistem
	Alerjik rinit*	TT-K	Solunum
	Baş-boyun tümörleri	ÖnT-K	Multisistem
	Difteri	ÖnT-K	Multisistem
	Septum deviasyonu	ÖnT	Solunum
	Üst solunum yolu enfeksiyonları*	TT-K	Solunum
	Yabancı cisim ilişkili problemler*	T-A-K	Multisistem
Burun kanaması	Esansiyel hipertansiyon*	TT-A-K-İ	Dolaşım
	Kafa travması	A	Sinir-Davranış
	Kanama bozuklukları (hemofili, trombositopeni, vb.)	ÖnT-K-İ	Hematopoetik
	Sekonder hipertansiyon	ÖnT	Multisistem
	Üst solunum yolu enfeksiyonları*	TT-K	Solunum
	Yabancı cisim ilişkili problemler*	T-A-K	Multisistem
Büyüme- gelişme geriliği	Avitaminoz*	ÖnT-K	Multisistem
	Doğuştan metabolik hastalıklar	ÖnT-K-İ	Multisistem
	Gastrointestinal sistem parazitozları*	TT-K	Gastrointestinal
	Hipofiz bozuklukları	ÖnT	Endokrin
	Hipotiroidizm	TT-İ	Endokrin
	İntrauterin büyüme geriliği	ÖnT-K	Multisistem
	Kistik fibroz	ÖnT-K	Multisistem
	Konjenital hipotiroidizm	TT-K-İ	Endokrin

Tablo 2.3. Devamı

Klinik Semptom/ Bulgu/ Durum	Çekirdek hastalıklar/klinik problemler	Öğrenme Düzeyleri	Organ Sistemleri
Büyüme- gelişme geriliği	Konjenital kalp hastalıkları	ÖnT	Dolaşım
	Kromozom hastalıkları (sık görülen)	ÖnT-K	Multisistem
	Kronik böbrek hastalığı*	T-A-K-İ	Boşaltım
	Malabsorbsiyon	ÖnT	Gastrointestinal
	Malnutrisyon	TT-K-İ	Multisistem
	Primer immün yetmezlikler	ÖnT	Multisistem
	Zihinsel yetersizlik	ÖnT	Sinir-Davranış
Cinsel işlev sorunları	Alkol ve madde kullanım bozuklukları	ÖnT-K	Sinir-Davranış
	Cinsel işlev bozuklukları	ÖnT	Multisistem
	Cinsel kimlik bozuklukları	ÖnT	Sinir-Davranış
	Depresyon*	T-K-İ	Sinir-Davranış
	Hipospadiasis, epispadiasis	T	Ürogenital
	Hipotiroidizm	TT-İ	Endokrin
Çarpıntı	Bedensel belirti bozukluğu (somatizasyon/konversiyon)	ÖnT	Sinir-Davranış
	Bkz anemi başlıklı hastalıklar		
	Endokardit	ÖnT-K	Dolaşım
	Esansiyel hipertansiyon*	TT-A-K-İ	Dolaşım
	Feokromositoma	ÖnT	Endokrin
	Hipertiroidizm	T-A-İ	Endokrin
	Hipoglisemi*	A	Endokrin
	İlaç yan etkileri*	T-A-K-İ	Multisistem
	Kalp kapak hastalıkları	ÖnT-K	Dolaşım
	Kalp ritm bozuklukları*	T-A-İ	Dolaşım
	Kalp yetersizliği*	T-A-K-İ	Dolaşım
	Konjenital kalp hastalıkları	ÖnT	Dolaşım

BÖLÜM 2

2.3. KLİNİK SEMPTOM/BULGU/DURUM ve ÇEKİRDEK HASTALIKLAR/ KLİNİK PROBLEMLER EŞLEŞTİRME TABLOSU

Klinik Semptom/ Bulgu/ Durum	Çekirdek hastalıklar/klinik problemler	Öğrenme Düzeyleri	Organ Sistemleri
Çarpıntı	Miyokardit/kardiyomiyopati	ÖnT	Dolaşım
	Panik bozukluk	ÖnT	Sinir-Davranış
	Sekonder hipertansiyon	ÖnT	Multisistem
	Tiroiditler	ÖnT	Endokrin
	Yaygın anksiyete bozukluğu*	ÖnT	Sinir-Davranış
Çift görme	Alkol ve madde kullanım bozuklukları	ÖnT-K	Sinir-Davranış
	Göz travması (fiziksel, kimyasal)	A-K	Duyu
	İlaç yan etkileri*	T-A-K-İ	Multisistem
	Kafa İçi Basınç Artması sendromu (KİBAS; akut serebrovasküler olaylar)	A	Sinir-Davranış
	Kafa içi yer kaplayan lezyonlar	ÖnT	Sinir-Davranış
	Kafa travması	A	Sinir-Davranış
	Migren*	T-A-K-İ	Sinir-Davranış
	Multipl skleroz	ÖnT	Sinir-Davranış
	Myastenia gravis ve kolinerjik kriz	A	Sinir-Davranış
	Şaşılık	ÖnT	Duyu
Çomak parmak	Akciğer tümörleri	ÖnT-K	Solunum
	İnterstisyel akciğer hastalıkları	ÖnT-K	Solunum
	Konjenital kalp hastalıkları	ÖnT	Dolaşım
Denge ve hareket ile ilgili sorunlar	Alkol ve madde kullanım bozuklukları	ÖnT-K	Sinir-Davranış
	Ataksik bozukluklar	ÖnT	Sinir-Davranış
	Geçici iskemik atak*	A	Sinir-Davranış
	Gelişimsel kalça displazisi (kalça çıkığı)	ÖnT-K	Kas-İskelet

Tablo 2.3. Devamı

Klinik Semptom/ Bulgu/Durum	Çekirdek hastalıklar/klinik problemler	Öğrenme Düzeyleri	Organ Sistemleri
Denge ve hareket ile ilgili sorunlar	Guillain-Barré sendromu	ÖnT	Sinir-Davranış
	İlaç yan etkileri*	T-A-K-İ	Multisistem
	İnme*	A-K-İ	Sinir-Davranış
	Kafa içi yer kaplayan lezyonlar	ÖnT	Sinir-Davranış
	Kafa travması	A	Sinir-Davranış
	Kas hastalıkları (miyopatiler)	ÖnT	Sinir-Davranış
	Meniere hastalığı	ÖnT	Duyu
	Multipl skleroz	ÖnT	Sinir-Davranış
	Omurga yaralanmaları	A	Kas-İskelet
	Parkinson hastalığı	ÖnT	Sinir-Davranış
	Poliomyelit	ÖnT-K	Sinir-Davranış
	Serebral palsi	ÖnT	Sinir-Davranış
	Spinal Kord Bası sendromu	ÖnT	Sinir-Davranış
	Vestibuler nörit	ÖnT	Duyu
Deri döküntüleri / Lezyonları (Makülopüeler, büllöz vb)	Alerjik reaksiyon*	TT-A	Multisistem
	Behçet hastalığı	ÖnT	Multisistem
	Büllöz hastalıklar	ÖnT	Deri-Yumuşak Doku
	Dermatit (atopik, kontakt, seboreik, bebek bezi)*	TT-K-İ	Deri-Yumuşak Doku
	Döküntülü enfeksiyöz hastalıklar*	TT-K	Multisistem
	Enterik ateş	A-K	Multisistem
	Gazlı gangren	A	Multisistem
	Henoch-Schönlein purpurası	T	Multisistem
İlaç yan etkileri*	T-A-K-İ	Multisistem	

Tablo 2.3. Devamı

Klinik Semptom/ Bulgu/Durum	Çekirdek hastalıklar/klinik problemler	Öğrenme Düzeyleri	Organ Sistemleri
Deri döküntüleri /Lezyonları (Makülopüeller, büllöz vb)	İyonlaştırıcı olan/ iyonlaştırıcı olmayan Radyasyon Maruziyeti	ÖnT-K	Multisistem
	Kanama bozuklukları (hemofili, trombositopeni, vb.)	ÖnT-K-İ	Hematopoetik
	Meningokokal hastalıklar	A-K	Multisistem
	Nörokutanöz hastalıklar	ÖnT	Sinir-Davranış
	Psöriasis, liken planus, pitriazis rosea	T	Deri-Yumuşak Doku
	Reaktif dermatozlar (eritema nodosum, eritema multiforme)	T	Deri-Yumuşak Doku
	Sistemik lupus eritematosus	ÖnT	Multisistem
	Şarbon	ÖnT-K	Deri-Yumuşak Doku
	Ürtiker ve anjiödem*	TT-A-K	Multisistem
	Vaskülit	ÖnT	Multisistem
	Yaygın damar içi pıhtılaşması	A	Multisistem
Deri ve ekleri değişiklikleri (Kuruluk, renk değişikliği vb)	Akne vulgaris/ rozasea*	TT-İ	Deri-Yumuşak Doku
	Alerjik reaksiyon*	TT-A	Multisistem
	Avitaminoz*	ÖnT-K	Multisistem
	Deri tümörleri*	ÖnT-K	Deri-Yumuşak Doku

Tablo 2.3. Devamı

Klinik Semptom/ Bulgu/Durum	Çekirdek hastalıklar/ klinik problemler	Öğrenme Düzeyleri	Organ Sistemleri
Deri ve ekleri değişiklikleri (Kuruluk, renk değişikliği vb)	Derinin paraziter hastalıkları	TT-K	Deri-Yumuşak Doku
	Ekstremitelerde varis/venöz yetmezlik*	ÖnT-K	Multisistem
	Endokardit	ÖnT-K	Dolaşım
	Konjenital kalp hastalıkları	ÖnT	Dolaşım
	Kronik böbrek hastalığı*	T-A-K-İ	Boşaltım
	Kronik hepatit	ÖnT-K	Gastrointestinal
	İyonlaştırıcı olan/ iyonlaştırıcı olmayan radyasyon maruziyeti	ÖnT-K	Multisistem
	Kronik obstrüktif akciğer hastalığı*	TT-A-K-İ	Solunum
	Malnutrisyon	TT-K-İ	Multisistem
	Nörokutanöz hastalıklar	ÖnT	Sinir-Davranış
	Periferik arter hastalığı	ÖnT- A	Dolaşım
	Psöriasis, liken planus, pitriazis rosea	T	Deri-Yumuşak Doku
	Reynaud hastalığı	ÖnT	Multisistem
	Skleroderma	ÖnT	Multisistem
	Vitiligo	T	Deri-Yumuşak Doku
Dismenore	Doğuştan yapısal anomaliler	T-K	Multisistem
	Endometriyozis	ÖnT	Ürogenital
	Genital enfeksiyonlar*	TT-K	Ürogenital
	Polikistik Over sendromu	ÖnT	Ürogenital
	Gastro-özefageal reflü*	TT-K-İ	Gastrointestinal
Dispepsi	İrritabl barsak hastalığı*	ÖnT-K-İ	Gastrointestinal
	Kolesistit, kolelitiazis	ÖnT	Gastrointestinal

BÖLÜM 2

2.3. KLİNİK SEMPTOM/BULGU/DURUM ve ÇEKİRDEK HASTALIKLAR/ KLİNİK PROBLEMLER EŞLEŞTİRME TABLOSU

Tablo 2.3. Devamı

Klinik Semptom/ Bulgu/Durum	Çekirdek hastalıklar/ klinik problemler	Öğrenme Düzeyleri	Organ Sistemleri
Dispepsi	Malabsorbsiyon	ÖnT	Gastrointestinal
	Peptik hastalıklar (ülser, gastrit)*	TT-K-İ	Gastrointestinal
Dispne	Akciğer ödemi*	A	Solunum-Dolaşım
	Akciğer tümörleri	ÖnT-K	Solunum
	Akut böbrek hasarı	T-A-K	Boşaltım
	Akut Koroner sendromlar*	T-A-K	Dolaşım
	Astım*	TT-A-K-İ	Solunum
	Boğmaca	TT-A-K	Solunum
	Bronşiolit*	T-A	Solunum
	Diafragma hernileri	ÖnT	Gastrointestinal
	Doğumda asfiksi	A-K	Multisistem
	Doğumda fetal distres	A-K	Solunum
	Hemokromatozis	ÖnT	Multisistem
	İnterstisyel akciğer hastalıkları	ÖnT-K	Solunum
	Kalp kapak hastalıkları	ÖnT-K	Dolaşım
	Kalp yetersizliği*	T-A-K-İ	Dolaşım
	Kas hastalıkları (miyopatiler)	ÖnT	Sinir-Davranış
	Konjenital kalp hastalıkları	ÖnT	Dolaşım
	Kronik böbrek hastalığı*	T-A-K-İ	Boşaltım
	Kronik obstrüktif akciğer hastalığı*	TT-A-K-İ	Solunum
	Laringeal obstrüksiyon	A	Solunum
	Mesleksi akciğer hastalıkları	ÖnT-K-İ	Multisistem
Onkolojik aciller	A	Multisistem	

Tablo 2.3. Devamı

Klinik Semptom/ Bulgu/ Durum	Çekirdek hastalıklar/klinik problemler	Öğrenme Düzeyleri	Organ Sistemleri
Dispne	Panik bozukluk	ÖnT	Sinir-Davranış
	Perikard hastalıkları	ÖnT	Dolaşım
	Plevral hastalıklar	ÖnT	Solunum
	Pnömoniler*	TT-K	Solunum
	Pnömotoraks*	A	Solunum
	Pulmoner emboli*	A-K-İ	Solunum-Dolaşım
	Pulmoner hipertansiyon	ÖnT	Solunum-Dolaşım
	Sarkoidoz	ÖnT	Multisistem
	Solunum yetmezliği*	A	Solunum
	Yabancı cisim ilişkili problemler*	T-A-K	Multisistem
	Yenidoğanda solunum güçlüğü	A	Solunum
Diyare	Besin zehirlenmesi*	A-K	Multisistem
	Enterik ateş	A-K	Multisistem
	Gastroenteritler*	TT-A-K	Gastrointestinal
	Gastrointestinal sistem motilite bozuklukları	ÖnT	Gastrointestinal
	Gastrointestinal sistem parazitozları*	TT-K	Gastrointestinal
	Gastrointestinal sistem tümörleri	ÖnT-K	Gastrointestinal
	Hipertiroidizm	T-A-İ	Endokrin
	İlaç yan etkileri*	T-A-K-İ	Multisistem
	İnflamatuar barsak hastalığı	ÖnT	Gastrointestinal
	İrritabl barsak hastalığı*	ÖnT-K-İ	Gastrointestinal

BÖLÜM 2

2.3. KLİNİK SEMPTOM/BULGU/DURUM ve ÇEKİRDEK HASTALIKLAR/ KLİNİK PROBLEMLER EŞLEŞTİRME TABLOSU

Tablo 2.3. Devamı			
Klinik Semptom/ Bulgu/ Durum	Çekirdek hastalıklar/klinik problemler	Öğrenme Düzeyleri	Organ Sistemleri
Diyare	İyonlaştırıcı olan/ iyonlaştırıcı olmayan radyasyon maruziyeti	ÖnT-K	Multisistem
	Kronik pankreatit	ÖnT-K	Gastrointestinal
	Malabsorbsiyon	ÖnT	Gastrointestinal
	Zehirlenmeler	A-K	Multisistem
Dizüri	Benign prostat hipertrofisi*	ÖnT	Ürogenital
	Cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlar	TT-K-İ	Ürogenital
	Genital enfeksiyonlar*	TT-K	Ürogenital
	Ürogenital sistem travması	A	Ürogenital
	Mesane tümörleri	ÖnT-K	Ürogenital
	Üriner sistem enfeksiyonları*	TT-K	Ürogenital-Boşaltım
	Üriner sistem taş hastalığı	T-A-K	Ürogenital-Boşaltım
Donma	Donmalar (soğuktan)	A	Multisistem
Duygu durum değişikliği	Alkol ve madde kullanım bozuklukları	ÖnT-K	Sinir-Davranış
	Bipolar bozukluk*	ÖnT-A-K-İ	Sinir-Davranış
	Depresyon*	T-K-İ	Sinir-Davranış
	Dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu*	ÖnT	Sinir-Davranış
	Disosiyatif bozukluklar	ÖnT	Sinir-Davranış
	Hipotiroidizm	TT-İ	Endokrin
	Kişilik bozuklukları	ÖnT	Sinir-Davranış
	Bilişsel (kognitif), bozukluklar (demans)*	ÖnT K-İ	Sinir-Davranış
	Otizm spektrum bozukluğu	ÖnT	Sinir-Davranış
Panik bozukluk	ÖnT	Sinir-Davranış	

Tablo 2.3. Devamı

Klinik Semptom/ Bulgu/ Durum	Çekirdek hastalıklar/klinik problemler	Öğrenme Düzeyleri	Organ Sistemleri
Duygu durum değişikliği	Şizofreni ve diğer psikotik bozukluklar*	ÖnT-A-K	Sinir-Davranış
	Yaygın anksiyete bozukluğu*	ÖnT	Sinir-Davranış
Eklem ağrısı/ şişliği	Ailevi akdeniz ateşi	ÖnT-İ	Multisistem
	Akut romatizmal ateş	T-K	Multisistem
	Artrit*	T	Kas-İskelet
	Behçet hastalığı	ÖnT	Multisistem
	Bruselloz	TT-K	Multisistem
	Çıkık*	T-A-K	Kas-İskelet
	D vitamini eksikliği	TT-K-İ	Multisistem
	Ekstremitte travması/kırıkları*	T-A	Kas-İskelet
	Gut hastalığı	ÖnT-K	Multisistem
	Henoch-Schönlein purpurası	T	Multisistem
	Kanama bozuklukları (hemofili, trombositopeni, vb.)	ÖnT-K-İ	Hematopoetik
	Osteoartrit*	TT-K-İ	Kas-İskelet
	Romatoid artrit	ÖnT	Multisistem
	Sistemik lupus eritematosus	ÖnT	Multisistem
	Spondiloartropatiler	ÖnT	Kas-İskelet
Tenosinovitler	TT	Kas-İskelet	
Eklemlerde hareket kısıtlılığı	Çıkık*	T-A-K	Kas-İskelet
	Ekstremitte travması/kırıkları*	T-A	Kas-İskelet
	Gelişimsel kalça displazisi (kalça çıkığı)	ÖnT-K	Kas-İskelet
	Osteoartrit*	TT-K-İ	Kas-İskelet
	Romatoid artrit	ÖnT	Multisistem
	Skleroderma	ÖnT	Multisistem
	Spondiloartropatiler	ÖnT	Kas-İskelet
	Tenosinovitler	TT	Kas-İskelet

Tablo 2.3. Devamı

Klinik Semptom/ Bulgu/Durum	Çekirdek hastalıklar/ klinik problemler	Öğrenme Düzeyleri	Organ Sistemleri
Emme güçlüğü	Doğumda asfiksi	A-K	Multisistem
	Doğuştan metabolik hastalıklar	ÖnT-K-İ	Multisistem
	Kas hastalıkları (miyopatiler)	ÖnT	Sinir-Davranış
	Konjenital kalp hastalıkları	ÖnT	Dolaşım
	Moniliyazis	TT-K	Gastrointestinal
	Prematürelık	T-K	Multisistem
	Sepsis*	A	Multisistem
	Yarı damak, yarı dudak	T	Gastrointestinal
	Yenidoğanda sepsis ve menenjit	A	Multisistem
	Yenidoğanda solunum güçlüğü	A	Solunum
Enkoprezis	Bkz DSBB (cinsel istismar, aile içi ihmal vb.)		Sinir-Davranış
	Şizofreni ve diğer psikotik bozukluklar*	ÖnT-A-K	Sinir-Davranış
	Çocukta fonksiyonel kabızlık*	TT-K-İ	Gastrointestinal
Enurezis	Bkz DSBB (cinsel istismar, aile içi ihmal vb.)		Sinir-Davranış
	Diabetes insipidus	ÖnT	Endokrin
	Diabetes Mellitus ve komplikasyonları*	TT-A-K-İ	Multisistem
	Üriner sistem enfeksiyonları*	TT-K	Ürogenital-Boşaltım

Tablo 2.3. Devamı

Klinik Semptom/ Bulgu/Durum	Çekirdek hastalıklar/ klinik problemler	Öğrenme Düzeyleri	Organ Sistemleri
Gerçeği değerlendirme sorunları (sanrı varsa)	Alkol ve madde kullanım bozuklukları	ÖnT-K	Sinir-Davranış
	Alzheimer hastalığı	ÖnT-K-İ	Sinir-Davranış
	Bilişsel (kognitif), bozukluklar (demans)*	ÖnT K-İ	Sinir-Davranış
	Bipolar bozukluk*	ÖnT-A-K-İ	Sinir-Davranış
	Deliryum	T-A-K-İ	Sinir-Davranış
	Epilepsi*	ÖnT-A-K-İ	Sinir-Davranış
	Merkezi sinir sistemi enfeksiyonları	A	Sinir-Davranış
	Şizofreni ve diğer psikotik bozukluklar*	ÖnT-A-K	Sinir-Davranış
Göğüs ağrısı	Akciğer tümörleri	ÖnT-K	Solunum
	Akut Koroner sendromlar*	T-A-K	Dolaşım
	Aort disseksiyonu	A	Dolaşım
	Deri ve Yumuşak Doku enfeksiyonları, apseleri*	TT-K	Deri-Yumuşak Doku
	Fibromiyalji*	T	Kas-İskelet
	Gastro-özefageal reflü*	TT-K-İ	Gastrointestinal
	Kronik Koroner Arter hastalığı*	ÖnT-K-İ	Dolaşım
	Panik bozukluk	ÖnT	Sinir-Davranış
	Peptik hastalıklar (ülser, gastrit)*	TT-K-İ	Gastrointestinal
	Perikard hastalıkları	ÖnT	Dolaşım
	Plevral hastalıklar	ÖnT	Solunum
	Pnömoniler*	TT-K	Solunum
	Pnömotoraks*	A	Solunum
	Pulmoner emboli*	A-K-İ	Solunum-Dolaşım
	Sarkoidoz	ÖnT	Multisistem

BÖLÜM 2

2.3. KLİNİK SEMPTOM/BULGU/DURUM ve ÇEKİRDEK HASTALIKLAR/ KLİNİK PROBLEMLER EŞLEŞTİRME TABLOSU

Tablo 2.3. Devamı			
Klinik Semptom/ Bulgu/ Durum	Çekirdek hastalıklar/klinik problemler	Öğrenme Düzeyleri	Organ Sistemleri
Göğüs duvarı anomalileri	D vitamini eksikliği	TT-K-İ	Multisistem
	Doğuştan yapısal anomaliler	T-K	Multisistem
Görme bozukluğu/ kaybı	Behçet hastalığı	ÖnT	Multisistem
	Geçici iskemik atak*	A	Sinir-Davranış
	Glokom	ÖnT	Duyu
	Göz travması (fiziksel, kimyasal)	A-K	Duyu
	Merkezi sinir sistemi enfeksiyonları	A	Sinir-Davranış
	İntrauterin enfeksiyonlar	ÖnT-K	Multisistem
	Kafa içi yer kaplayan lezyonlar	ÖnT	Sinir-Davranış
	Katarakt	ÖnT	Duyu
	Kırma kusurları	ÖnT	Duyu
	Multipl skleroz	ÖnT	Sinir-Davranış
	Optik nevrit	ÖnT	Duyu
	Şaşılık	ÖnT	Duyu
Göz Kuruluğu	Avitaminoz*	ÖnT-K	Multisistem
	Göz yaşı kanal tıkanıklığı	ÖnT	Duyu
	İlaç yan etkileri*	T-A-K-İ	Multisistem
	Romatoid artrit	ÖnT	Multisistem
	Sjögren sendromu	ÖnT	Multisistem
Halsizlik/ yorgunluk	Adrenokortikal yetmezlik	ÖnT-A	Endokrin
	Akut hepatitler	T-K	Gastrointestinal
	Alt gastrointestinal kanama*	T-A	Gastrointestinal
	Anemi başlıklı hastalıklar		
	Dehidratasyon*	TT-A-K	Multisistem
	Depresyon*	T-K-İ	Sinir-Davranış

Tablo 2.3. Devamı

Klinik Semptom/ Bulgu/ Durum	Çekirdek hastalıklar/klinik problemler	Öğrenme Düzeyleri	Organ Sistemleri
Halsizlik/ yorgunluk	Fibromiyalji*	T	Kas-İskelet
	Hipoglisemi*	A	Endokrin
	Hipotiroidizm	TT-İ	Endokrin
	İnfluenza*	TT-K	Multisistem
	İyonlaştırıcı olan/ iyonlaştırıcı olmayan radyasyon maruziyeti	ÖnT-K	Multisistem
	Kalp yetersizliği*	T-A-K-İ	Dolaşım
	Kanser/tümör başlıklı hastalıklar		
	Kronik Böbrek hastalığı*	T-A-K-İ	Boşaltım
	Kronik Obstrüktif Akciğer hastalığı*	TT-A-K-İ	Solunum
	Lösemiler	ÖnT	Hematopoetik
	Sıvı ve elektrolit denge bozuklukları*	T-A-K	Multisistem
	Akciğer tüberkülozu*	TT-K-İ	Solunum sistemi
	Yeme bozuklukları	ÖnT	Sinir-Davranış
	D vitamini eksikliği	TT-K-İ	Multisistem
	Hareket bozuklukları	Akut romatizmal ateş	T-K
Ataksik bozukluklar		ÖnT	Multisistem
Doğum travması		ÖnT-K	Multisistem
Esansiyel tremor		ÖnT	Sinir-Davranış
İlaç yan etkileri*		T-A-K-İ	Multisistem
Parkinson hastalığı		ÖnT	Sinir-Davranış
Tik bozuklukları		ÖnT	Sinir-Davranış

BÖLÜM 2

2.3. KLİNİK SEMPTOM/BULGU/DURUM ve ÇEKİRDEK HASTALIKLAR/KLİNİK PROBLEMLER EŞLEŞTİRME TABLOSU

Tablo 2.3. Devamı

Klinik Semptom/ Bulgu/Durum	Çekirdek hastalıklar/ klinik problemler	Öğrenme Düzeyleri	Organ Sistemleri
Hematokezya/ anorektal kanama	Alt gastrointestinal kanama*	T-A	Gastrointestinal
	Anal fissür*	TT	Gastrointestinal
	Divertiküler hastalıklar	ÖnT	Gastrointestinal
	Enterik ateş	A-K	Multisistem
	Gastrointestinal sistem tümörleri	ÖnT-K	Gastrointestinal
	Hemoroid*	TT-K	Gastrointestinal
	İnflamatuvar Barsak hastalığı	ÖnT	Gastrointestinal
	İnvajinasyon	A	Gastrointestinal
Hematüri	Akut glomerulonefrit	T-A	Boşaltım
	Benign prostat hipertrofisi*	ÖnT	Ürogenital
	Böbrek tümörleri	ÖnT	Ürogenital-Boşaltım
	Ürogenital sistem travması	A	Ürogenital
	Henoch-Schönlein purpurası	T	Multisistem
	Kanama bozuklukları (hemofili, trombositopeni, vb.)	ÖnT-K-İ	Hematopoetik
	Kronik glomerulonefrit	ÖnT	Boşaltım
	Mesane tümörleri	ÖnT-K	Ürogenital
	Prostat kanseri	ÖnT-K	Ürogenital
	Tubulointerstisyel hastalıklar	ÖnT	Boşaltım
	Üriner sistem enfeksiyonları*	TT-K	Ürogenital-Boşaltım
	Üriner Sistem Taş hastalığı	T-A-K	Ürogenital-Boşaltım

Tablo 2.3. Devamı

Klinik Semptom/ Bulgu/Durum	Çekirdek hastalıklar/ klinik problemler	Öğrenme Düzeyleri	Organ Sistemleri
Hemoptizi	Akciğer tümörleri	ÖnT-K	Solunum
	Bronşiektaziler	ÖnT-K-İ	Solunum
	Kalp kapak hastalıkları	ÖnT-K	Dolaşım
	Kanama bozuklukları (hemofili, trombositopeni, vb.)	ÖnT-K-İ	Hematopoetik
	Pulmoner emboli*	A-K-İ	Solunum-Dolaşım
	Akciğer tüberkülozu*	TT-K-İ	Solunum
	Vaskülit	ÖnT	Multisistem
Hepatomegali	Akut hepatitler	T-K	Gastrointestinal
	Enterik ateş	A-K	Multisistem
	Gastrointestinal sistem tümörleri	ÖnT-K	Gastrointestinal
	Hepatosteatoz	ÖnT	Gastrointestinal
	Kalp yetersizliği*	T-A-K-İ	Dolaşım
	Kist Hidatik hastalığı	ÖnT-K	Multisistem
	Kronik hepatit	ÖnT-K	Gastrointestinal
	Lenfoproliferatif hastalıklar	ÖnT	Hematopoetik
	Lösemiler	ÖnT	Hematopoetik
	Obezite*	T-K-İ	Multisistem
	Sıtma	ÖnT-K	Multisistem
	Wilson hastalığı	ÖnT	Multisistem
	Hışıltılı solunum/ wheezing	Akciğer ödemi*	A
Astım*		TT-A-K-İ	Solunum
Bronşiolit*		T-A	Solunum
Kistik fibroz		ÖnT-K	Multisistem
Kronik Obstrüktif Akciğer hastalığı*		TT-A-K-İ	Solunum

BÖLÜM 2

2.3. KLİNİK SEMPTOM/BULGU/DURUM ve ÇEKİRDEK HASTALIKLAR/ KLİNİK PROBLEMLER EŞLEŞTİRME TABLOSU

Tablo 2.3. Devamı			
Klinik Semptom/ Bulgu/Durum	Çekirdek hastalıklar/ klinik problemler	Öğrenme Düzeyleri	Organ Sistemleri
Hışıltılı solunum/ wheezing	Yabancı cisim ilişkili problemler*	T-A-K	Multisistem
Hiperaktivite	Alkol ve madde kullanım bozuklukları	ÖnT-K	Sinir-Davranış
	Bipolar bozukluk*	ÖnT-A-K-İ	Sinir-Davranış
	Dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu*	ÖnT	Sinir-Davranış
	Hipertiroidizm	T-A-İ	Endokrin
	Şizofreni ve diğer psikotik bozukluklar*	ÖnT-A-K	Sinir-Davranış
Hipertansiyon	Akut böbrek hasarı	T-A-K	Boşaltım
	Akut glomerulonefrit	T-A	Boşaltım
	Cushing hastalığı	ÖnT	Endokrin
	Eklampsi, preeklampsi, HELLP sendromu	T-A-K	Multisistem
	Esansiyel hipertansiyon*	TT-A-K-İ	Dolaşım
	Feokromositoma	ÖnT	Endokrin
	Hipertiroidizm	T-A-İ	Endokrin
	İlaç yan etkileri*	T-A-K-İ	Multisistem
	Kronik Böbrek hastalığı*	T-A-K-İ	Boşaltım
	Kronik glomerulonefrit	ÖnT	Boşaltım
	Metabolik sendrom*	T-K-İ	Multisistem
	Obezite*	T-K-İ	Multisistem
	Sekonder hipertansiyon	ÖnT	Multisistem
Hipotansiyon	Adrenokortikal yetmezlik	ÖnT-A	Endokrin
	Dehidratasyon*	TT-A-K	Multisistem
	Kalp ritm bozuklukları*	T-A-İ	Dolaşım
	Kalp yetersizliği*	T-A-K-İ	Dolaşım

Tablo 2.3. Devamı

Klinik Semptom/ Bulgu/Durum	Çekirdek hastalıklar/ klinik problemler	Öğrenme Düzeyleri	Organ Sistemleri
Hipotansiyon	Perikard hastalıkları	ÖnT	Dolaşım
	Şok*	A	Multisistem
Hipotermi/ hipertermi	Doğumda fetal distres	A-K	Solunum
	Hipertiroidizm	T-A-İ	Endokrin
	Hipoglisemi*	A	Endokrin
	Hipotiroidizm	TT-İ	Endokrin
	Sepsis*	A	Multisistem
	Yanıklar*	TT-A	Multisistem
	Sıcak çarpması	A	Multisistem
Hirsutizm	Cushing hastalığı	ÖnT	Endokrin
	İlaç yan etkileri*	T-A-K-İ	Multisistem
	Konjenital adrenal hiperplazi	ÖnT	Endokrin
	Polikistik Over sendromu	ÖnT	Ürogenital
Horlama	Adenoid hipertrofi	ÖnT	Solunum
	Obezite*	T-K-İ	Multisistem
	Septum deviasyonu	ÖnT	Solunum
	Uyku Apne sendromu	ÖnT	Multisistem
	Üst solunum yolu enfeksiyonları*	TT-K	Solunum
	Yabancı cisim ilişkili problemler*	T-A-K	Multisistem
İdrar retansiyonu	Benign prostat hipertrofisi*	ÖnT	Ürogenital
	Fimosis ve parafimosis	T	Ürogenital
	İlaç yan etkileri*	T-A-K-İ	Multisistem
	Mesane tümörleri	ÖnT-K	Ürogenital
	Nörojenik mesane	ÖnT	Ürogenital

BÖLÜM 2

2.3. KLİNİK SEMPTOM/BULGU/DURUM ve ÇEKİRDEK HASTALIKLAR/ KLİNİK PROBLEMLER EŞLEŞTİRME TABLOSU

Tablo 2.3. Devamı			
Klinik Semptom/ Bulgu/ Durum	Çekirdek hastalıklar/klinik problemler	Öğrenme Düzeyleri	Organ Sistemleri
İdrar retansiyonu	Obstrüktif üropati	A	Ürogenital-Boşaltım
	Prostat kanseri	ÖnT-K	Ürogenital
	Serviks tümörleri	ÖnT-K	Ürogenital
	Spinal Kord Bası sendromu	ÖnT	Sinir-Davranış
	Üriner Sistem Taş hastalığı	T-A-K	Ürogenital-Boşaltım
İnfertilite (erkek, kadın)	Alkol ve madde kullanım bozuklukları	ÖnT-K	Sinir-Davranış
	Cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlar	TT-K-İ	Ürogenital
	Doğuştan yapısal anomaliler	T-K	Multisistem
	Endometriyozis	ÖnT	Ürogenital
	Genital enfeksiyonlar*	TT-K	Ürogenital
	Hipofiz bozuklukları	ÖnT	Endokrin
	Hipotiroidizm	TT-İ	Endokrin
	İlaç yan etkileri*	T-A-K-İ	Multisistem
	Kistik fibroz	ÖnT-K	Multisistem
	Kromozom hastalıkları (sık görülen)	ÖnT-K	Multisistem
	Polikistik Over sendromu	ÖnT	Ürogenital
	Testis tümörü	ÖnT	Ürogenital
	Varikozel	ÖnT	Ürogenital
	İnmemiş testis	Doğuştan yapısal anomaliler	T-K
Konjenital adrenal hiperplazi		ÖnT	Endokrin
İşitme Bozukluğu ve Tinnitus	İlaç yan etkileri*	T-A-K-İ	Multisistem
	Merkezi sinir sistemi enfeksiyonları	A	Sinir-Davranış
	İntrauterin enfeksiyonlar	ÖnT-K	Multisistem
	Kafa içi yer kaplayan lezyonlar	ÖnT	Sinir-Davranış

Tablo 2.3. Devamı

Klinik Semptom/ Bulgu/Durum	Çekirdek hastalıklar/klinik problemler	Öğrenme Düzeyleri	Organ Sistemleri
İşitme Bozukluğu ve Tinnitus	Kromozom hastalıkları (sık görülen)	ÖnT-K	Multisistem
	Kulak zarı perforasyonu	T	Duyu
	Multipl skleroz	ÖnT	Sinir-Davranış
	Otitis media*	TT-K	Duyu
	Otoskleroz	ÖnT	Duyu
İdrarda renk değişikliği	Akut glomerulonefrit	T-A	Boşaltım
	İlaç yan etkileri*	T-A-K-İ	Multisistem
	Mesane tümörleri	ÖnT-K	Ürogenital
İmmobilizasyon	Bilişsel (kognitif), bozukluklar (demans)*	ÖnT K-İ	Sinir-Davranış
	Depresyon*	T-K-İ	Sinir-Davranış
	Ekstremitte travması/ kırıkları*	T-A	Kas-İskelet
	Geriatrik sendromlar (kırılganlık, sarkopeni, düşme, vb.)*	ÖnT-A-K-İ	Multisistem
	Guillain-Barré sendromu	ÖnT	Sinir-Davranış
	İnme*	A-K-İ	Sinir-Davranış
	İntrakraniyal kanamalar*	A	Sinir-Davranış
	Kafa travması	A	Sinir-Davranış
	Kas hastalıkları (miyopatiler)	ÖnT	Sinir-Davranış
	Merkezi sinir sistemi enfeksiyonları	A	Sinir-Davranış
	Multipl skleroz	ÖnT	Sinir-Davranış
	Obezite*	T-K-İ	Multisistem
	Omurga yaralanmaları	A	Kas-İskelet
	Parkinson hastalığı	ÖnT	Sinir-Davranış
	Periferik nöropati	ÖnT	Sinir-Davranış

BÖLÜM 2

2.3. KLİNİK SEMPTOM/BULGU/DURUM ve ÇEKİRDEK HASTALIKLAR/ KLİNİK PROBLEMLER EŞLEŞTİRME TABLOSU

Klinik Semptom/ Bulgu/Durum	Çekirdek hastalıklar/ klinik problemler	Öğrenme Düzeyleri	Organ Sistemleri
İmmobilizasyon	Spinal Kord Bası sendromu	ÖnT	Sinir-Davranış
	Travma ve yaralanmalar	A	Multisistem
İntihar Düşüncesi, girişimi/ kendine zarar verme	Alkol ve madde kullanım bozuklukları	ÖnT-K	Sinir-Davranış
	Bipolar bozukluk*	ÖnT-A-K-İ	Sinir-Davranış
	Depresyon*	T-K-İ	Sinir-Davranış
	Disosiyatif bozukluklar	ÖnT	Sinir-Davranış
	Kişilik bozuklukları	ÖnT	Sinir-Davranış
	Şizofreni ve diğer psikotik bozukluklar*	ÖnT-A-K	Sinir-Davranış
İştah Bozuklukları	Depresyon*	T-K-İ	Sinir-Davranış
	İlaç yan etkileri*	T-A-K-İ	Multisistem
	Kalp yetersizliği*	T-A-K-İ	Dolaşım
	Kanser, tümör başlıklı hastalıklar		Multisistem
	Karaciğer sirozu	ÖnT-K	Gastrointestinal
	Kronik Böbrek hastalığı*	T-A-K-İ	Boşaltım
	Malnutrisyon	TT-K-İ	Multisistem
	Yeme bozuklukları	ÖnT	Sinir-Davranış
Jinekomasti	İlaç yan etkileri*	T-A-K-İ	Multisistem
	Kromozom hastalıkları (sık görülen)	ÖnT-K	Multisistem
	Meme hastalıkları ve tümörleri	ÖnT-K	Multisistem

Tablo 2.3. Devamı

Klinik Semptom/ Bulgu/Durum	Çekirdek hastalıklar/ klinik problemler	Öğrenme Düzeyleri	Organ Sistemleri
Kabızlık	Çocukta fonksiyonel kabızlık*	TT-K-İ	Gastrointestinal
	Divertiküler hastalıklar	ÖnT	Gastrointestinal
	Enterik ateş	A-K	Multisistem
	Gastrointestinal konjenital anomaliler	A	Gastrointestinal
	Gastrointestinal sistem motilite bozuklukları	ÖnT	Gastrointestinal
	Gastrointestinal sistem tümörleri	ÖnT-K	Gastrointestinal
	Hipotiroidizm	TT-İ	Endokrin
	İlaç yan etkileri*	T-A-K-İ	Multisistem
	İrritabl Barsak hastalığı*	ÖnT-K-İ	Gastrointestinal
	Konjenital hipotiroidizm	TT-K-İ	Endokrin
	Kalpte üfürüm	Akut romatizmal ateş	T-K
Anemi başlıklı hastalıklar			Multisistem
Aort anevrizması		ÖnT	Dolaşım
Aort disseksiyonu		A	Dolaşım
Endokardit		ÖnT-K	Dolaşım
Kalp kapak hastalıkları		ÖnT-K	Dolaşım
Kalp yetersizliği*		T-A-K-İ	Dolaşım
Konjenital kalp hastalıkları		ÖnT	Dolaşım
Miyokardit/ kardiyomiyopati		ÖnT	Dolaşım

BÖLÜM 2

2.3. KLİNİK SEMPTOM/BULGU/DURUM ve ÇEKİRDEK HASTALIKLAR/ KLİNİK PROBLEMLER EŞLEŞTİRME TABLOSU

Klinik Semptom/ Bulgu/ Durum	Çekirdek hastalıklar/klinik problemler	Öğrenme Düzeyleri	Organ Sistemleri
Kanama eğilimi	Aplastik anemi	ÖnT	Hematopoetik
	Hemolitik Üremik sendrom/ trombotik trombositopenik purpura	ÖnT	Multisistem
	İlaç yan etkileri*	T-A-K-İ	Multisistem
	K vitamini yetersizliği	A-K	Multisistem
	Kan uyumsuzlukları*	ÖnT-K	Hematopoetik
	Kanama bozuklukları (hemofili, trombositopeni, vb)	ÖnT-K-İ	Hematopoetik
	Karaciğer sirozu	ÖnT-K	Gastrointestinal
	Kırım-kongo kanamalı ateşi	T-A-K	Multisistem
	Lösemiler	ÖnT	Hematopoetik
	Yaygın damar içi pıhtılaşması	A	Multisistem
Yenidoğanın hemorajik hastalıkları	A	Hematopoetik	
Karın ağrısı	Ailevi akdeniz ateşi	ÖnT-İ	Multisistem
	Akut Karın sendrom*	T-A	Gastrointestinal
	Akut pankreatit	A	Gastrointestinal
	Aort anevrizması	ÖnT	Dolaşım
	Aort disseksiyonu	A	Dolaşım
	Apandisit*	A	Gastrointestinal
	Bedensel belirti bozukluğu (somatizasyon/konversiyon)	ÖnT	Sinir-Davranış
	Besin zehirlenmesi*	A-K	Multisistem
	Çocukta fonksiyonel kabızlık*	TT-K-İ	Gastrointestinal
	Divertiküler hastalıklar	ÖnT	Gastrointestinal
	Ektopik gebelik	ÖnT	Ürogenital
	Enterik ateş	A-K	Multisistem
Gastroenteritler*	TT-A-K	Gastrointestinal	

Tablo 2.3. Devamı

Klinik Semptom/ Bulgu/ Durum	Çekirdek hastalıklar/klinik problemler	Öğrenme Düzeyleri	Organ Sistemleri
Karın ağrısı	Gastrointestinal sistem motilite bozuklukları	ÖnT	Gastrointestinal
	Gastrointestinal sistem parazitozları*	TT-K	Gastrointestinal
	Gastrointestinal sistem tümörleri	ÖnT-K	Gastrointestinal
	Henoch-Schönlein purpurası	T	Multisistem
	İleus*	A	Gastrointestinal
	İnflamatuvar Barsak hastalığı	ÖnT	Gastrointestinal
	İnvajinasyon	A	Gastrointestinal
	İrritabl Barsak hastalığı*	ÖnT-K-İ	Gastrointestinal
	Karın travmaları*	A	Multisistem
	Kolesistit, kolelitiazis	ÖnT	Gastrointestinal
	Kronik pankreatit	ÖnT-K	Gastrointestinal
	Malabsorbsiyon	ÖnT	Gastrointestinal
	Peptik hastalıklar (ülser, gastrit)*	TT-K-İ	Gastrointestinal
	Peritonit	A	Gastrointestinal
	Premenstrüel sendrom	ÖnT	Ürogenital
	Testis torsiyonu	A	Ürogenital
	Üriner sistem enfeksiyonları*	TT-K	Ürogenital-Boşaltım
	Üriner Sistem Taş hastalığı	T-A-K	Ürogenital-Boşaltım
	Vaskülit	ÖnT	Multisistem
	Zehirlenmeler	A-K	Multisistem
Karında kitle	Aort anevrizması	ÖnT	Dolaşım
	Böbreğin kistik hastalıkları	ÖnT	Boşaltım
	Çocukluk çağı solid tümörleri	ÖnT	Multisistem

BÖLÜM 2

2.3. KLİNİK SEMPTOM/BULGU/DURUM ve ÇEKİRDEK HASTALIKLAR/ KLİNİK PROBLEMLER EŞLEŞTİRME TABLOSU

Tablo 2.3. Devamı			
Klinik Semptom/ Bulgu/ Durum	Çekirdek hastalıklar/klinik problemler	Öğrenme Düzeyleri	Organ Sistemleri
Karında kitle	Gastrointestinal sistem tümörleri	ÖnT-K	Gastrointestinal
	İnvazyon	A	Gastrointestinal
	Kasık karın duvarı hernileri*	T-A	Gastrointestinal
	Lenfoproliferatif hastalıklar	ÖnT	Hematopoetik
	Obstrüktif üropati	A	Ürogenital-Boşaltım
	Over tümörleri	ÖnT	Ürogenital
Karında Şişkinlik	Akut karın sendrom*	T-A	Gastrointestinal
	Çocukluk çağı solid tümörleri	ÖnT	Multisistem
	Çocukta fonksiyonel kabızlık*	TT-K-İ	Gastrointestinal
	Doğuştan yapısal anomaliler	T-K	Multisistem
	Gastrointestinal konjenital anomaliler	A	Gastrointestinal
	Gastrointestinal sistem motilite bozuklukları	ÖnT	Gastrointestinal
	Gastrointestinal sistem tümörleri	ÖnT-K	Gastrointestinal
	İleus*	A	Gastrointestinal
	İnvazyon	A	Gastrointestinal
	İrritabl Barsak hastalığı*	ÖnT-K-İ	Gastrointestinal
	Yenidoğanda nekrotizan enterokolit	A	Gastrointestinal
Kas güçsüzlüğü	Adrenokortikal yetmezlik	ÖnT-A	Endokrin
	Cushing hastalığı	ÖnT	Endokrin
	Disk hernileri*	T-K	Multisistem
	Guillain-Barré sendromu	ÖnT	Sinir-Davranış
	Hipertiroidizm	T-A-İ	Endokrin
	İnme*	A-K-İ	Sinir-Davranış

Tablo 2.3. Devamı

Klinik Semptom/ Bulgu/ Durum	Çekirdek hastalıklar/klinik problemler	Öğrenme Düzeyleri	Organ Sistemleri
Kas güçsüzlüğü	Kas hastalıkları (miyopatiler)	ÖnT	Sinir-Davranış
	Myastenia gravis ve kolinerjik kriz	A	Sinir-Davranış
	Periferik nöropati	ÖnT	Sinir-Davranış
	Polimiyozit ve dermatomiyozit	ÖnT	Multisistem
	Spinal Kord Bası sendromu	ÖnT	Sinir-Davranış
Kas-İskelet sistemi ağrıları (ekstremiteler ve yumuşak doku)	Artrit*	T	Kas-İskelet
	Bruselloz	TT-K	Multisistem
	Crush yaralanması	T-A-K	Multisistem
	D vitamini eksikliği	TT-K-İ	Multisistem
	Ekstremiteler travması/kırıkları*	T-A	Kas-İskelet
	Fibromiyalji*	T	Kas-İskelet
	Kemik tümörleri	ÖnT	Kas-İskelet
	Kompartman sendromu	A	Multisistem
	Osteoartrit*	TT-K-İ	Kas-İskelet
	Osteomyelit	ÖnT	Kas-İskelet
	Osteoporoz	ÖnT-K	Multisistem
	Polimiyaljiya romatika	ÖnT	Kas-İskelet
	Romatoid artrit	ÖnT	Multisistem
	Spondiloartropatiler	ÖnT	Kas-İskelet
	Tenosinovitler	TT	Kas-İskelet
	Travma ve yaralanmalar	A	Multisistem
Tromboflebit	T-K	Dolaşım	

BÖLÜM 2

2.3. KLİNİK SEMPTOM/BULGU/DURUM ve ÇEKİRDEK HASTALIKLAR/ KLİNİK PROBLEMLER EŞLEŞTİRME TABLOSU

Tablo 2.3. Devamı			
Klinik Semptom/ Bulgu/ Durum	Çekirdek hastalıklar/klinik problemler	Öğrenme Düzeyleri	Organ Sistemleri
Kasıkta / Skrotumda Kitle	Hidrosetel	T	Ürogenital
	Kasık karın duvarı hernileri*	T-A	Gastrointestinal
	Testis torsiyonu	A	Ürogenital
	Testis tümörü	ÖnT	Ürogenital
	Varikosel	ÖnT	Ürogenital
Kaşıntı	Alerjik reaksiyon*	TT-A	Multisistem
	Deri ve yumuşak doku enfeksiyonları, abseleri*	TT-K	Deri-Yumuşak Doku
	Derinin paraziter hastalıkları	TT-K	Deri-Yumuşak Doku
	Dekompresyon hastalığı	A	Multisistem
	Dermatit (atopik, kontakt, seboreik, bebek bezi)*	TT-K-İ	Deri-Yumuşak Doku
	Gastrointestinal sistem parazitozları*	TT-K	Gastrointestinal
	İlaç yan etkileri*	T-A-K-İ	Multisistem
	Karaciğer sirozu	ÖnT-K	Gastrointestinal
	Kronik Böbrek hastalığı*	T-A-K-İ	Boşaltım
	Psöriasis, liken planus, Pitriazis rosea	T	Deri-Yumuşak Doku
	Ürtiker ve anjioödem*	TT-A-K	Multisistem
Kırmızı göz (Gözde Kızarıklık)	Alerjik reaksiyon*	TT-A	Multisistem
	Glokom	ÖnT	Duyu
	Keratit	ÖnT	Duyu
	Konjonktivit*	TT-K	Duyu
	Ürtiker ve anjioödem*	TT-A-K	Multisistem
	Üveit	ÖnT	Duyu
	Yenidoğanda konjonktivit	TT-K	Duyu

Tablo 2.3. Devamı

Klinik Semptom/ Bulgu/Durum	Çekirdek hastalıklar/ klinik problemler	Öğrenme Düzeyleri	Organ Sistemleri
Kilo artışı/ fazlalığı	Bipolar bozukluk*	ÖnT-A-K-İ	Sinir-Davranış
	Cushing hastalığı	ÖnT	Endokrin
	Diyabetik anne bebeği	T-K	Multisistem
	Depresyon*	T-K-İ	Sinir-Davranış
	Dislipidemi	TT-K-İ	Endokin
	Hipotiroidizm	TT-İ	Endokrin
	Metabolik sendrom*	T-K-İ	Multisistem
	Obezite*	T-K-İ	Multisistem
Kilo kaybı	Adrenokortikal yetmezlik	ÖnT-A	Endokrin
	Akciğer tüberkülozu*	TT-K-İ	Solunum
	Depresyon*	T-K-İ	Sinir-Davranış
	Gastroenteritler*	TT-A-K	Gastrointestinal
	Hiv enfeksiyonu	ÖnT-K	Multisistem
	Hipertiroidizm	T-A-İ	Endokrin
	Kanser/tümör başlıklı hastalıklar		Multisistem
	Malabsorbsiyon	ÖnT	Gastrointestinal
	Malnutrisyon	TT-K-İ	Multisistem
	Yeme bozuklukları	ÖnT	Sinir-Davranış
Kladikasyon intermittant	Periferik Arter hastalığı	ÖnT- A	Dolaşım
Kolik ağrılar (Renal, Bilier, intestinal)	Gastroenteritler*	TT-A-K	Gastrointestinal
	Gastrointestinal sistem motilite bozuklukları	ÖnT	Gastrointestinal
	İleus*	A	Gastrointestinal
	İnvajinasyon	A	Gastrointestinal
	Kolesistit, kolelitiazis	ÖnT	Gastrointestinal

BÖLÜM 2

2.3. KLİNİK SEMPTOM/BULGU/DURUM ve ÇEKİRDEK HASTALIKLAR/ KLİNİK PROBLEMLER EŞLEŞTİRME TABLOSU

Tablo 2.3. Devamı

Klinik Semptom/ Bulgu/Durum	Çekirdek hastalıklar/ klinik problemler	Öğrenme Düzeyleri	Organ Sistemleri
Kolik ağrılar (Renal, Bilier, intestinal)	Obstrüktif üropati	A	Ürogenital-Boşaltım
	Üriner Sistem Taş hastalığı	T-A-K	Ürogenital
	Zehirlenmeler	A-K	Multisistem
Korozif Madde Maruziyeti	Yanıklar*	TT-A	Multisistem
	Zehirlenmeler	A-K	Multisistem
Konuşma bozuklukları (afazi, disfazi, dizartri, kekemelik, vb)	İnme*	A-K-İ	Sinir-Davranış
	Multipl skleroz	ÖnT	Sinir-Davranış
Kramp	Asit-baz denge bozuklukları*	A	Multisistem
	D vitamini eksikliği	TT-K-İ	Multisistem
	Hipotiroidizm	TT-İ	Endokrin
	İlaç yan etkileri*	T-A-K-İ	Multisistem
	Osteoporoz	ÖnT-K	Multisistem
	Sıvı ve elektrolit denge bozuklukları*	T-A-K	Multisistem
Kronik Ağrı	Artrit*	T	Kas-İskelet
	Disk hernileri*	T-K	Multisistem
	Fibromiyalji*	T	Kas-İskelet
	Kemik tümörleri	ÖnT	Kas-İskelet
	Migren*	T-A-K-İ	Sinir-Davranış
	Multipl skleroz	ÖnT	Sinir-Davranış
	Osteoartrit*	TT-K-İ	Kas-İskelet
	Pelvik Ağrı sendromu	ÖnT-İ	Ürogenital
	Periferik nöropati	ÖnT	Sinir-Davranış
	Romatoid artrit	ÖnT	Multisistem
	Travma ve yaralanmalar	A	Multisistem

Tablo 2.3. Devamı

Klinik Semptom/ Bulgu/Durum	Çekirdek hastalıklar/ klinik problemler	Öğrenme Düzeyleri	Organ Sistemleri
Kulak ağrısı /Akıntısı/ Tıkanıklığı	Otitis eksterna*	TT-K	Duyu
	Otitis media*	TT-K	Duyu
	Yabancı cisim ilişkili problemler*	T-A-K	Multisistem
Kuşkulu Genitalya	Hipospadiasis, epispadiasis	T	Ürogenital
	Konjenital adrenal hiperplazi	ÖnT	Endokrin
	Kromozom hastalıkları (sık görülen)	ÖnT-K	Multisistem
Lenfadenopati	Enfeksiyon başlıklı hastalıklar		Multisistem
	Sarkoidoz	ÖnT	Multisistem
	Kanser-tümör başlıklı hastalıklar		Multisistem
Melena/ Hematemez	Alt gastrointestinal kanama	T-A	Gastrointestinal
	Divertiküler hastalıklar	ÖnT	Gastrointestinal
	Enterik ateş	A-K	Multisistem
	Gastrointestinal sistem konjenital anomalileri	A	Gastrointestinal
	Gastrointestinal sistem tümörleri	ÖnT-K	Gastrointestinal
	İnflamatuvar barsak hastalıkları	ÖnT	Gastrointestinal
	İnvazyasyon	A	Gastrointestinal
	Peptik hastalık (ülser, gastrit)	TT-K-İ	Gastrointestinal
	Üst gastrointestinal kanama	T-A	Gastrointestinal

Tablo 2.3. Devamı

Klinik Semptom/ Bulgu/ Durum	Çekirdek hastalıklar/klinik problemler	Öğrenme Düzeyleri	Organ Sistemleri
Meme ağrısı	Meme hastalıkları ve tümörleri	ÖnT-K	Multisistem
	Premenstüel sendrom	ÖnT	Ürogenital
Meme akıntısı	Hipofiz bozuklukları	ÖnT	Endokrin
	İlaç yan etkileri	T-A-K-İ	Multisistem
	Meme hastalıkları ve tümörleri	ÖnT-K	Multisistem
Memede kitle	Meme hastalıkları ve tümörleri	ÖnT-K	Multisistem
Mikro - makrosefali	D vitamini eksikliği	TT-K-İ	Endokrin
	Doğuştan metabolik hastalıklar	ÖnT-K-İ	Multisistem
	Hidrocefali	ÖnT	Sinir-Davranış
	İntrauterin enfeksiyonlar	ÖnT-K	Multisistem
	Kromozom hastalıkları (sık görülen)	ÖnT-K	Sinir-Davranış
	Nöral tüp defektleri	T-K	Sinir-Davranış
	Nörokutanöz hastalıklar	ÖnT	Multisistem
	Prematürelık	T-K	Multisistem
Muhakeme yetisinde bozulma	Alkol ve madde kullanımı ile ilgili acil durumlar	A-K	Sinir-Davranış
	Alkol ve madde kullanım bozuklukları	ÖnT-K	Sinir-Davranış
	Alzheimer hastalığı	ÖnT-K-İ	Sinir-Davranış
	Bilişsel (kognitif) bozukluklar	Ön T-K-İ	Sinir-Davranış
	Bipolar bozukluk	ÖnT-A-K-İ	Sinir-Davranış
	İlaç yan etkisi	T-A-K-İ	Multisistem
	Kafa travması	A	Sinir-Davranış
	Merkezi sinir sistemi enfeksiyonları	A	Sinir-Davranış
	Otizm spektrum bozukluğu	ÖnT	Sinir-Davranış

Tablo 2.3. Devamı

Klinik Semptom/ Bulgu/ Durum	Çekirdek hastalıklar/klinik problemler	Öğrenme Düzeyleri	Organ Sistemleri
Muhakeme yetisinde bozulma	Şizofreni ve diğer psikotik hastalıklar	ÖnT-A-K-İ	Sinir-Davranış
	Zihinsel yetersizlik	ÖnT	Sinir-Davranış
Nöbet geçirme	Asit-baz denge bozuklukları	A	Multisistem
	Diyabetik annebebeği	T-K	Endokrin
	Eklampsi, preeklampsi, HELLP sendromu	T-A-K	Multisistem
	Epilepsi	ÖnT-A-K-İ	Sinir-Davranış
	Febril konvülsiyon	TT-A-K	Sinir-Davranış
	Hipoglisemi	A	Endokrin
	Hipoparatiroidizm	ÖnT	Endokrin
	Merkezi sinir sistemi enfeksiyonları	A	Sinir-Davranış
	Kafa İçi Basınç Artması sendromu (KİBAS; akut serebrovasküler olaylar)	A	Sinir-Davranış
	Kafa içi yer kaplayan lezyonlar	ÖnT	Sinir-Davranış
	Kafa travması	A	Sinir-Davranış
	Nörokutanöz hastalıklar	ÖnT	Multisistem
	Sıvı ve elektrolit denge bozuklukları	T-A-K	Multisistem
	Yenidoğanda konvülsiyon	A-K	Sinir-Davranış
	Yenidoğanda metabolik bozukluklar	Önt-K	Multisistem
Nöropatik ağrı	Diabetes Mellitus ve komplikasyonları*	TT-A-K-İ	Endokrin
	Disk hernisi	T-K	Sinir-Davranış
	Döküntülü enfeksiyöz hastalıklar	TT-K	Multisistem

Tablo 2.3. Devamı			
Klinik Semptom/ Bulgu/ Durum	Çekirdek hastalıklar/klinik problemler	Öğrenme Düzeyleri	Organ Sistemleri
Nöropatik ağrı	Fibromiyalji	T	Kas-İskelet
	Periferik nöropati	ÖnT	Sinir-Davranış
Omuz ağrısı	Akut Koroner sendromlar	T-A-K	Dolaşım
	Artrit	T	Kas-İskelet
	Polimiyalji romatika	ÖnT	Kas-İskelet
	Tenosinovit	TT	Kas-İskelet
	Travma ve yaralanmalar	A	Multisistem
Ödem	Akut glomerulonefrit	T-A	Boşaltım
	Derin ven trombozu	ÖnT-K	Dolaşım
	Eklampsi, preeklampsi, HELLP sendromu	T-A-K	Multisistem
	Ekstremitelerde varis/venöz yetmezlik	ÖnT-K	Multisistem
	Hipotiroidizm	TT-İ	Endokrin
	İlaç yan etkileri	T-A-K-İ	Multisistem
	Kalp yetersizliği	T-A-K-İ	Dolaşım
	Karaciğer sirozu	ÖnT-K	Gastrointestinal
	Kronik Böbrek hastalığı	T-A-K-İ	Boşaltım
	Kronik glomerulonefrit	ÖnT	Boşaltım
	Lenfödem, lipoödem	ÖnT-K-İ	Dolaşım
	Nefrotik sendrom	T	Boşaltım
	Ürtiker ve anjiödem	TT-A	Multisistem
Öfke ve saldırganlık	Alkol ve madde kullanım ile ilgili acil durumlar	A	Sinir-Davranış
	Bipolar bozukluk	ÖnT-A-K-İ	Sinir-Davranış
	Deliryum	T-A-K-İ	Sinir-Davranış
	Kişilik bozuklukları	ÖnT	Sinir-Davranış
	Otizm spektrum bozukluğu	ÖnT	Sinir-Davranış

Tablo 2.3. Devamı

Klinik Semptom/ Bulgu/ Durum	Çekirdek hastalıklar/klinik problemler	Öğrenme Düzeyleri	Organ Sistemleri
Örke ve saldırganlık	Şizofreni ve diğer psikotik bozukluklar	ÖnT -A-K-İ	Sinir-Davranış
Öğrenme Güçlüğü	Dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu	ÖnT	Sinir-Davranış
	Gelişimsel dil gecikmesi	ÖnT	Sinir-Davranış
	İletişim bozuklukları (kekemelik, artikülasyon bozukluğu, sosyal iletişim bozukluğu, dil bozukluğu)	ÖnT	Sinir-Davranış
	Otizm spektrum bozukluğu	ÖnT	Sinir-Davranış
	Öğrenme bozuklukları	ÖnT	Sinir-Davranış
	Yıkıcı bozukluklar, dürtü kontrol ve davranım bozuklukları	ÖnT	Sinir-Davranış
	Zihinsel yetersizlik	ÖnT	Sinir-Davranış
	Öksürük/ balgam çıkarma	Akciğer ödemi	A
Akciğer tüberkülozu		TT-K-İ	Multisistem
Akciğer tümörleri		ÖnT-K	Solunum
Astım		TT-A-K-İ	Solunum
Boğmaca		TT-A -K	Solunum
Bronşiektaziler		ÖnT-K-İ	Solunum
Bronşiolit		T-A	Solunum
Gastro-özefageal reflü		TT-K-İ	Gastrointestinal
İlaç yan etkileri		T -A-K-İ	Multisistem
İnfluenza		TT-K	Multisistem
İnterstisyel akciğer hastalıkları		ÖnT-K	Solunum

BÖLÜM 2

2.3. KLİNİK SEMPTOM/BULGU/DURUM ve ÇEKİRDEK HASTALIKLAR/ KLİNİK PROBLEMLER EŞLEŞTİRME TABLOSU

Tablo 2.3. Devamı			
Klinik Semptom/ Bulgu/ Durum	Çekirdek hastalıklar/klinik problemler	Öğrenme Düzeyleri	Organ Sistemleri
Öksürük/ balgam çıkarma	Kronik Obstrüktif Akciğer hastalığı	TT-A-K-İ	Solunum
	Mesleksi akciğer hastalıkları	ÖnT-K-İ	Solunum
	Plevral hastalıklar	ÖnT	Solunum
	Pnömoniler	TT-K	Solunum
	Üst solunum yolu enfeksiyonları	TT-K	Solunum
	Yabancı cisim ilişkili problemler	T-A-K	Multisistem
Parestizi	Akut arter tıkanıklığı	ÖnT	Dolaşım
	Avitaminoz	ÖnT-K	Multisistem
	Bedensel belirti bozukluğu (somatizasyon)	ÖnT	Sinir-Davranış
	Guillain-barré sendromu	ÖnT	Sinir-Davranış
	İnme	A-K-İ	Sinir-Davranış
	Multiple skleroz	ÖnT	Sinir-Davranış
	Periferik nöropati	ÖnT	Sinir-Davranış
	Polistemi	T	Hemopoetik
	Sıvı elektrolit denge bozukluğu	T-A-K	Multisistem
	Spinal Kord Bası sendromu	ÖnT	Sinir-Davranış
	Travma başlıklı hastalıklar		Multisistem
Parezi/ paralizisi	Akut arter tıkanıklığı	ÖnT	Dolaşım
	Fasial paralizisi	T-A	Sinir-Davranış
	Doğum travması	ÖnT-K	Ürogenital
	Guillain-barré sendromu	ÖnT	Sinir-Davranış
	Hipotonik bebek	ÖnT	Sinir-Davranış
	Kazalar	T-A-K-İ	Multisistem
	İnme	A-K-İ	Sinir-Davranış

Tablo 2.3. Devamı

Klinik Semptom/ Bulgu/ Durum	Çekirdek hastalıklar/klinik problemler	Öğrenme Düzeyleri	Organ Sistemleri
Parezi/ paralizi	Multiple skleroz	ÖnT	Sinir-Davranış
	Periferik nöropati	ÖnT	Sinir-Davranış
	Poliomyelit	ÖnT-K	Sinir-Davranış
	Serebral palsi	ÖnT	Sinir-Davranış
	Spinal Kord Bası sendromu	ÖnT	Sinir-Davranış
	Travma/yaralanma başlıklı hastalıklar		Multisistem
Pelvikağrı	Pelvik Ağrı sendromu	ÖnT-İ	Ürogenital
	Pelvik Enflamatuvar hastalık	T-K	Ürogenital
	Premenstrüel sendrom	ÖnT	Ürogenital
	Üriner sistem enfeksiyonları	TT-K	Ürogenital-Boşaltım
	Üriner Sistem Taş hastalığı	T-A-K	Ürogenital-Boşaltım
Pelvik kitle	Ektopik gebelik	ÖnT	Ürogenital
	Gastrointestinal sistem tümörleri	ÖnT-K	Gastrointestinal
	Mesane tümörleri	ÖnT-K	Ürogenital
	Obstrüktif üropati	A	Ürogenital-Boşaltım
	Over tümörleri	ÖnT	Ürogenital
	Pelvik Enflamatuvar hastalık	T-K	Ürogenital
	Uterus tümörleri	ÖnT	Ürogenital
Peteşi, purpura, ekimoz	Aplastik anemi	ÖnT	Hematopoetik
	Henoch-Schonlein purpurası	T	Multisistem
	İyonlaştırıcı olan ve iyonlaştırıcı olmayan radyasyona maruziyet	ÖnT-K	Multisistem
	Kanama bozukları (hemofili, trombositopeni, vb.)	ÖnT	Hematopoetik
	Kırım-kongo kanamalı ateşi	T-A-K	Multisistem

Tablo 2.3. Devamı

Klinik Semptom/ Bulgu/ Durum	Çekirdek hastalıklar/klinik problemler	Öğrenme Düzeyleri	Organ Sistemleri
Peteşi, purpura, ekimoz	Lösemiler	ÖnT	Hematopoetik
	Travma/yaralanma başlıklı hastalıklar		Multisistem
	Vaskülit	ÖnT	Multisistem
	Yaygın damar içi pıhtılaşma	A	Multisistem
	Yenidoğanın Hemorajik hastalığı	A	Hematopoetik
	Yenidoğanda sepsis ve menenjit	A	Multisistem
Pitozis	Kas hastalıkları (Myopatiler)	ÖnT	Sinir-Davranış
	Myastenia gravis ve kolinerjik kriz	A	Sinir-Davranış
Polidipsi	Diabetes insipitus	ÖnT	Endokrin
	Diabetes Mellitus ve komplikasyonları	TT-A-K-İ	Endokrin
	İlaç yan etkileri	T-A-K-İ	Multisistem
Poliüri	Diabetes insipitus	ÖnT	Endokrin
	Diabetes Mellitus ve komplikasyonları	TT-A-K-İ	Endokrin
	Gestasyonel diyabet	T-K-İ	Multisistem
	Kronik Böbrek hastalıkları	T-A-K-İ	Boşaltım
	Tubulointerstisyel hastalıklar	ÖnT	Boşaltım
Pollaküri/ noktüri	Benign prostat hipertrofisi	ÖnT	Ürogenital
	Diabetes insipitus	ÖnT	Endokrin
	Diabetes Mellitus ve komplikasyonları	TT-A-K-İ	Endokrin

Tablo 2.3. Devamı

Klinik Semptom/ Bulgu/ Durum	Çekirdek hastalıklar/ klinik problemler	Öğrenme Düzeyleri	Organ Sistemleri
Pollaküri/ noktüri	Kalp yetersizliği	T-A-K-İ	Dolaşım
	Kronik böbrek hastalıkları	T-A-K-İ	Ürogenital
	Üriner sistem enfeksiyonları	TT-K	Ürogenital-Boşaltım
	Üriner Sistem Taş hastalığı	T-A-K	Ürogenital-Boşaltım
Postnazal akıntı	Üst solunum sistem enfeksiyonları	TT-K	Solunum
Puberte bozuklukları (erken-geç)	Hipofiz bozuklukları	ÖnT	Endokrin
	Konjenital adrenal hiperplazi	ÖnT	Endokrin
	Kromozom hastalıkları (sık görülen)	ÖnT-K	Multisistem
Pupil değişiklikleri	Alkol ve madde kullanım ile ilgili acil durumlar	A	Sinir-Davranış
	Besin zehirlenmeleri	ÖnT	Multisistem
	İlaç yan etkileri	T-A-K-İ	Multisistem
	İnme	T-A-K-İ	Sinir-Davranış
	Kafa içi yer kaplayan lezyonlar	ÖnT	Sinir-Davranış
	Kafa travması	A	Sinir-Davranış
	Kardiyo-pulmoner arrest	A	Solunum-Dolaşım
	Merkezi sinir sistemi enfeksiyonları	A	Sinir-Davranış
	Zehirlenmeler	A-K	Multisistem
Sabah tutukluğu	Artrit	T	Kas-İskelet
	Fibromiyalji	T	Kas-İskelet
	Osteoartrit	TT-K-İ	Kas-İskelet
	Polimiyaljia romatika	ÖnT	Kas-İskelet
	Romatoid artrit	ÖnT	Multisistem
	Spondiloartropatiler	ÖnT	Kas-İskelet

Tablo 2.3. Devamı

Klinik Semptom/ Bulgu/ Durum	Çekirdek hastalıklar/ klinik problemler	Öğrenme Düzeyleri	Organ Sistemleri
Saç dökülmesi	Alopesi	ÖnT	Deri-Yumuşak Doku
	Depresyon	T-K-İ	Sinir-Davranış
	Deri ve Yumuşak Doku enfeksiyonları, apse	TT-K	Deri-Yumuşak Doku
	Hipertiroidizm	T-A-İ	Endokrin
	Hipotiroidizm	TT-İ	Endokrin
	İlaç yan etkileri	T-A-K-İ	Multisistem
	Malabsorbsiyon	ÖnT	Gastrointestinal
	Polikistik Over sendromu	ÖnT	Ürogenital
Sarılık	Akut hepatitler	T-K	Gastrointestinal
	Diyabetik anne bebeği	T-K	Endokrin
	Doğuştan yapısal anomaliler	T-K	Multisistem
	Gastrointestinal sistem konjenital anomalileri	A	Gastrointestinal
	Gastrointestinal sistem tümörleri	ÖnT-K	Gastrointestinal
	Hemolitik anemi	ÖnT	Hematopoetik
	Hemokromatozis	ÖnT	Multisistem
	İlaç yan etkileri	T-A-K-İ	Multisistem
	Kan uyuşmazlığı	ÖnT-K	Hemopoetik
	Karaciğer sirozu	ÖnT-K	Gastrointestinal
	Kolesistit, kolelitiazis	ÖnT	Gastrointestinal
	Kronik hepatit	ÖnT	Gastrointestinal
	Portal hipertansiyon	ÖnT	Gastrointestinal
	Yenidoğan sarılığı	T-K	Multisistem
Senkop	Bedensel belirti bozukluğu (somatizasyon)	ÖnT	Sinir-Davranış
	Epilepsi	ÖnT-A-K-İ	Sinir-Davranış

Tablo 2.3. Devamı

Klinik Semptom/ Bulgu/ Durum	Çekirdek hastalıklar/klinik problemler	Öğrenme Düzeyleri	Organ Sistemleri
Senkop	Geçici iskemik atak	ÖnT	Sinir-Davranış
	İlaç yan etkileri	T-A-K-İ	Multisistem
	İnme	A-K-İ	Sinir-Davranış
	Kalp kapakhastalıkları	ÖnT-K	Dolaşım
	Kalp ritmbozuklukları	T-A-İ	Dolaşım
	Pulmoner emboli	A-K-İ	Dolaşım
	Vazovagal senkop	ÖnT-K	Dolaşım
Ses kısıklığı	Akciğer tümörleri	ÖnT-K	Solunum
	Baş-boyun tümörleri	ÖnT-K	Multisistem
	Gastro-özefageal reflü	TT-K-İ	Gastrointestinal
	Laringeal obstrüksiyon	A	Solunum
	Üst solunum yolu enfeksiyonları	TT-K	Solunum
Siyanoz	Boğmaca	TT-A -K	Solunum
	Diafragma hernileri	ÖnT	Gastrointestinal
	Diyabetik annebebeği	T-K	Endokrin
	Doğumda fetal distres	A-K	Solunum
	Doğumda asfiksi	A-K	Multisistem
	Febril konvülsiyon	TT-A-K	Sinir-Davranış
	Hemoglobinopatiler	ÖnT-K	Hematopoetik
	İlaç yan etkileri	T-A-K-İ	Multisistem
	İnterstisyel akciğer hastalıkları	ÖnT-K	Solunum
	Kalp kapakhastalıkları	ÖnT-K	Dolaşım
	Kalp yetersizliği	T-A-K-İ	Dolaşım
	Kardiyo-pulmoner arrest	A	Solunum-Dolaşım
	Katılma nöbeti	T	Sinir-Davranış
	Konjenital kalp hastalıkları	ÖnT	Dolaşım

Tablo 2.3. Devamı			
Klinik Semptom/ Bulgu/Durum	Çekirdek hastalıklar/ klinik problemler	Öğrenme Düzeyleri	Organ Sistemleri
Siyanoz	Kronik Obstrüktif Akciğer hastalığı	TT-A-K-İ	Solunum
	Laringeal obstrüksiyon	A	Solunum
	Solunum yetmezliği	A	Solunum
	Yabancı cisim ilişkili problemler	T-A-K	Multisistem
Skrotal ağrı	Genital enfeksiyonlar	TT-K	Ürogenital
	Kasık ve karın duvarı hernileri	T-A	Gastrointestinal
	Testis torsiyonu	A	Ürogenital
	Testis tümörü	ÖnT	Ürogenital
	Üriner Sistem Taş hastalığı	T-A-K	Ürogenital-Boşaltım
	Varikosel	ÖnT	Ürogenital
Sokmalar (böcek vb.) ısırıklar	Alerjik reaksiyon	TT-A	Multisistem
	Anafilaksi	A-K	Multisistem
	Döküntülü enfeksiyöz hastalıklar	TT-K	Multisistem
	Kırım-kongo kanamalı ateşi	T-A-K	Multisistem
	Kuduz	ÖnT-K	Multisistem
	Tetanoz	T-A-K	Multisistem
	Ürtiker ve anjiödem	TT-A	Multisistem
Splenomegali	Akut hepatitler	T-K	Gastrointestinal
	Bruselloz	TT-K	Multisistem
	Ekstrapulmoner tüberküloz	ÖnT	Multisistem
	Enterik ateş	A-K	Multisistem
	Gastrointestinal sistem parazitözlere	TT-K	Gastrointestinal
	Hemoglobinopatiler	ÖnT-K	Hematopoetik

Tablo 2.3. Devamı

Klinik Semptom/ Bulgu/Durum	Çekirdek hastalıklar/ klinik problemler	Öğrenme Düzeyleri	Organ Sistemleri
Splenomegali	Karaciğer sirozu	ÖnT-K	Gastrointestinal
	Leishmaniasis	ÖnT-K	Multisistem
	Lenfoproliferatif hastalıklar	ÖnT	Hematopoetik
	Lösemiler	ÖnT	Hematopoetik
	Miyeloproliferatif hastalıklar	ÖnT	Hematopoetik
	Portal hipertansiyon	ÖnT	Gastrointestinal
	Sıtma	ÖnT-K	Multisistem
Stridor	Alerjik reaksiyon	TT-A	Multisistem
	Baş-boyun tümörleri	ÖnT-K	Multisistem
	Difteri	ÖnT-K	Multisistem
	Doğuştan yapısal anomaliler	T-K	Multisistem
	Laringeal obstrüksiyon	A	Solunum
	Ürtiker ve anjiödem	TT-A	Multisistem
	Üst solunum yolu enfeksiyonları	TT-K	Solunum
	Yabancı cisim ilişkili problemler	T-A-K	Multisistem
	Yenidoğanda solunum güçlüğü	A	Solunum
Tekrarlayan düşmeler	Ataksik bozukluklar	ÖnT	Sinir-Davranış
	Benign paroksizmal pozisyonel vertigo	TT	Duyu
	D vitamini eksikliği	TT-K-İ	Multisistem
	Geriatrik sendromlar (kırılganlık, sarkopeni, düşme, vb.)	ÖnT-A-K-İ	Multisistem
	İlaç yan etkisi	T-A-K-İ	Multisistem

Tablo 2.3. Devamı			
Klinik Semptom/ Bulgu/Durum	Çekirdek hastalıklar/ klinik problemler	Öğrenme Düzeyleri	Organ Sistemleri
Tekrarlayan düşmeler	Kırma kusurları	ÖnT	Duyu
	Multiple skleroz	ÖnT	Sinir-Davranış
	Periferik nöropati	ÖnT	Sinir-Davranış
Terleme değişiklikleri	Akciğer tüberkülozu	TT-K-İ	Solunum
	Avitaminoz	ÖnT-K	Multisistem
	Bruselloz	TT-K	Multisistem
	Ekstrapulmoner tüberküloz	ÖnT	Multisistem
	Hipertiroidizm	T-A-İ	Endokrin
	Hipotiroidizm	TT-İ	Endokrin
	Lenfoproliferatif hastalıklar	ÖnT	Hematopoetik
	Sıtma	ÖnT-K	Multisistem
Tetani	D vitamini eksikliği	TT-K-İ	Multisistem
	Hipoparatiroidizm	ÖnT	Endokrin
	İlaç yan etkileri	T-A-K-İ	Multisistem
	Sıvı ve elektrolit denge bozuklukları	T-A-K	Multisistem
	Tetanoz	T-A-K	Multisistem
	Yenidoğanda metabolik bozukluklar	önT-K	Multisistem
Tremor	Alkol ve madde kullanım bozuklukları	ÖnT-K	Sinir-Davranış
	Bedensel belirti bozukluğu (somatizasyon)	ÖnT	Sinir-Davranış
	Esansiyel tremor	ÖnT	Sinir-Davranış
	Hepatik koma	A	Gastrointestinal
	Hipertiroidizm	T-A-İ	Endokrin
	Hipoglisemi	A	Endokrin
	İlaç yan etkileri	T-A-K-İ	Multisistem

Tablo 2.3. Devamı

Klinik Semptom/ Bulgu/Durum	Çekirdek hastalıklar/ klinik problemler	Öğrenme Düzeyleri	Organ Sistemleri
	İnme	A-K-İ	Sinir-Davranış
	Parkinson hastalığı	ÖnT	Sinir-Davranış
Tütün kullanımı	Akciğer tümörleri	ÖnT-K	Solunum-Dolaşım
	Akut Koroner sendrom	T-A-K	Solunum-Dolaşım
	Baş boyun tümörleri	ÖnT-K	Multisistem
	Cinsel işlev bozuklukları	ÖnT	Ürogenital
	İnterstisyel akciğer hastalıkları	Ön T-K	Solunum-Dolaşım
	Kronik Obstrüktif Akciğer hastalığı	TT-A-K-İ	Solunum-Dolaşım
	Mesane tümörleri	Önt-K	Ürogenital
	Periferik Arter hastalığı	ÖnT-A	Solunum-Dolaşım
Uyku ile ilgili sorunlar	Akut ve travma sonrası stres bozukluğu	ÖnT-A	Sinir-Davranış
	Alkol ve madde kullanımı bozuklukları	ÖnT-K	Sinir-Davranış
	Bilişsel (kognitif) bozukluklar (demans)	ÖnT-A-K-İ	Sinir-Davranış
	Bipolar bozukluk	ÖnT-A-K-İ	Sinir-Davranış
	Depresyon	T-K-İ	Sinir-Davranış
	Fibromiyalji	T	Kas-İskelet
	Hipotiroidizm	TT-İ	Endokrin
	İlaç yan etkileri	T-A-K-İ	Multisistem
	Kafa içi yer kaplayan lezyonlar	ÖnT	Sinir-Davranış
	Panik bozukluk	ÖnT	Sinir-Davranış

Tablo 2.3. Devamı

Klinik Semptom/ Bulgu/ Durum	Çekirdek hastalıklar/klinik problemler	Öğrenme Düzeyleri	Organ Sistemleri
Uyku ile ilgili sorunlar	Şizofreni ve diğer psikotik bozukluklar	ÖnT-A-K-İ	Sinir-Davranış
	Uyku bozuklukları	ÖnT	Multisistem
	Uyku Apne sendromu	ÖnT	Multisistem
	Yaygın anksiyete bozukluğu	ÖnT	Sinir-Davranış
Üretral akıntı	Cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlar	TT-K-İ	Ürogenital
	Genital enfeksiyonlar	TT-K	Ürogenital
	Üriner sistem enfeksiyonları	TT-K	Ürogenital-Boşaltım
Üriner inkontinans	Benign prostat hipertrofisi	ÖnT	Ürogenital
	Bkz DSSB (İhmal, istismar)		Multisistem
	Böbrek anomalileri	ÖnT	Boşaltım
	Cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlar	TT-K-İ	Ürogenital
	Diabetes insipidus	ÖnT	Endokrin
	Diabetes Mellitus	TT-A-K-İ	Endokrin
	Hipospadiasis, epispadiasis	T	Ürogenital
	İlaç yan etkileri	T-A-K-İ	Multisistem
	İnme	A-K-İ	Sinir-Davranış
	Nöral tüp defektleri	T-K	Sinir-Davranış
	Nörojenik mesane	ÖnT	Ürogenital
	Spinal Kord Bası sendromu	ÖnT	Sinir-Davranış
	Üriner sistem enfeksiyonları	TT-K	Ürogenital-Boşaltım
Vajinal akıntı	Cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlar	TT-K-İ	Ürogenital
	Genital enfeksiyonlar	TT-K	Ürogenital
	Serviks tümörleri	ÖnT-K	Ürogenital

Tablo 2.3. Devamı

Klinik Semptom/ Bulgu/ Durum	Çekirdek hastalıklar/ klinik problemler	Öğrenme Düzeyleri	Organ Sistemleri
Vajinal kanama	Yabancı cisim ilişkili problemler	T-A-K	Multisistem
	Abortus	A	Ürogenital
	Cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlar	TT-K-İ	Ürogenital
	Ektopik gebelik	ÖnT	Ürogenital
	Genital enfeksiyonlar	TT-K	Ürogenital
	İlaç yan etkileri	T-A-K-İ	Multisistem
	Riskli gebelik	ÖnT-K	Ürogenital
	Serviks tümörleri	ÖnT-K	Ürogenital
	Uterus tümörleri	ÖnT	Ürogenital
Yabancı cisim (yutma/ aspirasyon)	Laringeal obstrüksiyon	A	Solunum-Dolaşım
	Solunum yetmezliği	A	Solunum-Dolaşım
	Üst solunum yolu enfeksiyonları	TT-K	Solunum-Dolaşım
	Yabancı cisim ilişkili problemler	T-A-K	Solunum-Dolaşım
Yanık	Sıvı elektrolit denge bozuklukları	T-A-K	Multisistem
	Yanıklar	TT-A	Multisistem
Yan ağrısı	Apandisit	A	Gastrointestinal
	Disk hernisi	T-K	Kas-İskelet
	Kronik pankreatit	ÖnT-K	Gastrointestinal
	Omurga yaralanmaları	A	Multisistem
	Pnömoniler	TT-K	Solunum
	Spondiloartropatiler	ÖnT	Kas-İskelet
	Üriner sistem enfeksiyonları	TT-K	Ürogenital
	Üriner Sistem Taş hastalığı	T-A-K	Ürogenital-Boşaltım

Tablo 2.3. Devamı

Klinik Semptom/ Bulgu/ Durum	Çekirdek hastalıklar/klinik problemler	Öğrenme Düzeyleri	Organ Sistemleri
Yutma güçlüğü	Baş-boyun tümörleri	ÖnT-K	Multisistem
	Divertiküler hastalıklar	ÖnT	Gastrointestinal
	Gastrointestinal sistem konjenital anomalileri	A	Gastrointestinal
	Gastro-özefageal reflü	TT-K-İ	Gastrointestinal
	Moniliyazis	TT-K	Gastrointestinal
	Peptik hastalık (ülser, gastrit)	TT-K-İ	Gastrointestinal
	Skleroderma	ÖnT	Multisistem
	Üst solunum yolu enfeksiyonları	TT-K	Solunum
	Yabancı cisim ilişkili problemler	T-A-K	Multisistem

TEMEL HEKİMLİK UYGULAMALARI

Temel Hekimlik Uygulamaları Öğrenme Düzeyleri:

Tıp fakültesinden mezun olan hekimin, temel hekimlik uygulamaları sırasında sergilemesi gereken performansın, dolayısıyla öğrenmenin asgari düzeyini belirtir (Tablo 2.4.1.). Asgari düzey listesindeki her bir beceri / uygulama için ayrı ayrı belirlenir. Fakülteler uyguladıkları eğitim süresi içinde, her bir öğrencinin söz konusu hekimlik uygulamasını belirlenen asgari düzeyde yapabilir duruma gelmesini sağlarlar.

Öğrenme Düzeyi	Açıklama
1	Uygulamanın nasıl yapıldığını bilir ve sonuçlarını hasta ve/veya yakınlarına açıklar
2	Acil bir durumda kılavuz/yönergeye uygun biçimde uygulamayı yapar
3	Karmaşık olmayan, sık görülen, durumlarda/olgularda uygulamayı* yapar
4	Karmaşık durumlar/olgular da dahil uygulamayı* yapar
* Ön değerlendirmeyi/değerlendirmeyi yapar, gerekli planları oluşturur, uygular ve süreç ve sonuçlarıyla ilgili hasta ve yakınlarını/toplumu bilgilendirir	

BÖLÜM 2

2.4. TEMEL HEKİMLİK UYGULAMALARI LİSTESİ

Tablo 2.4. Temel Hekimlik Uygulamaları	Düzeyler
A. Öykü alma	
1. Genel ve soruna yönelik öykü alabilme	4
2. Mental durumu değerlendirebilme	3
3. Psikiyatrik öykü alabilme	3
B. Genel ve soruna yönelik fizik muayene	
1. Adli olgu muayenesi	3
2. Antropometrik ölçümler	3
3. Batın muayenesi	4
4. Bilinç değerlendirme	4
5. Çocuk ve yenidoğan muayenesi	4
6. Deri muayenesi	4
7. Digital rektal muayene	3
8. Gebe muayenesi	3
9. Genel durum ve vital bulguların değerlendirilmesi	4
10. Göz dibi muayenesi	2
11. Göz muayenesi	3
12. Jinekolojik muayene	3
13. Kardiyovasküler sistem muayenesi	4
14. Kas-İskelet sistem muayenesi	3
15. Kulak-burun-boğaz ve baş boyun muayenesi	3
16. Meme ve aksiller bölge muayenesi	3
17. Nörolojik muayene	3
18. Olay yeri incelemesi	2
19. Ölü muayenesi	3
20. Ruhsal durum muayenesi	3
21. Solunum sistemi muayenesi	4
22. Ürolojik muayene	3
C. Kayıt tutma, raporlama ve bildirim	
1. Adli rapor hazırlayabilme	3
2. Adli vaka bildirimi düzenleyebilme	4
3. Aydınlatma ve onam alabilme	4
4. Engellilik raporu konusunda danışmanlık yapabilme	3
5. Epikriz hazırlayabilme	4
6. Güncel mevzuata uygun sağlık raporlarını hazırlayabilme	3

Tablo 2.4. Devamı	Düzeyler
C. Kayıt tutma, raporlama ve bildirim	
7. Hasta dosyası hazırlayabilme	4
8. Ölüm belgesi düzenleyebilme	3
9. Reçete düzenleyebilme	4
10. Tedaviyi red belgesi hazırlayabilme	4
11. Yasal olarak bildirim zorunlu hastalıkları ve durumları bildirme ve raporlama	4
D. Laboratuvar testleri ve ilgili diğer işlemler	
1. Biyolojik materyalle çalışma ilkelerini uygulayabilme	4
2. Dekontaminasyon, dezenfeksiyon, sterilizasyon, antisepsi sağlayabilme	4
3. Dışkı yayması hazırlayabilme ve mikroskopik inceleme yapabilme	3
4. Direkt radyografileri değerlendirebilme	3
5. EKG çekebilme ve değerlendirebilme	3
6. Gaitada gizli kan incelemesi yapabilme	4
7. Glukometre ile kan şekeri ölçümü yapabilme ve değerlendirebilme	4
8. Kanama zamanı ölçümü yapabilme ve değerlendirebilme	2
9. Laboratuvar inceleme için istek formunu doldurabilme	4
10. Laboratuvar örneğini uygun koşullarda alabilme ve laboratuvara ulaştırabilme	4
11. Mikroskop kullanabilme	4
12. Peak-flow metre kullanabilme ve değerlendirebilme	3
13. Periferik yayma yapabilme ve değerlendirebilme	3
14. Su dezenfeksiyonuyapabilme	3
15. Su numunesi alabilme	3
16. Sularda klor düzeyini belirleyebilme ve değerlendirebilme	3
17. Tam idrar analizi (mikroskopik inceleme dahil) yapabilme ve değerlendirebilme	3
18. Tarama ve tanısal amaçlı inceleme sonuçlarını yorumlayabilme	3
19. Vajinal akıntı örneği hazırlayabilme	3

Tablo 2.4. Devamı	Düzeyler
E. Girişimsel ve girişimsel olmayan uygulamalar	
1. Acil psikiyatrik hastanın stabilizasyonunu yapabilme	3
2. Adli olguların yönetilebilmesi	3
3. Airway uygulama	3
4. Akılcı ilaç kullanımı ilkelerini uygulayabilme	4
5. Akılcı laboratuvar ve görüntüleme inceleme istemi yapabilme	4
6. Arteryal kan gazı alma	3
7. Atel hazırlayabilme ve uygulayabilme	3
8. Balon maske (ambu) kullanımı	4
9. Bandaj, turnike uygulayabilme	4
10. Burun kanamasına müdahale edebilme	2
11. Çocuklarda büyüme ve gelişmeyi izleyebilme (persentil eğrileri, tanner derecelendirmesi)	3
12. Çoklu travma hastasının değerlendirilmesi	3
13. Damar yolu açabilme	3
14. Defibrilasyon uygulayabilme	4
15. Delil tanıyabilme/koruma/nakil	2
16. Deri-yumuşak doku apsesi açabilme	3
17. Dış kanamayı durduracak/sınırlayacak önlemleri alabilme	3
18. DixHallpike testi ve Epley manevrası uygulayabilme	3
19. Doğum sonrası anne bakımını yapabilme	3
20. Doğum sonrası bebek bakımı yapabilme	3
21. El yıkama	4
22. Endoskopik işlem	1
23. Entübasyon yapabilme	3
24. Epizyotomi açılabilme ve dikebilme	2
25. Gebe ve loğusa izlemi yapabilme	3
26. Genogram çıkarabilme (soy ağacı çıkarabilme)	1
27. Glasgow/AVPU koma skalasının değerlendirilebilme	4
28. Gözden yabancı cisim çıkarılması	2
29. Hastadan biyolojik örnek alabilme	3
30. Hastanın uygun olarak taşınmasını sağlayabilme	4
31. Hastaya koma pozisyonu verebilme	4

Tablo 2.4. Devamı	Düzeyler
E. Girişimsel ve girişimsel olmayan uygulamalar	
32. Hastayı uygun biçimde sevk edebilme	4
33. Hava yolundaki yabancı cismi çıkarmaya yönelik ilk yardım yapabilme	3
34. Hukuki ehliyeti belirleyebilme	2
35. IM, IV, SC, ID enjeksiyon yapabilme	4
36. İdrar sondası takabilme	3
37. İleri yaşam desteği sağlayabilme	3
38. İntihara müdahale	2
39. İntraosseos uygulama yapabilmesi	2
40. Kan basıncı ölçümü yapabilme	4
41. Kan transfüzyonu yapabilme	3
42. Kapiller kan örneği alabilme	4
43. Kene çıkartabilme	3
44. Kültür için örnek alabilme	3
45. Lavman yapabilme	3
46. Lomber Ponksiyonyapabilme	1
47. Minimalental durum muayenesi	3
48. Nazogastrik sonda uygulayabilme	3
49. Normal spontan doğum yaptırabilme	2
50. Oksijen ve nebul-inhalel tedavisi uygulayabilme	4
51. Oral, rektal, vajinal ve topikal ilaç uygulamaları yapabilme	3
52. Otopsi yapabilme	2
53. Parasentez yapabilme	1
54. Perikardiyosentez uygulayabilme	1
55. Plevral ponksiyon/torasentez yapabilme	2
56. PPD testi uygulayabilme ve değerlendirme	3
57. Puls oksimetre uygulayabilme ve değerlendirebilme	4
58. Rinne-Weber testleri uygulayabilme	3
59. Servikal collar (boyunluk) uygulayabilme	4
60. Soğuk zincire uygun koruma ve taşıma sağlayabilme	4
61. Solunum fonksiyon testlerini değerlendirebilme	3
62. Suprapubik mesane ponksiyonu yapabilme	2

BÖLÜM 2

2.4. TEMEL HEKİMLİK UYGULAMALARI LİSTESİ

Tablo 2.4. Devamı	Düzeyler
E. Girişimsel ve girişimsel olmayan uygulamalar	
63. Temel yaşam desteği uygulayabilme	4
64. Topuk kanı alabilme	4
65. Travma sonrası kopan uzvun uygun olarak taşınmasını sağlayabilme	4
66. Uygulanacak ilaçları doğru şekilde hazırlayabilme	3
67. Vajinal ve servikal örnek alabilme	3
68. Yara-yanık bakımını yapabilme	3
69. Yenidoğan canlandırması	2
70. Yüzeysel sütür atabilme ve alabilme	4
71. Zehirlenmelerde akut dekontaminasyon ilkelerini sağlama	2
F. Koruyucu hekimlik ve toplum hekimliği uygulamaları	
1. Acil yardımların organizasyonunu yapabilme	3
2. Aile planlaması danışmanlığı yapabilme	4
3. Bağışıklama danışmanlığı verebilme	4
4. Bağışıklama hizmetlerini yürütebilme	4
5. Doğru emzirme yöntemlerini öğretebilme	4
6. Geriyatrik değerlendirme yapabilme	3
7. Kendi kendine meme muayenesini öğretebilme	4
8. Kontrasepsiyon yöntemlerini doğru uygulayabilme ve kullanıcıları izleyebilme	3
9. Maluliyet değerlendirme	1
10. Olağan dışı durumlarda sağlık hizmeti sunabilme	2
11. Periyodik sağlık muayenesi (görme, işitme, metabolik hastalıklar, riskli grupların aşılınması, kanser taramaları)	4
12. Sağlık çalışanlarının sağlığının korunması ile ilişkili önlemleri alabilme	4
13. Sağlık hizmeti ilişkili enfeksiyonları engelleyici önlemleri alabilme	3
14. Toplu yaşam alanlarında enfeksiyonları engelleyici önlemleri alma	4
15. Topluma sağlık eğitimi verebilme	3
16. Toplumda bulaşıcı hastalıklarla mücadele edebilme	3

Tablo 2.4. Devamı	Düzeyleyler
F. Koruyucu hekimlik ve toplum hekimliği uygulamaları	
17. Toplumda sağlıkla ilgili sorunları epidemiyolojik yöntemler kullanarak saptayabilme ve çözüm yollarını ortaya koyabilme	3
18. Toplumdaki risk gruplarını belirleyebilme	3
G. Bilimsel araştırma ilke ve uygulamaları	
1. Bilimsel verileri derleyebilme, tablo ve grafiklerle özetleyebilme,	3
2. Bilimsel verileri uygun yöntemlerle analiz edebilme ve sonuçları yorumlayabilme	2
3. Bir araştırmayı bilimsel ilke ve yöntemleri kullanarak planlayabilme	2
4. Güncel literatür bilgisine ulaşabilme ve eleştirel gözle okuyabilme	3
5. Klinik karar verme sürecinde, kanıta dayalı tıp ilkelerini uygulayabilme	3
6. Sağlık düzeyi göstergelerini kullanarak hizmet bölgesinin sağlık düzeyini yorumlayabilme	3
H. Sağlıklılık	
1. Bağışıklama-çocukluk çağı ve erişkinlerde	4
2. Bebek Sağlığı İzlemi	4
3. Egzersiz ve fiziksel aktivite	4
4. Hayatın farklı evrelerinde izlem ve periyodik sağlık muayeneleri (gebelik, doğum, lohusalık, yenidoğan, çocukluk, ergenlik, yetişkinlik, yaşıllık)	4
5. Sağlıklı beslenme	4
I. Taramalar	
1. Evlilik öncesi tarama programı	4
2. Gelişimsel kalça displazisi tarama programı	4
3. Görme tarama programları	4
4. İşitme tarama programları	4
5. Yenidoğan metabolik ve endokrin hastalık tarama programı	4

BÖLÜM 2

2.5. TEMEL TIP BİLİMLERİ UÇEP UYUM TABLOSU (ÖRNEK)

Tablo 2.5. Temel Tıp Bilimleri UÇEP Uyum Tablosu

Semptomlar durumlar	Çekirdek hastalıklar / klinik problemler	Öğrenme / Performans Düzeyi	İlgili olduğu organ sistemi, tema	İçerik listesi
Öksürük	Pnömoni	TTKİ	Solunum	Solunum sistemi anatomisi Solunum sistemi histolojisi ve embriyolojisi Solunum fizyolojisi pH - Asid baz dengesi Solunum yolu enfeksiyonlarının mikrobiyolojik etkenleri Solunum yolu enfeksiyonlarının patogenezi Solunum mekaniği ve dinamiği Solunum yolları hastalıklarında epidemiyoloji Solunum sistemi enfeksiyonları tedavisinin farmakolojisi Solunum sistemi radyolojisi Pnömoni tanısı, ayırıcı tanısı ve tedavisi Solunum yolu enfeksiyonlarında korunma ve izlem

İlgili hekimlik uygulamaları	İlgili Yeterlikler	Öğrenme yöntemi/ Ölçme- Değerlenme yöntemi
<p>Genel ve soruna yönelik öykü alabilme Genel durum ve vital bulguların değerlendirilmesi Solunum sistemi muayenesi Aydınlatma ve onam alabilme Epikriz hazırlayabilme Hasta dosyası hazırlayabilme Reçete düzenleyebilme Biyolojik materyalle çalışma ilkelerini uygulayabilme Direkt radyografileri okuma ve değerlendirebilme Laboratuvar inceleme için istek formunu doldurabilme Laboratuvar örneğini uygun koşullarda alabilme ve laboratuvara ulaştırabilme Arteryal kan gazı alma Tarama ve tanısal amaçlı inceleme sonuçlarını yorumlayabilme Akılcı ilaç kullanımı ilkelerini uygulayabilme Akılcı laboratuvar ve görüntüleme inceleme istemi yapabilme Kültür için örnek alabilme Hastadan biyolojik örnek alabilme Bağışıklama danışmanlığı verebilme Sağlık ile ilgili konularda veri toplama, analizi ve yorumlayabilme Toplu yaşam alanlarında enfeksiyonları engelleyici önlemleri alma Topluma sağlık eğitimi verebilme Toplumda bulaşıcı hastalıklarla mücadele edebilme Toplumda sağlıkla ilgili sorunları epidemiyolojik yöntemler kullanarak saptayabilme ve çözüm yollarını ortaya koyabilme Toplumdaki risk gruplarını belirleyebilme</p>	<p>Sağlık hizmeti sunumu</p>	<p>Fakülteler tarafından belirlenir</p>

2.6. KAYNAKLAR

1. Ulusal Çekirdek Eğitim Programı; 2002
2. Mezuniyet Öncesi Tıp Eğitimi Ulusal Çekirdek Eğitim Programı; 2014.
3. TIPTA UZMANLIK KURULU MÜFREDAT OLUŞTURMA VE STANDART BELİRLEME SİSTEMİ, Çekirdek Müfredat Hazırlama Kılavuzu, 2013 <https://dosyamerkez.saglik.gov.tr/Eklenti/13066,tukmosmhk11pdf.pdf?0>
4. Özlem Coşkun, Işıl İrem Budakoğlu, Dilek Öztaş, Özgür Erdem , Sahada Çalışan Hekimlerin Ulusal Çekirdek Eğitim Programının-2014'te Yer Alan Hekimlik Uygulamaları Hakkındaki Görüşlerinin Değerlendirilmesi, sözel bildiri, UTES 2019, 10-12 Nisan 2019, Eskişehir Osmangazi Tıp Fakültesi
5. Türkiye Hane halkı Sağlık Araştırması: Bulaşıcı Olmayan Hastalıkların Risk Faktörleri Prevalansı 2017. Editörler: Üner S, Balcılar M, Ergüder T. Dünya Sağlık Örgütü Türkiye Ofisi, Ankara, 2018.
6. Karan M. A. Demografik Değişimle İlgili Hastalık Yükü. <http://www.sdplatform.com/dergi/1044/demografik-degisimle-ilgili-hastalik-yuku.aspx>. 17 Aralık 2018 tarihinde ulaşılmıştır.
7. Songur C, Saylavcı E., Kiran Ş. Avrupa'da Ve Türkiye'de Ruh Sağlığı Hizmetlerinin Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi. Social Sciences Studies Journal. 2017, 3:4; 276-289.
8. Kahveci R, Dilmaç E., Özsarı H., Aydın M., Artantaş A. B., Ayhan D., Koç M. Sağlıklı Yaşlanma Ve Kronik Hastalıklar Raporu. 2013 <http://saglikliturkiye.org/yayinlar/saglikli-yaslanma-ve-kronik-hastaliklar-farkindalik-raporu/> 17 Aralık 2018 tarihinde ulaşılmıştır.
9. Türkiye Kronik Hastalıklar Ve Risk Faktörleri Sıklığı Çalışması. Editörler: Ünal B., Ergör G. Sağlık Bakanlığı Yayın No 909, Ankara, Yayın Tarihi 2013.
10. Ulusal Hastalık Yükü Çalışması Sonuçları Ve Çözüm Önerileri. Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi. 2017 http://www.tip.hacettepe.edu.tr/ekler/pdf/ulusal_program.pdf 17 Aralık 2018 tarihinde ulaşılmıştır.
11. Ulusal Hastalık Yükü Çalışması. Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi. 2013 http://www.hips.hacettepe.edu.tr/uhyusunumu_06122016.pdf 17 Aralık 2018 tarihinde ulaşılmıştır.
12. 652 Sağlık Bakanlığı Birinci Basamak Sağlık Kurum Ve Kuruluşlarına Ad Verilmesi Hakkında Yönerge, Mayıs 2019
13. Aile Hekimliği Uygulama Yönetmeliği, Tarih: 25.01.2013 Sayı: 28539
14. Budakoğlu İ, Coşkun Ö, Ergün MA. National Undergraduate Medical Core Curriculum in Turkey: Evaluation of Residents. Balkan Med J.2014;31:23-28

BÖLÜM 3

DAVRANIŞSAL, SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER LİSTESİ

BÖLÜM 3

DAVRANIŞSAL, SOSYAL ve BEŞERİ BİLİMLER (DSBB)

Günümüzde sağlıklılık ve hastalık biyolojiden başlayarak genetik, davranışlar, ilişkiler, toplum, kültür ve çevrenin/ekosistemin çok boyutlu etkileşiminin bir sonucu olarak değerlendirilmektedir. Mezuniyet Öncesi Tıp Eğitimi UÇEP'in yenilenmesi kapsamında, tıp eğitimi programları ve eğitim süreçlerine yukarıdaki bütüncül çerçevenin dâhil edilebilmesi için Davranışsal, Sosyal ve Beşerî Bilimler (DSBB) Çalışma Grubu oluşturulmuştur. UÇEP-2020 DSBB Çalışma Grubunun amacı tıp eğitimin programlarında yer alması gereken davranışsal, sosyokültürel ve çevresel durumlara ve bu durumları bütüncül bir anlayışla etkin bir şekilde yönetilebilmesi için sahip olunması gereken yeterliklere ilişkin ulusal bir çerçeve oluşturmaktır.

Hastalıklar yalnızca biyomedikal/patofizyolojik süreçler olarak görülmemekte, davranışsal, sosyal ve kültürel olgular olarak da ele alınmaktadır. Bu anlayış hem sağlık bakım süreçlerini hem de tıp eğitimi süreçlerini dönüştürmeye başlamıştır. Bu nedenle, günümüzde hekimlerden beklenen bireylerin sosyal, kültürel ve davranışsal özelliklerini de dikkate alarak tıbbi uygulamalarını gerçekleştirmeleridir. Dünyada, tıp eğitimi programlarında davranışsal, sosyal ve beşerî bilimlerin yerinin güçlendirilmesi adına çeşitli ek programlar mevcuttur. Bilindiği gibi, UÇEP-2014'de DSBB'e ilişkin durumlar, "Semptomlar/Durumlar Listesi" altında yer almakta idi. UÇEP-2020 güncelleme çalışması kapsamında ise bu konunun detaylı ele alınarak güçlendirilmesine karar verilmiştir.

Bu amaçla Halk Sağlığı, Psikiyatri, Tıp Tarihi ve Etik, Tıp Eğitimi, Sosyal Pediatri, İç Hastalıkları, Aile Hekimliği, Sağlık Yönetimi, Psikoloji, Sosyoloji, Antropoloji ve Hukuk olmak üzere farklı disiplinlerden akademisyenler ve sahada çalışan uzmanlardan oluşan Davranışsal, Sosyal ve Beşerî Bilimler (DSBB) Çalışma Grubu oluşturulmuştur. Ayrıca çalışma grubunda tıp eğitimi ve sağlıkla ilişkili derneklerin ve öğrencilerin temsiline de önem verilmiştir.

Temel olarak, toplantı başlangıcında süreç ve yöntem üzerine yapılan oturumlar ve giriş sunumlarının ardından aşağıdaki sorulara yanıt bulmak

üzere çalışmalara yaklaşık bir sene boyunca devam edilmiştir: (1) Tıp Fakültesinden mezun olan bir hekimin birinci basamak düzeyinde sık olarak karşılaşılabileceği, tek başına veya ekibin aktif bir üyesi olarak yönetebilmesi gereken davranışsal, sosyal ve beşerî bilimler ile ilişkili çekirdek durumlar ve alt durumlar neler olabilir? (2) Tıp Fakültesinden mezun olan bir hekimin bu durumlarla etkin bir şekilde başa çıkabilmesi veya yönetebilmesi için gerekli olacak yetkinlikler nelerdir?

İlk toplantıda beyin fırtınası ile süreçte izlenecek yöntem ve yaklaşımlar belirlenmiştir. Daha sonraki toplantılarda ise atölye çalışmalarıyla, tıp fakültesi mezununun birinci basamakta sık olarak karşılaşıacağı ve tek başına veya ekibin aktif bir üyesi olarak yönetmesi gereken DSBBye ilişkin durumlar listelenmiştir. Bu listeler daha sonra sahada çalışan hekimlerin ve sağlıkla ilişkili akademisyenlerin katılımıyla gerçekleştirilen Modifiye Delfi yöntemi ile olgunlaştırılmıştır. Ortaya çıkan ilk liste, görüş alınmak üzere tüm tıp fakültelerine gönderilmiştir. Delfi çalışması sonrasında ve tıp fakültelerinden gelen görüşler doğrultusunda liste belirlenerek DSBB'ye ilişkin durumlar ve alt durumlar listesi oluşturulmuştur.

Süreç sonunda, DSBB Çalışma Grubunun özverili çalışması, tıp fakültelerinin ve saha da çalışan uzmanların görüşleri ile UÇEP-2020 kılavuzunda yer almak üzere toplam 35 ana durumdan oluşan DSBB çekirdek liste, alt durumlarıyla birlikte sıralanmıştır (Tablo 3.1.). Ayrıca UÇEP-2014 ile karşılaştırma yapılmış, sonuçlar sunulmuştur (Tablo 3.2.). Emek veren DSBB Çalışma Grubu üyelerine ve görüşleriyle sürece katkı veren tıp fakültelerine, öğrencilere, sahada çalışan uzmanlara ve derneklere teşekkür ederiz.

BÖLÜM 3

Tablo 3.1. Ulusal Çep-2020 Davranışsal, Sosyal ve Beşeri Bilimler Durumlar Listesi

ANA DURUM	ALT DURUMLAR
1. Ayrımcılık, yanlılık, damgalama	a. Göçmenler
	b. İncinebilir gruplar (yaşlı, engelli, hükümlü ve tutuklu vb.)
	c. Toplumsal cinsiyet
	d. Hastalığı nedeniyle damgalanan bireyler
2. Bağımlılık	a. Alkol
	b. Tütün
	c. Madde
	d. Davranışsal bağımlılık (kumar, alışveriş, teknolojik, internet bağımlılığı)
	e. Bağımlılığa bağlı ailesel ve toplumsal yük
3. Bilimsel araştırma yöntemleri ve etiği	a. Bilimsel paradigma ve paradigma dönüşümü
	b. Kanıta dayalı tıp uygulamaları
	c. Araştırmacıların toplumsal hesap verebilirliği
	d. Nicel ve nitel araştırma yöntemleri
	e. Araştırma etiği, ihlalleri ve yasal boyutu
4. Çalışma ve sağlık etkileşimi	a. Meslek hastalıkları
	b. İş ile ilgili hastalıklar
	c. Hastalığın işe etkisi ve hastalık sonrası işe dönüş (rehabilitasyon)
	d. İş stresi ve psikososyal riskler, mobbing, tükenmişlik sendromu
	e. Duyarlı gruplar (çocuk/göçmen/yaşlı/genç işçiler)
	f. İş kazaları
	g. İş güvenliği
5. Çevre ve sağlık etkileşimi	a. Sağlıklı beslenme ve gıda politikaları
	b. Mekan ve sağlık
	c. Kentleşme
	d. Çevresel hastalıklar

Tablo 3.1. Devamı

ANA DURUM	ALT DURUMLAR
5. Çevre ve sağlık etkileşimi	e. Zararlı çevresel etkenlere maruz kalım (hava kirliliği, su kirliliği, kimyasallar, biyosidal ürünler, endokrin bozucu, atıklar vb.)
	f. Ekolojik tahribat ve sağlık etkileri
	g. Nükleer kazalarla ilgili ortaya çıkan sağlık problemleri
	h. Çevre ve ekoloji etiği
	i. Nüfus değişiklikleri ve politikaları
	j. Sosyal çevre ve sosyal iyilik hali
	k. Toplumda bulaşıcı hastalıklar ile mücadele
6. Çocuk ihmali ve istismarı	a. İhmal (duygusal, fiziksel, tıbbi, eğitimsel vb.)
	b. İstismar (fiziksel, duygusal, cinsel)
	c. Çocuk işçiliği
	d. Sokakta yaşayan çocuk
	e. Ergen gebelikler
	f. Çocuk yaşta evlilik
7. Göç	a. Savaş/terör ve göç, mültecilik
	b. İç göç
	c. Ekonomik nedenlerle göç
	d. İklim göçü
	e. Sağlık çalışanlarının göçü
8. Hekim hasta etkileşiminde güçlükler	a. Koruyucu ve tedavi edici uygulamalara uyumsuzluk/red (örn. aşı kararsızlığı)
	b. Aşırı talepkar hasta
	c. Manipülatif hasta
	d. Dirençli hasta
	e. Temaruz (çıkar elde etmek için hasta rolü yaparak sağlık hizmeti kullanımı)
	f. Yastaki hasta
	g. Somatizasyon/psiko-sosyal etkenlerle tetiklenen bedensel belirtiler

BÖLÜM 3

Tablo 3.1. Devamı	
ANA DURUM	ALT DURUMLAR
8. Hekim hasta etkileşiminde güçlükler	h. Sık başvuran hasta
	i. Kültürlerarası iletişime ilişkin zorluklar
9. Hekimin iyilik hali	a. Yıldırma
	b. Aşırı iş yükü ve tükenmişlik
	c. Mesleğe yabancılaşma
	d. Aidiyet duygusu
	e. Dayanıklılık
	f. Fiziksel ve ruhsal sağlık
	g. İş doyumu
	h. Ekonomik iyilik hali
	i. Yönetmel süreçler, iş sağlığı ve güvenliği
	j. Özlük haklarının kaybı
10. Hukuki ve etik durumlar	a. Mesleki görev ve yükümlülükler
	b. Tıbbi uygulamalarda hukuki ve etik ayrımlar ve ikilemler
	c. Tıp ve sağlıkla ilgili ulusal ve uluslararası belgeler, yasal mevzuat ve etik kodlar
	d. Hekim hasta ilişkisinin hukuki niteliği ve etik boyutu
	e. Aydınlatılmış onam ve özellikli durumlar
	f. Sağlık hizmet sunum sürecinin koordinasyonu (koruyucu, tedavi ve rehabilite edici hizmetlerde işbirliği ve ekip hizmeti gerektiren durumlar) ve etik
	g. Tıbbi kayıt, reçete ve rapor yazımında etik durumlar
	h. Yaşamın başlangıcı ve sonu ile ilgili etik durumlar
	i. Zorla tedavide yasal ve etik durumlar
	11. İnsan hakları ve sağlık
b. Hasta hakları ve sorumlulukları	
c. Hekim hakları ve sorumlulukları	
d. Toplumsal yaşamda hak ihlallerinin yarattığı psiko-sosyal yük	

Tablo 3.1. Devamı

ANA DURUM	ALT DURUMLAR
12. İşsizlik ve yoksulluk	a. Toplumsal/küresel eşitsizlik ve sağlık göstergeleri
	b. Çocuk işçiliği
	c. Bireyin psiko-sosyal iyilik hali
	d. Toplum ve aile sağlığı
13. Kazalar	a. Ev kazaları
	b. Trafik kazaları
	c. İş kazaları
	d. Nükleer ve endüstriyel kazalar
14. Kronik/ Bulaşıcı olmayan hastalıklar	a. Risk faktörlerinin izlenmesi ve önlenmesi
	b. Yönetimi
	c. Multimorbidite
	d. Bakım alanının ve verenin yükü
	e. Kronik hastalıklarla ilgili göstergeler ve toplumdaki dağılımlarından kaynaklanan eşitsizlikler
	f. Kronik ağrı, demans, uyku sorunları ve depresyon gibi semptom ve durumların psiko-sosyal yönleri
15. Küresel iklim krizi	a. Salgın hastalıklar
	b. İklim göçü ve göçmenler
	c. Su ve gıda güvencesi
	d. Afetler ve aşırı hava olayları (sel, aşırı yağışlar, sıcak hava dalgaları, kuraklık vb.)
	e. İncinebilir gruplar
	f. İklim ve enerji politikaları
16. Küreselleşme ve sağlık	a. Biyopolitika ve küreselleşme
	b. Tüketim toplumu ve sağlık
	c. Ekonominin küreselleşmesi ve sağlık
	d. Sağlık çalışanlarının göçü ve emeğin serbest dolaşımı
17. Olağandışı durumlar/afetler	a. İnsan eliyle oluşan afetler
	b. Doğal afetler

BÖLÜM 3

Tablo 3.1. Devamı	
ANA DURUM	ALT DURUMLAR
17. Olağandışı durumlar/afetler	c. Olağandışı durumlar (sivil eylemler, terörizm, çatışma, savaşlar, kitlesel yaralanmalar vb.)
	d. Organizasyonel ve etik sorunlar
18. Ölüm, ölmekte olan birey ve yas	a. Yas, uzamış yas
	b. Yaşamın sonuyla ilgili etik/yasal durumlar
	c. Kötü haber verme
19. Öncelikli/dezavantajlı gruplar	a. Özel gereksinimi olan çocuklar (kronik sağlık sorunları, nöro-gelişimsel bozukluklar)/engelliler
	b. Çocuklar (refakatsiz, koruma altındaki ve sokakta yaşayan çocuklar)
	c. Yaşlılar
	d. Göçmenler/mülteciler, sığınmacılar
	e. Gebeler
	f. Tutuklu ve hükümlüler
20. Psikolojik ve sosyal iyilik hali	a. Hayatın farklı evrelerinde sağlık
	b. Aile sağlığı, aile desteği
	c. Sosyal/beşeri sermaye, sosyal destek
	d. Kültür ve sağlık inanışları/davranışları
	e. Sosyal adalet ve refah
	f. Sosyal yalıtılmışlık
	g. Aidiyet, amaç ve anlam dünyası
	h. Esneklik/dayanıklılık, belirsizlikleri/ikilemleri kucaklama
	i. Güç ve denetim; kendisiyle ilgili süreçlere dahil olma/etki etme
	j. Stres ve stresle başatma
21. Sağlık çalışanına yönelik şiddet	a. Sağlık profesyonellerine yönelik şiddet
	b. Sağlık hizmet sunumunun aksatılması/engellenmesi
	c. Stajyer öğrencilere ve intönlere yönelik şiddet

Tablo 3.1. Devamı

ANA DURUM	ALT DURUMLAR
22. Sağlık hizmet sunum süreçlerinde çatışma/yıldırma (mobbing)	a. Güç ilişkisi, kontrol, gücün paylaşımı
	b. Ekip içi ve ekipler arası çatışma
	c. Disiplinler ve meslekler arası çatışma
	d. Kurumlar/birimler arası çatışma
23. Sağlık uygulamalarının öz eleştiri gerektiren yönleri	a. Tıbbın sosyal kontrol aracına dönüştürülmesi, toplumsal mühendislik
	b. Defansif tıp
	c. Gündelik yaşamın tıbbileştirilmesi (medikalizasyon)
	d. Sağlık ve sosyal yapılar, söylem toplulukları, bilgi-iktidar ilişkisi
	e. Beden-zihin ikilemi ve indirgemeci yaklaşımlar
	f. Sağlıklı yaşam alışkanlıklarının ticarileştirilmesi
	g. Aşırı tıbbi uygulamalar
	h. Geleneksel ve tamamlayıcı tıpta hatalı uygulamalar
24. Sağlık yönetimi	a. Sağlık sistemleri
	b. Sağlık politikaları
	c. Sağlık ekonomisi
	d. Sağlık örgütlerinin yönetimi
	e. Küreselleşme ve sağlık politikaları/yönetimi
	f. Sağlık göstergeleri, surveyans, sağlıkta nitelik/kalite, sağlık hizmetlerinde/eğitimde sürekli gelişim
	g. Hekim ödeme yöntemleri ve performansa dayalı sistem
	h. Kapı tutuculuk ve basamaklı sağlık hizmetlerinin entegrasyonu
	i. Toplum yönelimlilik, toplumsal hesap verebilirlik
	j. Özelleştirme ve ilgili politikaların sağlığa etkisi
	k. Çok paydaşlı sağlık yaklaşımı (tek sağlık, uluslararası sağlık tüzüğü, ulusal ve uluslararası sivil toplum kuruluşları)

BÖLÜM 3

Tablo 3.1. Devamı	
ANA DURUM	ALT DURUMLAR
25. Sağlıklılık durumları	a. Beslenme
	b. Fiziksel, zihinsel aktivite ve egzersiz
	c. Sedanter yaşam
	d. Sosyal yaşama katılım
	e. Sağlığı geliştiren kamu politikaları
	f. Sağlık göstergelerinin belirlenmesi ve kullanımı
	g. Okul sağlığı
	h. Anne ve çocuk sağlığı
	i. Sağlık okur-yazarlığı
	j. Sağlığın geliştirilmesi
	k. Ağız-diş sağlığı
	l. Bağışıklama
	m. Seyahat sağlığı
	n. Sağlıklı yaşamın ticarileştirilmesi
26. Sağlıkta eşitsizlik	a. Sağlık hizmetine erişimde eşitsizlik
	b. Sağlık/Sağlıksızlık durumlarının toplumdaki dağılımlarından kaynaklanan eşitsizlik
27. Stres	a. Gündelik yaşam yüklenmeleri
	b. Majör yaşam olayları
	c. İş ortamlarında stress
	d. Stres yönetimi
	e. Strese bağlı bedensel ve zihinsel yakınmalar
28. Şiddet	a. Kadına yönelik şiddet
	b. Çocuğa yönelik şiddet
	c. Yaşlıya yönelik şiddet
	d. Siber şiddet
	e. İncinebilir gruplarda şiddet
	f. Akran zorbalığı

Tablo 3.1. Devamı

ANA DURUM	ALT DURUMLAR
29. Teknoloji ve sağlık etkileşimi	a. Yapay zeka
	b. Dijitalleşme, kişisel sağlık verileri ve büyük verinin yönetimi
	c. Giyilebilir teknolojiler
	d. Güncel tanı-tedavi araçları
	e. Teknolojik iletişim araçları ve kanalları
	f. Teknoloji bağımlılığı, teknolojinin yanlış ve kötüye kullanımı
	g. Medya ve aşırı/gürültülü bilginin yönetimi
	h. Online sağlık uygulamaları
	i. İleri teknoloji kullanımı ve etik sorunlar
30. Tıbbi hatalar ve profesyonellik dışı davranışlar	a. Malpraktis
	b. Hasta ve hasta yakınlarına profesyonellik/etik dışı davranışlar
	c. Sağlık ve eğitim süreçlerinde gücün kötüye kullanımı
	d. Çıkar çatışmaları, kendi çıkarına kullanma
	e. İletişim sorunları
31. Tıpta profesyonellik	a. Toplumsal hesap verebilirlik
	b. Dürüstlük, gizliliğe saygı, gerçeği söyleme, mahremiyete saygı
	c. Mesleki değerler, mesleki kimlik gelişimi ve tarihsel perspektif, mesleki ve bireysel gelişime sürekli açık olma
	d. Mesleki hakimiyet/örgütlülük/özerklik
	e. Sağlığı ve mesleği savunma
32. Toplumsal cinsiyet temelli ayrımcılık	a. Eğitime erişim ve eğitsel süreçlerde (tıp eğitimi dahil)
	b. Organizasyonel ve yönetsel süreçler ile çalışma hayatında
	c. Sağlık hizmetlerinde (talep, sunum, erişim vb)
	d. Sosyalleşme ve toplumsal yaşama katılım süreçlerinde
33. Toplumsal ve kültürel çeşitlilik	a. Sağlık algısı, davranışları ve uygulamalarında kültürel çeşitlilik
	b. Kültürlerarası etkileşim ve sorunlar (iletişim, etik vb.)

BÖLÜM 3

Tablo 3.1. Devamı	
ANA DURUM	ALT DURUMLAR
34. Üreme sağlığı/Cinsel sağlık	a. Sağlıklı cinsel yaşam ve danışmanlık
	b. İstenmeyen gebelik/gebelikten korunma
	c. Ergen gebeliği
	d. Üreme sağlığı ve etik
	e. Cinsel yolla bulaşan hastalıklar ve korunma yolları
	f. Rıza
	g. Cinsel saldırı
35. Yaşlılık	a. Bakım alanının ve verenin yükü
	b. Yaşlı ihmali ve istismarı
	c. Multi-morbidite ve polifarmasi
	d. Yaşlı sağlığının geliştirilmesi
	e. İşlevselliğin sürdürülmesi
	f. Kırılganlık
	g. Yalnızlık ve sosyal destek gereksinimi
	h. Otonomi

Bir önceki versiyonla yeni versiyon arasındaki ilişkiyi göstermek adına aşağıda UÇEP-2020 DSBB listesinde sıralanan durumlar, UÇEP-2014’de yer alan üç ana başlık açısından ele alınarak sunulmuştur.

Tablo 3.2. Ulusal ÇEP-2014 ve Ulusal ÇEP-2020 Karşılaştırması	
Ulusal ÇEP 2014’de Semptomlar/ Durumlar listesinde yer alan üç başlık ve durumlar	Ulusal ÇEP-2020-DSBB listesinde yer alan durumlar
<p>Adli ve/veya Psiko-sosyal Durumlar¹</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hukuki durumlar/sorumluluklar • İhmal ve istismar (çocuk, yaşlı, engelli, incinebilir gruplar) • Kazalar (ev-iş-trafik kazaları, elektrik çarpması, düşme, boğulmalar) • Öğrenme güçlüğü • Ölüm • Şiddet (aile içi şiddet, çocuğa, kadına, sağlık personeline yönelik şiddet, iş yerinde şiddet, mobing) • Maluliyet • Risk yönetimi ve malpraktis • Dikkat eksikliği, hiperaktivite • Donukluk hali • Zehirlenmeler 	<p>Psiko-sosyal ve Kültürel Durumlar</p> <p>Hukuki, Etik ve Profesyonelliğe İlişkin Durumlar</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bağımlılık • Bilimsel araştırma yöntemleri ve etiği • Çocuk ihmal ve istismarı • Hekim hasta etkileşiminde güçlükler • Hukuki ve etik durumlar • İnsan hakları ve sağlık • Kronik/Bulaşıcı olmayan hastalıklar • Ölüm, ölmekte olan birey ve yas • Öncelikli/Dezavantajlı gruplar • Sağlık uygulamalarının öz-eleştiri gerektiren yönleri • Tıbbi hatalar ve profesyonellik dışı davranışlar • Tıpta profesyonellik • Toplumsal cinsiyet temelli ayrımcılık • Toplumsal ve kültürel çeşitlilik

BÖLÜM 3

Tablo 3.2. Ulusal ÇEP-2014 ve Ulusal ÇEP-2020 Karşılaştırması

Ulusal ÇEP 2014'de Semptomlar/ Durumlar listesinde yer alan üç başlık ve durumlar	Ulusal ÇEP-2020-DSBB listesinde yer alan durumlar
Sağlıklılık Durumları <ul style="list-style-type: none"> • Ağız-diş sağlığı • Anne ve çocuksağlığı • Bağışıklama • Çalışan sağlığı • Egzersiz ve fiziksel aktivite • Hayatın farklı evrelerinde sağlıklılık • Kronik hastalıkların önlenmesi • Okul sağlığı • Öncelikli ve riskli/incinebilir gruplara yönelik sağlık hizmetleri • Sağlığın geliştirilmesi • Sağlık göstergelerinin belirlenmesi ve kullanımı • Sağlıklı beslenme ve yaşam tarzının değiştirilmesi • Sağlıklı cinsel yaşam • Toplu yaşam alanlarında sağlık hizmetleri • Toplumun sağlık sorunlarını ve sağlık hizmeti gereksinimini belirleme • Seyahat sağlığı • Türkiye'de sağlık hizmetlerinin sunumu • Üreme sağlığı ve hakları • Yaşlı sağlığı	Sağlıklılık Durumları <ul style="list-style-type: none"> • Hekimin iyilik hali • Kronik/Bulaşıcı olmayan hastalıklar • Psikolojik ve sosyal iyilik hali • Öncelikli/Dezavantajlı gruplar • Sağlıklı yaşam tarzı ve sağlığın geliştirilmesi • Toplumsal cinsiyet temelli ayrımcılık • Toplumsal ve kültürel çeşitlilik • Üreme sağlığı/Cinsel sağlık • Yaşlılık

Tablo 3.2. Devamı

Ulusal ÇEP 2014'de Semptomlar/ Durumlar listesinde yer alan üç başlık ve durumlar	Ulusal ÇEP-2020-DSBB listesinde yer alan durumlar
<p>Çevresel (Fiziksel Çevre, Sosyo-kültürel Çevre)/Küresel Durumlar</p> <ul style="list-style-type: none"> • Çevre ve sağlık etkileşmesi (hava, su, gıda, toprak, gürültü kirliliği, atıklar vb) • Göç ile ilgilisunlar • İşsağlığıve işgüvenliği (İşkazaları, meslek hastalıklarının yönetimi) • Kentleşme ile ilgilisunlar • Küreselleşme • Küresel ısınma ve iklim değişikliği • Olağan dışı durumlarda sağlık hizmetleri (Deprem, sel, salgın, nükleer, biyolojik ve kimyasal yaralanmalar gibi) • Sağlık sistemleri ve ekonomisi • Sağlıkta ayrımcılık ve eşitsizlik ile ilgili sorunlar • Toplumda bulaşıcı hastalıklarla mücadele • Toplumsal cinsiyet ve sağlık • Tütün, alkol ve madde kullanımı ile ilgili sorunlar • Yoksulluk ve işsizlikle ilgili sorunlar 	<p>Çevresel, Küresel ve Çalışma Ortamına İlişkin Durumlar, Yönetel Durumlar</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ayrımcılık, yanlılık, damgalama • Çalışma ve sağlık etkileşimi • Çevre ve sağlık etkileşimi • Göç • İşsizlik, yoksulluk • Kazalar • Küresel iklim krizi • Küreselleşme ve sağlık • Olağandışı durumlar/ Afetler • Sağlık çalışanlarına yönelik şiddet • Sağlık hizmet sunumu süreçlerinde çatışma/yıldırma • Sağlıkta eşitsizlik • Sağlık yönetimi • Stres • Şiddet • Teknoloji ve sağlık etkileşimi • Toplumsal cinsiyet temelli ayrımcılık • Toplumsal ve kültürel çeşitlilik

BÖLÜM 3

3.3. KAYNAKLAR

1. Asakura T, Mallee H, Tomokawa S, Moji K, Kobayashi J. The ecosystem approach to health is a promising strategy in international development: lessons from Japan and Laos. *Globalization and health*. 2015 Dec;11(1):3.
2. Association of American Medical Colleges. Behavioral and Social Science Expert Panel. Behavioral and social science foundations for future physicians: Report of the behavioral and social science expert panel. Association of American Medical Colleges; 2011.
3. Association of American Medical Colleges. Cultural Competence Education for Medical Students. Washington, DC: Association of American Medical Colleges; 2005.
4. De Savigny D, Adam T, editors. Systems thinking for health systems strengthening. World Health Organization; 2009.
5. Frank JR, Snell L, Sherbino J. CanMEDS 2015 Physician Competency Framework. The Royal College of Physicians and Surgeons of Canada 2015.
6. Jaini PA, Lee JS. A review of 21st century utility of a biopsychosocial model in United States medical school education. *Journal of lifestyle medicine*. 2015 Sep;5(2):49.
7. World Health Organization. The implications for training of embracing: a life course approach to health. World Health Organization; 2000.
8. Sarah Peters & Andrea Livia. Relevant behavioural and social science for medical undergraduates: a comparison of specialist and non-specialist educators. *Medical Education* 2006; 40: 1020-1026
9. Patricia A. Cuff and Neal A. Vanselow (Eds) Improving Medical Education: Enhancing the Behavioral and Social Science Content of Medical School Curricula. THE NATIONAL ACADEMIES PRESS, ISBN: 0-309-53001-6, 168 pages, 2004.
10. AAMC. Behavioral and Social Science Foundations for Future Physicians. Association of American Medical Colleges, 2011
11. A Core Curriculum for Sociology in UK Undergraduate Medical Education. A report from the Behavioural & Social Sciences Teaching in Medicine (BeSST) Sociology Steering Group First published 2016 by Cardiff University for BeSST.
12. A core curriculum for psychology in undergraduate medical education. A report from the Behavioural & Social Sciences Teaching in Medicine (BeSST) Psychology Steering Group. First published 2010 by the Higher Education Academy Psychology Network and Subject Centre for Medicine, Dentistry & Veterinary Medicine

